

Llywodraeth y DU

YR HYN SY'N GWEITHIO I LEIHAU TRAIS YN ERBYN MENYWOD A MERCHED

Crynodeb o'r Dystiolaeth

Rhagfyr 2025

© Hawlfraint y Goron 2025

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi'i drwyddedu o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored v3.0 ac eithrio lle nodir fel arall. I weld y drwydded hon, ewch i nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3

Pan fyddwn wedi nodi unrhyw wybodaeth hawlfraint trydydd parti, bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn www.gov.uk/official-documents

Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â'r cyhoeddiad hwn atom yn VAWGENquiries@homeoffice.gov.uk

Cynnwys

Crynodeb Gweithredol	3
Cyflwyniad	4
Canfyddiadau Allweddol	5
1. Cyflwyniad a Chyd-destun	7
2. Adolygiadau Tystiolaeth	7
3. Tystiolaeth Ychwanegol	39
Atodiadau	43
Atodiad A: Llyfryddiaeth Adolygiadau Tystiolaeth	44
Atodiad B: Chwiliadau ychwanegol (Hydref 2024 – Tachwedd 2025)	57
Atodiad C: Ymyriadau Addawol	60
Ôl-nodiadau	74

Beth sy'n gweithio i leihau trais yn erbyn menywod a merched
Crynodeb o'r dystiolaeth

Crynodeb Gweithredol

Cyflwyniad

Er mwyn llywio datblygiad y Strategaeth Trais yn erbyn Menywod a Merched (VAWG), gwnaethom gynnal adolygiadau o dystiolaeth gwerthuso ar ddulliau effeithiol o leihau VAWG a chefnogi dioddefwyr. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau'r adolygiadau hyn (nodwch ei fod hefyd yn cyflwyno enghreifftiau o ymyriadau addawol nad ydynt wedi'u cofnodi gan yr Adolygiadau Tystiolaeth yn ogystal â dolenni i gyrff tystiolaeth ddefnyddiol eraill – gweler adran 3).

Canolbwyntiodd y gwaith ar nodi'r dystiolaeth werthuso fwyaf cadarn, fel y'i cyhoeddwyd mewn adolygiadau systematig a meta-ddadansoddiadau. Cryfder y dull hwn yw ei fod yn nodi ymyriadau sydd wedi'u gwerthuso'n gadarn, gan ganiatáu casgliadau am eu heffaith bosibl. Roedd y dull hwn hefyd yn ffordd gydnabyddedig o flaenoriaethu'r swm helaeth o lenyddiaeth ym maes VAWG.

Cynhaliwyd pedwar adolygiad ar wahân i alinio mor agos â phosibl â cholofnau Strategaeth VAWG, fel y'u diffiniwyd ar y pryd. Mae'r adolygiadau yn cwmpasu'r themâu canlynol: **atal ac ymyrraeth gynnar, erlid troseddwyd, cymorth, a dull cymdeithas gyfan**. Cafodd dros 2,000 o bapurau academaidd eu sgrinio a'u cyfyngu i 125 o adolygiadau systematig a meta-ddadansoddiadau perthnasol. Yna cafodd y rhain eu syntheseiddio a'u rhannu yn ôl categori ymyrraeth a'r canlyniadau a fesurwyd.

Y Canfyddiad cyffredinol yw bod mwy o dystiolaeth ar effeithiolrwydd ymyriadau sy'n targedu cam-drin domestig na mathau eraill o VAWG a mwy o astudiaethau a gynhaliwyd mewn lleoliadau yng Ngogledd America. Mae hefyd yn bwysig nodi bod natur esblygol a chymhleth VAWG, a'r heriau moesegol ac ymarferol cynhenid wrth ymchwilio i'r maes yn golygu bod bylchau tystiolaeth sylweddol. Felly, ni ddylid dehongli diffyg tystiolaeth o reidrwydd fel prawf bod ymyrraeth yn aneffeithiol, ond yn hytrach fel arwydd bod angen gwerthusiad pellach. Dylid ystyried y pwyntiau hyn wrth ddarllen y canfyddiadau a grynhoir isod. Yn ogystal, rydym wedi cynnwys rhestr o adolygiadau systematig perthnasol sydd wedi'u cyhoeddi ers cwblhau'r adolygiadau, yn Atodiad B.

Canfyddiadau Allweddol

Adolygiad 1: Atal ac Ymyrraeth Gynnar

Mae rhai astudiaethau o ansawdd uchel yn awgrymu y **gall ymyriadau addysgol** gael effaith gadarnhaol ar wybodaeth ac agweddau pan gaiff eu gweithredu mewn lleoliadau ysgol a phrifysgol. Mae'r rhain yn cynnwys rhaglenni perthnasoedd iach ac ymyriadau gwylwr. Er enghraifft, canfu un meta-ddadansoddiad sy'n cyfuno canlyniadau 13 astudiaeth gadarn unigol effaith fach ond sylweddol o raglenni a gynlluniwyd i atal trais ar oedau ymhlith y glasoed ar fesurau erledigaeth a chyflawni.

Canfu un adolygiad o astudiaethau lled-gadarn y **gall ymgyrchoedd** cyfathrebu wella gwybodaeth ac ymwybyddiaeth o VAWG. Fodd bynnag, roedd canlyniadau ar gyfer deilliannau sy'n seiliedig ar agweddau yn fwy cymysg ac yn gyffredinol mae diffyg tystiolaeth werthuso gadarn yn y maes hwn.

Dangosodd adolygiadau o dystiolaeth nad yw'n gadarn ganlyniadau cymysg ar gyfer effeithiolrwydd **ymyriadau teuluol** i atal neu leihau cam-drin domestig mewn teuluoedd mewn perygl. Mae astudiaethau'n awgrymu y gall rhaglenni o'r math hwn leihau adroddiadau o wrthdaro rhwng rhieni, a rhwng rhieni a phlant.

Adolygiad 2: Erlid Troseddwyr yn Ddi-baid

Dangosodd adolygiadau o astudiaethau cadarn fod gan rai **rhaglenni cyflawnwyr** y potensial i wella atgwmpedd VAWG, er na ddangoswyd y canlyniad hwn ar draws pob astudiaeth. Canfu un adolygiad a gyfunodd ganlyniadau meintiol o amrywiaeth o astudiaethau a oedd yn cynnwys gwahanol fathau o raglenni cyflawnwyr IPV effaith fach ond sylweddol o driniaeth ar fesurau atgwmpedd a adroddwyd gan yr heddlu a phartneriaid.

Roedd sawl adolygiad yn cynnwys gwerthusiadau o ansawdd uchel o **raglenni cyflawnwyr seicolegol**, sy'n tynnu ar fodolau fel Therapi Gwybyddol Ymddygiadol (CBT). Yn gyffredinol, canfu'r adolygiadau hyn dystiolaeth gyfyngedig bod rhaglenni yn gwella canlyniadau iechyd meddwl cyflawnwyr ac yn gwella credoau ac agweddau cyflawnwyr, er bod effeithiau ar ymddygiad ymosodol yn addawol. Nodwyd tystiolaeth werthuso gadarn hefyd ar gyfer **rhaglenni cyflawnwyr cam-drin domestig 'pŵer a rheolaeth' ffeministaidd** ("modelau Duluth"), ond roedd y canfyddiadau'n gymysg neu'n gyfyngedig o ran agwmpedd, agweddau a chanlyniadau iechyd meddwl.

Canfu dau adolygiad a oedd yn canolbwyntio ar ymyriadau **hyfforddiant derbyniad myth treisio** dystiolaeth gymharol gref am eu heffeithiolrwydd wrth leihau derbyniad myth treisio a chynyddu empathi dioddefwyr pan gaiff eu cyflwyno i fyfyrwyr israddedig.

Adolygiad 3: Cefnogaeth

Cefnogodd adolygiadau o astudiaethau cadarn effeithiolrwydd **ymyriadau seico-therapiwtig** i ddioddefwyr VAWG ar gyfer lleihau PTSD, gorbryder ac iselder, a gwella hunan-barch.

Roedd tystiolaeth gadarn hefyd yn cefnogi'r defnydd o **ymyriadau a hwylusir gan dechnoleg i gefnogi lles dioddefwyr a goroeswyr** (N.B. nid yw'r rhain yn ymyriadau i fynd i'r afael â VAWG wedi'i hwyluso gan dechnoleg y mae tystiolaeth yn dal i fod yn gyfyngedig amdanynt) **ac ymyriadau sy'n canolbwyntio ar deuluoedd**. Dangosodd ymyriadau sy'n seiliedig ar dechnoleg effeithiau gwella cryf ar orbryder a datgeliad dioddefwyr a chanfu nifer fach o adolygiadau dystiolaeth addawol y gall ymyriadau sy'n canolbwyntio ar deuluoedd wella iechyd meddwl plant a rhieni, lleihau ymddygiadau sy'n gysylltiedig â thrawma mewn plant, a lleihau ail-erledigaeth IPV mewn oedolion.

Dangosodd tystiolaeth lled-gadarn y gall **ymyriadau sy'n seiliedig ar eiriolaeth, sy'n canolbwyntio ar blant, yn seiliedig ar dai a gofal sylfaenol** wella canlyniadau iechyd meddwl dioddefwyr.

Adolygiad 4: Dull Cymdeithas Gyfan

Edrychodd nifer fach o adolygiadau ar **sgrinio cam-drin domestig mewn lleoliadau gofal iechyd** a chanfod tystiolaeth bod sgrinio yn gwella adnabod dioddefwyr. Fodd bynnag, nid yw'n glir a yw sgrinio ar ei ben ei hun yn sicrhau bod dioddefwyr yn cael eu hatgyfeirio neu'n derbyn cefnogaeth.

Edrychodd adolygiadau o astudiaethau lled-gadarn ar **hyfforddiant cam-drin domestig ar gyfer ymarferwyr gofal iechyd**. Yn bennaf, canfu'r adolygiadau hyn fod ymyriadau hyfforddi yn gwella hyder gweithwyr proffesiynol wrth adnabod ac ymateb i gam-drin domestig, er bod tystiolaeth gymysg bod hyfforddiant yn gwella atgyfeiriadau. Edrychodd un adolygiad o 6 astudiaeth ar **hyfforddiant trais partner agos (IPV) mewn gweithleoedd** yn fwy cyffredinol. Er bod y rhan fwyaf o astudiaethau wedi canfod bod hyfforddiant yn gwella gwybodaeth ac ymwybyddiaeth o IPV, nid oedd y mwyafrif o astudiaethau yn gadarn, a daeth yr adolygiad i'r casgliad bod angen gwerthusiad pellach.

1. Cyflwyniad a Chyd-destun

Er mwyn llywio datblygiad y Strategaeth Trais yn erbyn Menywod a Merched (VAWG), gwnaethom gynnal adolygiadau o dystiolaeth gwerthuso ar ddulliau effeithiol o leihau VAWG a chefnogi dioddefwyr. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau'r adolygiadau hyn (adran 2), yn ogystal â thrafod enghreifftiau o arferion ac ymyriadau addawol (adran 3).

2. Adolygiadau Tystiolaeth

2.1 Methodoleg

Pwrpas yr adolygiadau oedd deall beth sy'n gweithio i leihau trais yn erbyn menywod a merched (VAWG) ac i gefnogi dioddefwyr. Er mwyn crynhoi'r corff mawr o dystiolaeth a chynhyrchu synthesis diduedd, gwnaethom adolygu adolygiadau systematig o adolygiadau presennol. Fe'u gelwir hefyd yn 'adolygiadau ymbarél' neu 'meta-adolygiadau', ac mae'r crynodebau hyn yn cael eu defnyddio'n helaeth yn y byd academiaidd ac maent fel arfer yn llawer ehangach o ran cwmbras nag adolygiadau systematig unigol, gan ganolbwyntio ar thema gyffredinol yn hytrach na chwestiynau ymchwil penodol.¹

Cynhaliwyd yr adolygiadau tystiolaeth ddiwedd 2024, i lywio datblygiad y Strategaeth. Ers hynny, mae pileri cychwynnol y Strategaeth wedi'u profi a'u mireinio, sydd wedi arwain at rai newidiadau i enw a diffiniad. Rydym wedi addasu ein canfyddiadau i sefyll o dan y pileri presennol, ond mae'n bwysig nodi y gall diffiniadau'r pileri ac felly tystiolaeth a gwmpesir fod ychydig yn wahanol i'r rhai a ddefnyddir yn y Strategaeth. Nid yw unrhyw newidiadau yn y diffiniad yn effeithio ar y dystiolaeth a grynhowyd a'r casgliadau a dynnwyd.

Roedd y 4 adolygiad systematig o adolygiadau fel a ganlyn:

- **Adolygiad 1: Atal ac ymyrraeth gynnar** – atal trais yn erbyn menywod a merched rhag digwydd yn y lle cyntaf.
- **Adolygiad 2: Erid troseddwyr yn ddi-baid:** – cryfhau'r ymateb system cyfiawnder troseddol a chymunedol i VAWG i atal troseddwyr rhag achosi niwed.
- **Adolygiad 3: Cymorth** – cryfhau'r gefnogaeth i ddioddefwyr a goroeswyr i'w hamddiffyn rhag niwed a'u galluogi i ymdopi, adfer a byw bywydau diogel, annibynnol.
- **Adolygiad 4: Dull cymdeithas gyfan** : gweithredu ar draws systemau a sefydliadau i atal niwed pellach cyn gynted ag y nodwyd trais, camdriniaeth neu ymddygiadau niweidiol.

Meini prawf cynhwysiant ac eithrio

Fe wnaethom chwilio'n systematig Gronfa Ddata Adolygiadau Systematig PubMed a Cochrane, adolygu papurau ar Google Scholar, a sgrinio ffynonellau ychwanegol a ddarparwyd gan randdeiliaid. Cynhaliwyd chwiliadau ym mis Hydref 2024. Fe wnaethom gyfyngu ein chwiliad i adolygiadau a gyhoeddwyd rhwng 2014-2024, er bod yr adolygiadau eu hunain yn cynnwys astudiaethau unigol a gyhoeddwyd cyn 2014. Er mwyn cael eu

cynnwys, roedd yn rhaid i adolygiadau ganolbwyntio ar werthusiadau o ymyriadau VAWG a oedd yn berthnasol i'r piler dan sylw ac roedd yn rhaid iddynt gynnwys o leiaf un astudiaeth o wlad incwm uchel.

Fe wnaethom **eithrio** o'n dadansoddiad:

- Adolygiadau presennol o adolygiadau
- Adolygiadau cwmpasu (adolygiadau sy'n canolbwyntio ar ehangder a dyfnder y llenyddiaeth – ei 'chwmpas' – yn hytrach na chanfyddiadau gwerthuso)
- Astudiaethau unigol
- Llyfrau a phenodau llyfrau
- Adolygiadau lle roedd pob un yn cynnwys astudiaethau o wledydd incwm isel a chanolig neu leoliadau brodorol

Rydym yn cydnabod na fydd ein dull wedi dal pob darn o dystiolaeth na'r holl linellau ymchwilio perthnasol.

Gweler Tabl 1 am enghraifft o dermau sydd wedi'u cynnwys yn y dadansoddiad ac Adran 3 am drafodaeth o dystiolaeth a dulliau addawol nad ydynt wedi'u dal yn yr Adolygiadau Tystiolaeth.

Chwiliadau systematig

Roedd pob un o'n 4 chwiliad systematig yn cynnwys:

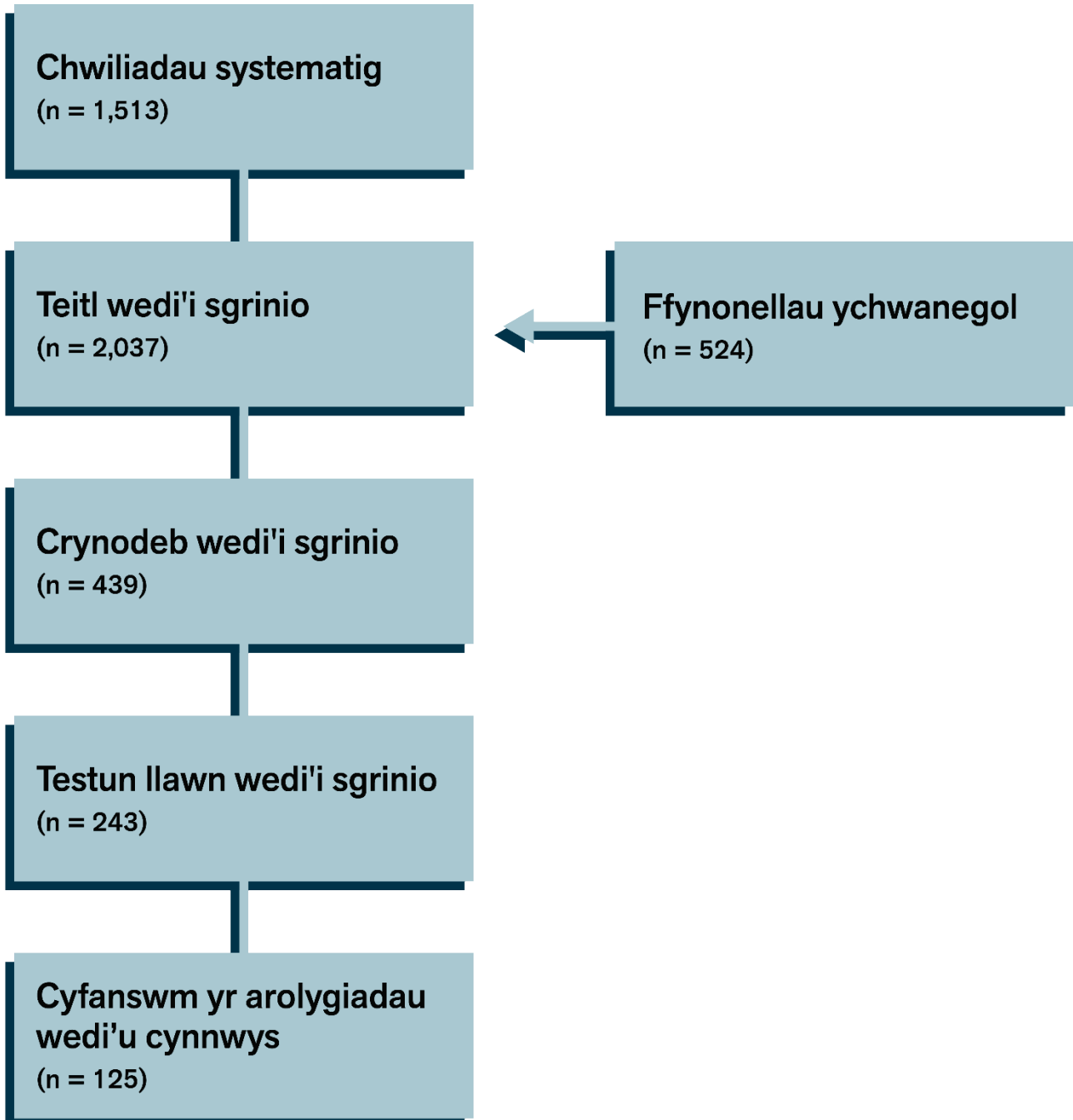
- Llinyn chwilio sy'n gysylltiedig â VAWG (yn cynnwys yr un allweddeiriau ar gyfer pob adolygiad)
- Llinyn chwilio (neu linyynnau) sy'n gysylltiedig â'r piler unigol dan sylw (er enghraifft, allweddeiriau sy'n ymwneud ag 'atal' ar gyfer Adolygiad 1).

Tabl 1 – Enghraifft o fethodoleg chwilio systematig (Adolygiad 1: Atal ac Ymyrraeth Gynnar)

Cysyniad	Allweddeiriau enghreifftiol (heb fod yn gynhwysfawr)
VAWG	"perthynas iach"; "cam-drin perthynas"; "trais perthynas"; "cam-drin domestig"; "trais domestig"; "trais partner agos"; "cam-drin partner"; "trais teuluol"; "trais rhywedd"; "ymosodiad ar oed"; "ymosodiad rhywiol"; "stelcio"; "trais yn erbyn menywod"; "priodas dan orfod"; "anffurfio organau cenhedlu benywaidd"; "cam-drin ar sail anrhydedd"
Atal	"atal"; "addysg"; "ymgyrch gyfathrebu"; "hyfforddiant gwyliwr"; "ymyrraeth gwyliwr"; "ymgyrch cyfryngau"; "ymgyrch i orffen"; "codi ymwybyddiaeth"; "cwrs hyfforddi"

Dychwelodd ein chwiliad cychwynnol dros 2000 o bapurau academaidd. Ar ôl sgrinio a dileu dyblygu, nodwyd 125 adolygiad unigol i'w cynnwys (gweler Ffigur 1, ac Atodiad A am lyfryddiaeth lawn).

Ffigur 1 – Diagram PRISMA

Sgorio ymyriadau a chanlyniadau

Fe wnaethom drefnu adolygiadau o bob chwiliad systematig i fathau o ymyrraeth, fel y dangosir isod. Yn gyffredinol, roedd y categorïau hyn yn deillio o deitlau'r adolygiadau, neu o gategorïau ac is-themâu o fewn yr adolygiadau.

Tabl 2 – Mathau o ymyrraeth a nodwyd drwy'r adolygiadau

Adolygu	Matho ymyrraeth
Atal ac Ymyrraeth Gynnar	<ul style="list-style-type: none"> • Rhaglenni perthnasoedd iach mewn ysgolion • Ymyriadau gwyliwr i atal ymosodiadaurhywiol • Ymgyrchoeddcyfathrebu • Ymyriadau teuluol i atal neu leihau cam-drindomestig
Erlid troseddwyryn ddi-baid	<ul style="list-style-type: none"> • Ymyriadau troseddwyryn: modelautherapiwtig/seicolegol • Ymyriadau cyflawnwyr: modelau ffeministaidd a thebyg • Ymyriadauderbyniad myth treisio • Ymyriadau cyflawnwyr: diwylliannol benodol • Llysoeddarbenigol • Gorchmyniondiogelu • Dulliauplisma • Aseadaurysig VAWG
Cymorth	<ul style="list-style-type: none"> • Ymyriadauseicotherapiwtig • Ymyriadau sy'n canolbwyntioar blant • Ymyriadau sy'ncanolbwyntio ar rieni a theuluoedd • Ymyriadau sy'nseiliedig ar eiriolaeth • Ymyriadau sy'n seiliedig ardechnoleg • Ymyriadau sy'n seiliedig ar dai • Ymyriadau gofal sylfaenol • Cymorthcyfiawnder troseddol
Dull cymdeithas gyfan	<ul style="list-style-type: none"> • Sgrinio gofal iechyd ar gyfer cam-drindomestig • Hyfforddiant cam-drin domestig i ymarferwrygofal iechyd • Hyfforddiant trais partner agos yn y gweithle

Fe wnaethom neilltuo sgôr cadernid i'r dystiolaeth a adolygwyd ar gyfer pob math o ymyrraeth (gweler Tabl 3). Roedd y graddfeydd yn seiliedig ar y math o ddyluniadau gwerthuso a ddefnyddiwyd, sef treialon rheoli ar hap (RCTs; lle mae unigolion yn cael eu neilltuo ar hap i grŵp triniaeth neu reoli at ddibenion gwerthuso), dyluniadau 'lled-arbrofol' (QEDs; lle arsylwir grŵp cymharu i ddeall effaith ymyrraeth, ond nid yw'r dyraniad i'r grŵp triniaeth a chymharu yn wirioneddol ar hap, oherwydd cyfyngiadau pragmatig), ac

astudiaethau anarbrofol (dyluniadau heb grŵp cymharu). Rydym yn cydnabod bod y dull hwn yn symleiddio'r cysyniad o 'gadernid', a bod ffyrdd mwy manwl o asesu ansawdd dylunio a gweithredu astudiaeth. Fodd bynnag, oherwydd cyfyngiadau amser, fe wnaethom benderfynu mai'r system hon oedd y dewis mwyaf pragmatig a phriodol.

Tabl 3 – Sgorau cadernid

Sgôr	Sgôr cadernid
Cadarn	Treialon rheoli ar hap lluosog (RhCT)
Eithaf Cadarn	Dyluniadau Lled-arbrofol lluosog (QEDs)
Heb fod yn arbrofol	Astudiaethau anarbrofol / arsylwadol
Bwlch Tystiolaeth	Ychydig iawn / dim tystiolaeth o unrhyw fath

Yna fe wnaethom dynnu canlyniadau o adolygiadau i ddeall canlyniadau o ddiddordeb yn well yn y llenyddiaeth ac unrhyw fylchau mewn mesur canlyniadau. Roedd hyn yn caniatáu i ni neilltuo sgôr 'effeithiolrwydd' i bob canlyniad (gweler Tabl 4). Os oedd unrhyw ansicrwydd ynghylch sgorau unigol, fe wnaethom drafod sgorau gyda'r tîm ymchwil ehangach.

Tabl 4 – Sgorau effeithiolrwydd

Sgôr	Sgôr Effeithiolrwydd
Cryf	Newid cadarnhaol mewn canlyniadau trwy astudiaethau lluosog
Addawol	Newid cadarnhaol ar ganlyniadau trwy sawl astudiaeth, ac ychydig gydag effeithiauunwl
Cymysg	Canlyniadau sy'n dangos effaithgadarnhaol a nwl
Cyfyngedig	Tystiolaeth gyfyngedig o newid gydag ymchwilgyfyngedig
Niweidiol	Tystiolaeth o effaithniweidiol

Mae'n bwysig nodi y dylid dehongli sgorau effeithiolrwydd 'cymysg' a 'cyfyngedig' yn ofalus gan y gall y dosbarthiadau hyn nodi diffyg ymchwil a/neu anhawster gwerthuso canlyniadau penodol. Nid yw tystiolaeth gyfyngedig o effeithiolrwydd o reidrwydd yn golygu nad oes gan ymyrraeth addewid, neu nad oes ganddo'r potensial i fod yn effeithiol wrth fynd i'r afael â VAWG. Dylid nodi hefyd nad yw'r sgôr effeithiolrwydd yn ystyried hirhoedledd canlyniadau (a oedd canlyniadau wedi'u cynnal dros amser), er bod y manylion hyn yn cael eu tynnu allan yn y naratif lle bo hynny'n bosibl.

Yn ogystal â'r chwiliadau cronfa ddata a amlinellir uchod, er mwyn sicrhau ein bod yn cynnwys cymaint o adolygiadau perthnasol â phosibl, gwnaethom wahodd gyfraniadau gan bob rhan o'r llywodraeth, a chysylltiadau academiaidd a sector a chynnwys y rhain lle roeddent yn dod o fewn paramedrau'r adolygiad. Fe wnaethom gynnal 2 weithdy manwl **gydag academyddion blaenllaw** ym maes Trais yn erbyn Menywod a Merched i brofi straen ein methodoleg a'n canfyddiadau ac ymgorffori eu hadborth yn ein casgliadau terfynol. Yn ogystal, cawsom adborth gan Bwyllgor Cynghori Gwyddonol y Swyddfa Gartref. Rydym yn ddiolchgar iawn am eu holl amser a'u mewnbwn gwerthfawr.

Ystyriaethau methodolegol

Wrth ddehongli'r canfyddiadau yn yr adroddiad hwn, dylai darllenwyr fod yn ymwybodol o'r cyfyngiadau a'r ystyriaethau canlynol:

- **Oedi amser cyhoeddi:** Mae astudiaethau unigol a gyhoeddwyd yn 2024 neu 2025 yn annhebygol o gael eu cynnwys mewn adolygiadau a gyhoeddwyd yr un flwyddyn. Yn yr un modd, bydd adolygiadau a gyhoeddwyd yn 2014 yn cynnwys astudiaethau unigol a gyhoeddwyd cyn y dyddiad hwnnw.
- **Rhagfarn cyhoeddi:** Mae astudiaethau â chanfyddiadau cadarnhaol yn fwy tebygol o gael eu cyhoeddi nag astudiaethau gyda chanfyddiadau nwl neu negyddol, sy'n dylanwadu ar synthesis tystiolaeth.
- **Dulliau arbrofol:** Mae adolygiadau llenyddiaeth systematig a meta-ddadansoddiadau yn tueddu i ffafrio astudiaethau arbrofol. Gall fod yn anodd cynnal gwerthusiadau effaith ymyriadau VAWG, yn enwedig gan ddefnyddio dyluniad arbrofol, am resymau ymarferol a moesegol. Felly, ni ddylid dehongli sgorau cadernid 'anarbrofol' neu sgôr 'effeithiolrwydd cyfyngedig' fel arwydd bod ymyrraeth benodol yn aneffeithiol neu nad yw wedi'i werthuso mewn rhyw ffordd.
- **Rhagfarn Gogledd America:** Cynhaliwyd cyfran fawr o astudiaethau yng Ngogledd America, gan adlewyrchu rhagfarn sy'n debygol o gael ei yrru gan y cyllid ymchwil sylweddol a ddyrannwyd i ymchwil gwerthuso yn yr Unol Daleithiau dros y degawdau diwethaf - yn fwy felly nag mewn llawer o wledydd eraill. Wrth ystyried cymhwyso canfyddiadau i gyd-destun y DU, mae'n bwysig cydnabod gwahaniaethau cyd-destunol a allai effeithio ar ba mor drosglwyddadwy yw'r mewnwediadau (er enghraifft, gwahaniaethau mewn systemau gofal iechyd a chyfiawnder troseddol). Serch hynny, mae tebygrwydd pwysig hefyd yn y cyd-destun rhwng yr Unol Daleithiau a'r DU, sy'n golygu y gellir tynnu gwersi gwerthfawr o lawer o'r astudiaethau hyn.
- **Tystiolaeth ryngwladol:** Fe wnaethom eithrio adolygiadau a oedd yn canolbwyntio ar leoliadau brodorol neu leoliadau incwm isel a chanolig. O ystyried sylfaen dystiolaeth eang, sicrhodd y dull hwn ein bod yn darparu cynnyrch synthesis i amser, gan flaenoriaethu tystiolaeth o wledydd incwm uchel lle mae canfyddiadau yn debygol o fod yn fwy trosglwyddadwy. Y tu allan i'r gwaith hwn, rydym yn parhau i fod yn ymrwymedig i wella ein dealltwriaeth o'r sylfaen dystiolaeth ryngwladol yn barhaus.
- **Rhagfarn cam-drin domestig:** Mae'r rhan fwyaf o dystiolaeth gwerthuso ym maes VAWG yn canolbwyntio ar gam-drin domestig neu drais partner agos (IPV). Mae llawer llai o dystiolaeth gwerthuso ar gyfer mathau eraill o VAWG, ac ni ellir tybio bod yr holl ganfyddiadau o'r adolygiadau yn berthnasol i fathau eraill o VAWG.

2.2 Canfyddiadau

Mae'r adran hon yn cyflwyno canfyddiadau o bob un o'r 4 adolygiad o adolygiadau yn eu tro. Ar gyfer pob adolygiad, rhannir ymyriadau yn categorïau a thrafodir pob un o'r rhain mewn perthynas â'r dyluniadau gwerthuso a ddefnyddir mewn astudiaethau (cadernid tystiolaeth). Mae canlyniadau a asesir o fewn adolygiadau yn cael eu cyflwyno mewn tablau a'u trafod mewn naratifau cysylltiedig. Mewn categorïau ymyrraeth sy'n cael eu trafod mewn llai na 3 papur, nid yw tablau wedi'u cynnwys. Pan roddir enghreifftiau o ganfyddiadau adolygiad neu astudiaeth, nod y rhain yw bod yn ddarluniadol yn hytrach na chynrychioliadol o'r holl ganfyddiadau'r adolygiad a syntheseiddiwyd.

2.2.1 Adolygiad 1: Atal ac Ymyrraeth Gynnar

Canolbwyntiodd yr adolygiad hwn ar ymyriadau sydd wedi'u cynllunio i atal VAWG cyn iddo ddigwydd. Mae ymdrechion atal sylfaenol yn cynnwys mentrau addysg ac ymgyrchoedd cyfathrebu i newid agweddau, ymddygiadau a normau cymdeithasol niweidiol.

Rhaglenni perthnasoedd iach mewn ysgolion

Trosolwg

Mae rhaglenni perthnasoedd iach yn dysgu plant a phobl ifanc i adnabod arwyddion o ymddygiad camdriniol mewn perthnasoedd personol. Mae technegau hwyluso yn cynnwys gweithgareddau ystafell ddosbarth, gweithdai drama, cyflwyniadau, a thrafodaethau grŵp dan arweiniad, dan arweiniad athrawon neu ymarferwyr allanol. Gall rhaglenni fod yn un lefel (e.e., wedi'u cyflwyno mewn ysgolion yn unig) neu aml-lefel (e.e., cyfuno gweithgareddau ystafell ddosbarth a 'gwaith cartref' rhiant-plentyn i atgyfnerthu negeseuon craidd). Mae ymyriadau yn amrywio'n fawr o ran dyluniad a hyd, o weithdai 45 munud i raglenni estynedig wedi'u gwasgaru dros nifer o flynyddoedd ysgol. Maent yn aml yn cael eu cyflwyno i grwpiau rhyw cymysg o oedran ysgol uwchradd ond gallant hefyd gael eu cyflwyno i blant ysgol gynradd a myfyrwyr prifysgol. Mae rhai rhaglenni wedi'u cynllunio ar gyfer carfanau rhyw sengl.

Canfyddiadau'r adolygiad

Roedd deunaw o'n hadolygiadau yn canolbwyntio ar raglenni perthnasoedd iach. Fe wnaethom neilltuo sgôr **gadarn** i'r categori hwn, gan fod y rhan fwyaf o'r dystiolaeth wedi'i dynnu o RCTs.

Tabl 5 – Rhaglenni perthnasoedd iach (18 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
Gwybodaeth am y cynnyrch	Mwy o ymwybyddiaeth a gwybodaeth am VAWG	7	Cryf
Creddau ac agweddau	Llai o dderbyniad mythau ac ymddygiadau niweidiol; llai o dderbyniad stereoteipiaurhywedd	10	Cryf
Sgiliau a hunan- effeithiolrwydd	Cynnydd mewn sgiliau datrys gwrthdaro iach	2	Cryf
	Cynnydd mewn sgiliau gwyliwr (gan gynnwys parodrwydd/hyder i ymyrryd)	4	Cymysg
Profiadau ac ymddygiadau	Cynnydd mewn gweithredoedd gan wylwyr	3	Cymysg
	Gostyngiad yn y cyflawniad VAWG	16	Cymysg
	Gostyngiad mewn erledigaeth VAWG	13	Cymysg

Mae tystiolaeth gref y gall rhaglenni perthnasoedd iach ddylanwadu'n **gadarnhaol ar wybodaeth a chreddau** am VAWG. O'r 18 adolygiad a gynhwyswyd, asesodd 10 effeithiau agwedd ac asesodd 7 effeithiau gwybodaeth. Heblaw am un adolygiad² (lle adroddodd 2 astudiaeth newidiadau agwedd negyddol, efallai yn nodi effaith 'adlach' bosibl) roedd y dystiolaeth gyffredinol ar gyfer canlyniadau seiliedig ar wybodaeth ac agwedd yn gadarnhaol trwy gydol y llenyddiaeth.

Asesodd nifer fach o adolygiadau ganlyniadau sy'n ymwneud â **sgiliau datrys gwrthdaro iach** (2 adolygiad), **sgiliau gwyliwr** (4 adolygiad) a **gweithredoedd gwyliwr** (3 adolygiad). Canfu'r adolygiadau hyn dystiolaeth gref bod rhaglenni yn arwain at welliannau mewn sgiliau datrys gwrthdaro ond tystiolaeth gymysg bod rhaglenni yn arwain at welliannau mewn sgiliau ac ymddygiadau gwyliwr.

O'r 18 adolygiad, roedd pob un ond 2 yn mesur **canlyniadau cyflawni VAWG**, ac roedd y rhan fwyaf (13 o 18) yn mesur **canlyniad auerledigaeth VAWG**. Roedd tystiolaeth o effeithiolrwydd ar gyfer y canlyniadau ymddygiadol hyn yn gymysg, gyda rhai astudiaethau yn datgelu effeithiau ymyrraeth gadarnhaol, ac eraill yn datgelu effeithiau null neu effeithiau gwrthgyferbyniol ar gyfer gwahanol fathau o drais (e.e. trais rhywiol vs corfforol). Yn arwyddocaol, canfu adolygiad o 68 RCT mai dim ond traean o'r rhaglenni a

gynhwyswyd oedd yn llwyddiannus wrth leihau trais dyddio neu drais ar sail rhywedd o'i gymharu ag amodau rheoli.³ Canfu adolygiad tebyg o 32 gwerthusiad mewn gwledydd incwm uchel fod 53% o raglenni yn cynhyrchu effeithiau cadarnhaol ar gyfer trais oedau'r glasoed, tra bod 44% yn cynhyrchu effeithiauunwl.⁴

Mae rhai adolygiadau yn awgrymu bod rhaglenni aml-lefel yn fwy effeithiol na rhaglenni un lefel. Fodd bynnag, nid oes consensws clir ynghylch hyd y rhaglen orau posibl na dyluniad y rhaglen (h.y. dulliau hwyluso, oedran y grŵp targed, sesiynau rhyw sengl neu gymysg).

Ymyriadau gwyliwr i atal ymosodiadau rhywiol

Trosolwg

Nod ymyriadau gwyliwr VAWG yw addysgu pobl ifanc am gydsyniad a niwed mewn cyfarfyddiadau rhywiol. Mae ymyriadau fel arfer wedi'u hanelu at bobl ifanc ac oedolion ifanc ac yn cael eu cyflwyno mewn lleoliadau addysg uwchradd neu uwch. Mae'r cynnwys yn amrywio, ond fel arfer mae ffocws rhaglennol ar ddatgymalu mythau treisio a stereoteipiau trais rhywiol. Mae dulliau cyflwyno yn cynnwys gweithdai dan arweiniad hwyluswyr, cyrsiau hyfforddi ar-lein, ac ymgyrchoedd hysbysebu. Gall y gweithgareddau hyn fod wedi'u cyfeirio at y boblogaeth gyffredinol o fyfyrwyr neu at is-grwpiau penodol o'r boblogaeth, megis clybiau a chymdeithasau dynion i gyd. Mae ymyriadau yn ceisio lleihau trais rhywiol (SV) a chynyddu ymyrraeth gwyliwr.

Canfyddiadau'r adolygiad

Roedd un ar bymtheg o'n hadolygiadau yn canolbwyntio ar ymyriadau gwyliwr VAWG. Fe wnaethom labelu'r sylfaen dystiolaeth yn **gadarn**, gan fod y rhan fwyaf o adolygiadau yn canolbwyntio ar RCTs neu QEDs. Mae llawer o'r dystiolaeth yn cael ei thynnu o'r Unol Daleithiau, lle mae deddf SaVE 2013 yn mynnu bod pob sefydliad addysg uwch sy'n derbyn arian ffederal yn cynnig rhaglenni atal sylfaenol i fyfyrwyr o amgylch traisrhywiol. Er mwyn cydymffurfio â'r Ddeddf, rhaid i golegau weithredu rhaglenni sydd wedi'u profi'n empirig.⁵

Tabl 6 – Ymyriadau gwyliwr i atal ymosodiadau rhywiol (16 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
Gwybodaeth am y cynnyrch	Gwell dealltwriaeth o ymosodiad rhywiol a chydsyniad rhywiol	5	Cryf
Creddau ac agweddau	Gwell agweddau tuag at ymosodiadau rhywiol a dioddefwyr	9	Addawol
	Cynydd mewn effeithiolrwydd gwyliwr	10	Cryf

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
Sgiliau a hunan- effeithiolrwydd	Cynnydd mewn bwriadaugwyliwr	7	Cryf
Profiadau ac ymddygiadau	Cynnydd mewn gweithredoeddgan wylwyr	12	Cryf
	Gostyngiad mewn cyflawnitrais rhywiol	12	Cyfyngedig
	Gostyngiad mewn erledigaethtrais rhywiol	4	Cymysg

Fel y nodir yn Nhabl 6, mae tystiolaeth gref bod rhaglenni gwyliwr yn gwella **dealltwriaeth o ymosodiadau rhywiol** (5 adolygiad), a thystiolaeth addawol bod rhaglenni yn gwella agweddau problemus **tuag at drais rhywiol** (9 adolygiad). Fe wnaethom raddio canlyniadau sy'n seiliedig ar agwedd yn 'addawol' yn hytrach na 'cryf' gan fod effeithiau fel arfer yn fach o ran maint ac wedi'u cyfyngu i rai canlyniadau sy'n seiliedig ar agwedd ond nid eraill. Yn nodedig, mae'r dystiolaeth yn awgrymu bod rhaglenni gwyliwr yn cael effaith fwy amlwg ar stereoteipiau treisio nag ar stereoteipiau rhywedd ehangach.

Roedd y rhan fwyaf yn cynnwys adolygiadau yn asesu **gweithredu gwyliwr** (12 adolygiad), gyda rhai hefyd yn asesu **effeithiolrwydd gwyliwr** (10 adolygiad) a **bwriadau i gymryd rhan mewn gweithredu gwyliwr** (7 adolygiad). Yn bennaf, mae tystiolaeth yn awgrymu bod rhaglenni yn cael effaith ddymunol ar ganlyniadau gwyliwr. Fodd bynnag, mae effeithiau a arsylwir yn gryfach ar gyfer sgiliau a bwriadau gwyliwr nag ar gyfer ymddygiad gwirioneddol gwyliwr. Canfu meta-ddadansoddiad o 27 astudiaeth gadarn fod myfyrwyr a gymerodd ran mewn rhaglenni gwyliwr wedi perfformio tua 5 yn fwy o weithredoedd ymyrraeth yn y 4 mis ar ôl y rhaglen, nag o'r blaen.⁶ Fodd bynnag, lleihawyd yr effeithiau hyn gan 6 mis ar ôl ymyrraeth. Daeth meta-ddadansoddiad tebyg o 24 astudiaeth i'r casgliad bod effeithiau gwyliwr yn parhau am tua 3 mis ond wedi lleihau wedi hynny.⁷ Mae'r canfyddiadau hyn yn tynnu sylw at angen posibl am sesiynau ailadroddus (neu 'atgyfnerthu') i gynhyrchu effeithiau tymor hwy.

Er bod cyflawni trais rhywiol yn ffocws mentrau gwyliwr, mae ond tystiolaeth gyfyngedig i awgrymu bod rhaglenni yn effeithio ar gyfraddau cyflawni mewn cyfranogwyr. Roedd deuddeg o'r adolygiadau a gynhwyswyd yn mesur **cyflawni trais rhywiol**, gyda'r mwyafrif yn canfod effeithiau nwl neu effeithiau bach a ddaeth yn ddibwys erbyn y dilyniant terfynol. Mae adolygiadau yn gyffredinol yn pwyntio at effeithiau niwtral ar gyflawni SV (yn hytrach nag effeithiau niweidiol); fodd bynnag, gwelwyd effeithiau niweidiol mewn nifer fach o achosion. Canfu adolygiad o dros 100 o astudiaethau unigol 9 astudiaeth a oedd ag o leiaf un canlyniad⁸negyddol, gan nodi bod cyfranogwyr sy'n agored i ymyrraeth gwyliwr wedi dangos canlyniadau gwaeth na'r grŵp rheoli ar gyfer o leiaf un agwedd neu ymddygiad SV. Mae tystiolaeth yn awgrymu bod rhaglenni yn llai effeithiol, ac o bosibl hyd yn oed yn niweidiol, pan gaiff eu gweithredu gyda dynion sydd â hanes blaenorol o gyflawni.⁹

Roedd canlyniadau erledigaeth trais rhywiol yn cael eu hystyried yn llai cyffredin gan adolygiadau. Efallai bod hyn i'w ddisgwyl o ystyried bod rhaglenni yn targedu gwylwyr *posibl* trais rhywiol, ac nid dioddefwyr *posibl*. Canfu'r 4 adolygiad a oedd yn asesu'r canlyniad hwn dystiolaeth gymysg o effeithiolrwydd y rhaglenni.

Ymgyrchoedd cyfathrebu

Trosolwg

Nod ymgyrchoedd cyfathrebu yw codi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o VAWG, gan ddarparu gwybodaeth, sgiliau a strategaethau i bobl i nodi ymddygiad niweidiol. Mae dulliau lledaenu yn cynnwys posteri, taflenni, hysbysebion teledu, gwefannau, a hysbysebu cynnyrch a defnyddwyr. Gall y negeseuon o fewn y deunyddiau hyn fod yn canolbwyntio ar ddiodesfwr, sy'n canolbwyntio ar wylwyr neu ar y troseddwr. Mae lleoliadau ffisegol ar gyfer ymgyrchoedd yn cynnwys ysgolion a sefydliadau addysg uwch; meddygon teulu a gwasanaethau iechyd rhywiol; mannau trafniadaeth gyhoeddus; a lleoliadau yn yr economi nos.

Canfyddiadau'r adolygiad

Nododd ein hadolygiad o'r llenyddiaeth **un adolygiad systematig** yn unig sy'n ymwneud ag ymgyrchoedd cyfathrebu VAWG.¹⁰ Roedd gan yr adolygiad hwn gwmpas methodolegol cul, gan ganolbwyntio ar effeithiolrwydd ymgyrchoedd sydd wedi'u cynllunio i atal trais rhywiol ar gampysau coleg yr Unol Daleithiau. Fe wnaethom gategoreiddio'r adolygiad hwn fel un **eithaf cadarn**, gan mai dim ond un RCT oedd yn y sampl (mae'r rhan fwyaf o astudiaethau yn QEDs).

Gan archwilio 15 astudiaeth o 8 ymgyrch atal unigryw, canfu'r adolygiad hwn dystiolaeth galonogol i awgrymu bod ymgyrchoedd yn cynyddu dealltwriaeth myfyrwyr **o draisrhywiol**. Roedd canlyniadau ar gyfer **canlyniadau agwedd a chanlyniadau ymddygiadol** yn fwy cymysg, gan awgrymu efallai na fydd dulliau lledaenu goddefol ar eu pennau eu hunain yn ddigon i gyflawni newid cymdeithasol ystyrion.

Ymyriadau teuluol i atal neu leihau cam-drin domestig

Trosolwg

Mae gweithgareddau atal teuluol yn **targedu rhieni a gofalwyr sydd mewn perygl o gam-drin domestig neu sy'n profi cam-drindomestig ar hyn o bryd**. Mae dulliau yn cynnwys rheoli achosion dwys, cwnsela / therapi, ac adeiladu sgiliau o amgylch perthnasoedd iach. Mae tystiolaeth i awgrymu y gall cam-drin domestig glystyru a rhyngweithio â heriau eraill yn y cartref fel salwch meddwl a chamddefnyddio sylwedddau. Fel y cyfryw, gall ymyriadau dargedu ffactorau risg lluosog neu 'brofiadau niweidiol plentyndod' (ACEs) ar yr un pryd. Gan fod gweithgareddau o'r math hwn yn cynnig cymorth wedi'i dargedu i deuluoedd yr ystyrir eu bod mewn perygl, maent yn eistedd ar groesffordd polisïau 'atal' ac 'ymyrraeth gynnar'.

Canfyddiadau'r adolygiad

Roedd dau o'n hadolygiadau yn canolbwyntio ar ddulliau teuluol cyfan o gam-drin domestig. Fe wnaethom neilltuo sgôr **cadarn** i'r dystiolaeth gan fod y mwyafrif o ddyluniadau'r astudiaeth yn RCTs. Oherwydd mai dim ond ychydig o astudiaethau a nodwyd, rydym wedi dosbarthu effeithiolrwydd ymyrraeth fel cyfyngedig.

Mae'r adolygiad cyntaf yn archwilio ymyriadau cymorth rhieni sy'n mynd i'r afael â cham-drin domestig, salwch meddwl, a chamddefnyddio sylweddau ar y cyd.¹¹ Cynhwyswyd astudiaethau os oeddent yn mesur 2 neu fwy o'r canlyniadau hyn trwy ddyluniad RCT. Nododd yr adolygiad 8 RCT sy'n mesur cam-drin domestig ac iechyd meddwl (MH); 4 RCT sy'n mesur cam-drin domestig a chamddefnyddio sylweddau; a 12 RCT sy'n mesur y tri chanlyniad.

O'r 8 astudiaeth sy'n mesur cam-drin domestig ac iechyd meddwl, dangosodd un effaith gadarnhaol ar y ddau ganlyniad, ac un a ddangosodd effaith unigol gadarnhaol ar gam-drin domestig. Fodd bynnag, gosodwyd yr astudiaethau hyn mewn cyd-destunau diwylliannol gwahanol iawn i'r DU, y cyntaf yn canolbwyntio ar ddiodefwyr cam-drin domestig beichiog yn Hong Kong a'r ail yn canolbwyntio ar fenywod beichiog mewn perygl o gam-drin domestig yn Iran. Dangosodd y 6 astudiaeth arall effeithiau nwl ar gam-drin domestig.

O'r 4 astudiaeth yn mesur cam-drin domestig a chamddefnyddio sylweddau, nid oedd yr un yn dangos effeithiau ar y ddau ganlyniad ond dangosodd un effaith unigol gadarnhaol ar gam-drin domestig. Yn yr astudiaeth hon, adroddodd mamau cyn-geini sydd wedi'u neilltuo i raglen ymweld â'r cartref yn Arizona lai o **erledigaeth trais corfforol** o'i gymharu â'r grŵp rheoli ar 12 mis dilynol. Yn olaf, o'r 12 astudiaeth yn mesur cam-drin domestig, iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau gyda'i gilydd, nid oedd yr un yn dangos effeithiau cyfunol ar y canlyniadau hyn, ond dangosodd un effaith unigol gadarnhaol ar gam-drin domestig. Roedd yr astudiaeth hon yn asesu effeithiolrwydd rhaglen ymweld â'r cartref ar gyfer menywod beichiog Du, incwm isel yn Tennessee, a oedd yn cynnwys nyrsys yn cyflwyno ymweliadau cartref â mamau hyd nes bod plentyn yn troi'n 2. Ar ôl gwaith dilynol ar 2 flynedd (h.y. pan oedd plant tua 4 oed), canfuwyd bod **erledigaeth trais corfforol** mamau wedi lleihau'n sylweddol o'i gymharu â'r grŵp rheoli. Yn bwysig, byddai ymyriadau sy'n canolbwyntio ar deuluoedd sy'n mynd i'r afael â cham-drin domestig – heb fynd i'r afael ag iechyd meddwl neu gamddefnyddio sylweddau hefyd – wedi cael eu heithrio o'r adolygiad systematig hwn.

Mae'r ail adolygiad, sy'n canolbwyntio ar Loegr, yn archwilio ymyriadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth i leihau'r pwysau ar system gofal cymdeithasol plant.¹² Nododd yr adolygiad hwn 3 rhaglen atal sylfaenol addawol ar gyfer teuluoedd sydd mewn perygl o brofi cam-drin domestig. Mae'r cyntaf, Family Foundations, yn rhaglen grŵp ar gyfer cyplau sy'n disgwyl eu plentyn cyntaf, lle mae cyplau yn dysgu sgiliau cyfathrebu a datrys gwrthdaro. Mae'r ail, *Plant Ysgol a'u Teuluoedd*, yn mabwysiadu dull tebyg ond mae wedi'i dargedu at gyplau â phlentyn sy'n mynd i'r ysgol gynradd. Mae tystiolaeth o werthusiadau cadarn lluosog yn awgrymu bod *Family Foundations yn lleihau adroddiadau rhieni o wrthdaro a thrais*. Mae'r effaith hon wedi'i arsylwi yn y gwaith 12 mis dilynol, pan fydd plant rhieni sy'n cymryd rhan yn cyrraedd eu pen-blwydd cyntaf. *Plant Ysgol a'u Teuluoedd* nid yw wedi cael ei werthuso mor eang. Fodd bynnag, mae tystiolaeth o un astudiaeth gadarn o leiaf yn awgrymu ei bod yn cael effeithiau cadarnhaol tymor byr ar **ymddygiadaurhianta**,

cyfathreburhwng cyplau sy'n rhieni, a boddhadrhieni. Yn hanfodol, nid yw cyplau yn gallu cymryd rhan yn y naill raglen neu'r llall os yw cam-drin domestig eisoes yn bresennol yn yr aelwyd.

Mae'r drydedd raglen, Partneriaeth Nyrsio Teulu (FNP), yn rhaglen ymweld gartref wirfoddol ar gyfer mamau yn eu harddegau tro cyntaf a ddatblygwyd gyntaf yn yr Unol Daleithiau. Mae mamau yn derbyn ymweliadau wythnosol gan nyrs teulu yn y cyfnod cynenedigol ac ôl-enedigol i gefnogi eu lles eu hunain, ac iechyd a datblygiad eu plentyn. Mae cyswllt yn trosglwyddo'n raddol i ymweliadau pythefnosol ac yna misol hyd nes bod plentyn yn troi'n 2 oed. Mae tystiolaeth o werthusiadau cadarn lluosog yn awgrymu bod FNP yn lleihau **cyfranogiad mamau mewn perthnasoedd** treisgar yn ystod ac ar ôl amlygiad i ymyrraeth. Fodd bynnag, ni nodwyd y canlyniadau hyn yn y gwerthusiad diweddaraf o'r rhaglen yn y DU.

Dylid nodi bod nifer gyfyngedig iawn o astudiaethau (wedi'u cynnwys mewn dim ond 2 adolygiad a nodwyd) a edrychodd ar ymyriadau teuluol i atal cam-drin domestig. Mae hyn yn golygu y dylid dehongli unrhyw gasgliadau yn ofalus.

2.2.2 Adolygiad 2: Erid Troseddwr yn ddi-baid

Canolbwyntiodd yr adolygiad hwn ar ymyriadau sy'n anelu at gryfhau'r ymateb cymdeithasol i VAWG i atal troseddwr rhag achosi niwed ac i wella boddhad dioddefwyr â'r system cyfiawnder troseddol. Mae ymyriadau yn canolbwyntio ar adnabod a rheoli troseddwr o fewn y system cyfiawnder troseddol a'r gymuned.

Ymyriadau cyflawnwyr: modelau therapiwtig / seicolegol

Trosolwg

Mae dulliau therapiwtig ar gyfer cyflawnwyr VAWG yn canolbwyntio ar adeiladu sgiliau a herio meddyliau ac ymddygiadau camweithredol i atal camdriniaeth, lleihau dicter, a gwella iechyd meddwl. Roedd llawer o adolygiadau yn cynnwys gwerthusiadau o ddulliau Therapi Ymddygiad Gwybyddol (CBT) ar gyfer cyflawnwyr IPV. Roedd dulliau eraill yn cynnwys Therapi Derbyniad ac Ymrwymiad (ACT) a thechnegau cyfweld ysgogol (MIT) hefyd i atal ailadrodd IPV, a Therapi Ymddygiad Dialectig (DBT) ar gyfer troseddwr stelcian. Canfuwyd bod VAWG yn rhyngweithio â materion iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau, felly mae ymyriadau yn aml yn targedu ffactorau risg lluosog ar yr un pryd. Gall y modelau amrywio ac yn aml yn cael eu cyfuno yn seiliedig ar anghenion troseddwr, er enghraifft, CBT wedi'i ychwanegu ag elfennau camddefnyddio sylweddau. Roedd yn gyffredin i adolygiadau gynnwys a / neu gymharu gwahanol fodelau, gan ei gwneud hi'n anodd pennu effeithiolrwydd cydrannau unigol.

Canfyddiadau'r adolygiad

Roedd pump ar hugain o adolygiadau yn cynnwys tystiolaeth ar fodelau therapiwtig / seicolegol. Gan fod y mwyafrif o'r adolygiadau hyn yn canolbwyntio ar RCTs a rhai QEDs, gwnaethom raddio'r dystiolaeth fel cadarn .

Tabl 8 – Ymyriadau cyflawnwr: modelau therapiwtig / seicolegol (25 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
<i>Atgwmpedd</i>	Llai o fesurau swyddogol a mesurau dioddefwyr/hunan-adrodd, risgatgwmpedd	25	Cymysg / Addawol
<i>Iechyd meddwl y troseddwr</i>	Llai o orbryder	3	Cyfyngedig
	Llai o iselder	4	Cymysg / Addawol
	Gwell lles	1	Cyfyngedig
	Gwell hunan-barch	2	Cyfyngedig
<i>Ymddygiad arall gan gyflawnwyr</i>	Llai o gamddefnyddio sylweddau	4	Cymysg
	Llai o ymddygiad ymosodol/amddiffynnol/ymddygiadau dominyddu/gwrthdaro	5	Addawol
	Gwell datrys gwrthdaro (gan gynnwys llai o ddatrys gwrthdaro camaddasol)	2	Cyfyngedig
	Mwy o ymddygiadau ceisio cymorth	1	Cyfyngedig
	Mwy o hunanreolaeth (sy'n gysylltiedig â llai o ymddygiad mympwyol)	1	Cyfyngedig
	Gwell cyfathrebu	2	Cyfyngedig
<i>Credoau ac agweddau'r cyflawnwr</i>	Gwell empathi	2	Cyfyngedig
	Gwell agweddau sy'n gysylltiedig â rhywedd	2	Cyfyngedig

Roedd pob un o'r 25 adolygiad yn canolbwyntio ar **atgwmpedd** fel eu prif fetrig canlyniad. Mesurwyd canlyniadau eraill i raddau llawer llai ac roeddent yn llai tebygol o gael eu gwerthuso gan gynnwys grŵp cymharu cadarn. Mesurwyd ailadrodd yn bennaf gan ddefnyddio adroddiadau swyddogol (e.e., troseddau a gofnodwyd gan yr heddlu) neu hunan-adroddiadau (e.e. gan ddioddefwyr-oroeswyr). Roedd effeithiolrwydd ymyriadau yn aml yn amrywio yn dibynnu ar y dull penodol a ddefnyddiwyd a demograffeg y cyfranogwyr.

Canfuwyd y maint uchaf o dystiolaeth ar atgwmpedd ar gyfer dulliau CBT. Canfu ein hadolygiad ganlyniadau addawol ar gyfer CBT sy'n lleihau cyfraddau atgwmpedd ymhlith cyflawnwyr IPV a throsteddau rhywiol. Er enghraifft, roedd un adolygiad¹³ systematig yn cynnwys 4 astudiaeth sy'n mesur canlyniadau atgwmpedd ymyriadau CBT ar gyfer troseddwyr rhywiol, gan ddefnyddio QEDs a dyluniadau cyn ac ar ôl. Daeth tri o bob pedwar o hyd i ganfyddiadau addawol sy'n gysylltiedig ag atgwmpedd.

Fe wnaethom ddod o hyd i lai o dystiolaeth ar fodelau seicolegol eraill, ac roedd astudiaethau yn tueddu i gymharu gwahanol fathau o fodelau therapiwtig, sy'n golygu bod unrhyw gasgliadau yn gyfyngedig. Er enghraifft, canfuwyd bod ACT mewn 2 adolygiad yn arwain at IPV corfforol is^{14,15} o'i gymharu â modelau eraill, yn aml dulliau Duluth (gweler isod).

Adroddodd lleiafrif o adolygiadau ar ganlyniadauiechyd meddwl. Roedd tri adolygiad yn cynnwys canfyddiadau ar **orbryder**, a 4 ar **iselder**. Roedd dau adolygiad yn cynnwys astudiaethau ar ymyriadau sy'n seiliedig ar CBT ar gyfer troseddwyr rhywiol yn bennaf. Mae'r papurau hyn yn dangos gostyngiadau cadarnhaol mewn gorbryder ac iselder. Er enghraifft, roedd un adolygiad¹⁶ yn cynnwys dim ond un astudiaeth sy'n adrodd ar raglen IPV sy'n ystyriol o drawma a chanfu gostyngiadau cadarnhaol ond nid parhaus mewn iselder mewn cyfranogwyr a oedd yn gyn-filwyr. Adroddodd adolygiad¹⁷ arall o ymyriadau CBT ar gyfer pobl ifanc sy'n ymwneud ag ymddygiad rhywiol niweidiol ganfyddiadau nwl ar ganlyniadau iselder a gorbryder. Adroddodd yr un papur ganfyddiadau cyfyngedig ar **lescyffredinol**, gyda dim ond ychydig o astudiaethau yn adrodd ar hyn. Adroddodd dau o'r adolygiadau uchod hefyd ar ganlyniadau **hunan-barch**. Dim ond un papur ym mhob adolygiad oedd yn mesur y canlyniad hwn, felly mae'r effeithiolrwydd wedi'i raddio fel cyfyngedig.

Cafodd nifer o ganlyniadau eu categoreiddio fel canlyniadau 'ymddygiad cyflawnwr arall'. Roedd pedwar adolygiad yn cynnwys canfyddiadau cymysg ynghylch a oedd dulliau therapiwtig yn lleihau **camddefnyddio sylweddau**. Mae'r rhan fwyaf o'r canfyddiadau yn ymwneud â modelau seicolegol sy'n cael eu hychwanegu ag elfennau camddefnyddio sylweddau, yn benodol ar gyfer cyflawnwyr yr effeithir arnynt gan gamddefnyddio sylweddau. Gan fod hwn yn fath penodol iawn o ymyrraeth a phoblogaeth, mae'r canfyddiadau hyn yn llai tebyg i ganfyddiadau ar gyfer y modelau seicolegol / therapiwtig eraill. Er enghraifft, adroddodd un meta-ddadansoddiad¹⁸ o werthusiadau cyn ac ar ôl o ddulliau triniaeth sy'n ymgorffori camddefnyddio sylweddau a thrawma ganlyniadau camddefnyddio sylweddau gwell na modelau eraill (e.e., y rhai sydd â 'chydannau rolau rhyw').

Adroddwyd ar ganlyniadau sy'n ymwneud ag **ymddygiadau ymosodol a gwrthdaro** mewn 5 adolygiad. Cafodd y rhain eu categoreiddio ar wahân i ailadrodd ac yn aml yn defnyddio gwahanol fathau o fesur, er enghraifft trwy arolygon hunan-adrodd troseddwyr. Roedd un adolygiad¹⁹ systematig o driniaethau ar gyfer IPV yn cynnwys sawl astudiaeth a ganfu gostyngiadau mewn ymosodiad corfforol, wrth gymharu modelau seicolegol fel MIT â grŵp cymharu. Roedd dau adolygiad yn cynnwys naill ai tystiolaeth ansoddol neu ychydig iawn o astudiaethau sy'n dangos gwelliannau mewn **datrys gwrthdaro** ar gyfer cyflawnwyr cam-drin domestig. Roedd tystiolaeth sy'n gysylltiedig â chanlyniadau **hunanreolaeth / ymddygiad mympwyol** hefyd yn yr un modd yn gyfyngedig.

Fe wnaethom nodi canfyddiadau cyfyngedig sy'n gysylltiedig â chredoau ac agweddau cyflawnwyr. Adroddodd dau adolygiad o ymyriadau CBT ar gyfer pobl ifanc ac oedolion sy'n droseddwr rhywiol welliannau mewn **empathi cyflawnwr** ar draws ychydig iawn o astudiaethau. Yn olaf, gwelsom dystiolaeth gyfyngedig ar welliannau i **agweddau sy'n gysylltiedig â rhywedd**.

Ymyriadau cyflawnwyr: modelau ffeministaidd / pŵer a rheoli

Trosolwg

Mae modelau ffeministaidd / pŵer a rheoli yn cymryd agwedd ffeministaidd at newid ymddygiad. Y model ffeministaidd / pŵer a rheoli mwyaf adnabyddus yw'r model Duluth. Mae Model Duluth yn ymateb cymunedol cydgysylltiedig a ddatblygwyd yn yr Unol Daleithiau ac a ddefnyddiwyd yn bennaf yn gyffredin yn yr Unol Daleithiau. Mae'n cynnig bod IPV yn gynnyrch patriarchaeth neu gymdeithasu gwryw; ac mae'n digwydd oherwydd bod y cyflawnwr eisiau dangos pŵer a rheolaeth dros y dioddefwr. Mae'r model yn gweithio i ddal cyflawnwyr i gyfrif a newid eu hymddygiad. Mae amrywiaeth sylweddol yn y ffordd y gall modelau ffeministaidd / pŵer a rheoli gael eu gweithredu. Weithiau mae modelau ffeministaidd / pŵer a rheoli wedi'u hintegreiddio â dulliau therapiwtig / seicolegol. Fodd bynnag, maent yn aml yn cael eu hystyried ar wahân yn y llenyddiaeth, ac felly rydym yn eu hystyried fel categori gwahanol yn yr adroddiad hwn.

Canfyddiadau'r adolygiad

Mae modelau ffeministaidd / pŵer a rheoli yn ymddangos mewn 10 adolygiad. Mae'r dystiolaeth yn cael ei graddio fel **cadarn** oherwydd bod astudiaethau yn cynnwys sawl RCT a QED.

Tabl 9 – Ymyriadau cyflawnwyr: modelau ffeministaidd / pŵer a rheoli (4 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
Atgwmpedd	Llai o fesurau swyddogol a dioddefwyr/hunan-adrodd (o gam-drin domestig, stelcian a throseddu cyffredinol)	10	Cymysg

Roedd pob un o'r 10 adolygiad yn cynnwys mesur o **atgwmpedd** fel prif ganlyniad, ac roedd canfyddiadau'n gymysg ar draws adolygiadau. Roedd pedwar adolygiad yn cynnwys naill ai canfyddiadau cyfyngedig iawn (h.y., un neu ddwy astudiaeth) neu nwl ar fodelau ffeministaidd / rheoli. Adroddodd tri ganfyddiadau cymysg o effeithiolrwydd, gan gynnwys o'u cymharu â modelau eraill fel CBT. Adroddodd dau adolygiad ganlyniadau cymharol negyddol i fodelau eraill, ac adroddodd un o'r rhain hefyd feintiau effaith gyffredinol bach. Fodd bynnag, un meta-ddadansoddiad²⁰ o raglenni troseddau rhywiol, cam-drin domestig a thrais cyffredinol oedd yr unig adolygiad i adrodd canlyniadau atgwmpedd cwbl gadarnhaol. Canfu'r adolygiad hwn fod triniaethau sy'n defnyddio'r dull Duluth yn arwain at lai o atgwmpedd.

Rhaglenni diwylliannol benodol

Trosolwg

Gellir diffinio rhaglenni diwylliannol penodol fel ymyriadau VAWG sy'n hysbys yn ddiwylliannol, a all gynnwys elfennau diwylliannol penodol a charfannau ethnig amrywiol. Enghreifftiau o elfennau rhaglen yw defnyddio hwyluswyr diwylliannol gwybodus, trafod mynegiant diwylliannol amrywiol o wrywdod, defnyddio traddodiadau iachâd diwylliannol, a chydabod materion diwylliannol a heriau sy'n wynebu'r cyfranogwyr. Gall rhaglenni diwylliannol benodol fenthg o/gorgyffwrdd â mathau eraill o ddulliau rhaglenni troseddwr, er enghraifft, Model Duluth.

Canfyddiadau'r adolygiad

Dim ond un adolygiad oedd yn honni crynhoi tystiolaeth ar raglenni diwylliannol benodol. O fewn hyn, roedd 2 astudiaeth yn bodloni'r meini prawf i gael eu hystyried yn rhaglen ddiwylliannol benodol. Cafodd y papurau eu graddio fel rhai nad ydynt yn **arbrofol** o ran cadernid gan eu bod yn defnyddio dyluniadau nad ydynt yn arbrofol. Defnyddiodd dyluniad cryfach y 2 fesurau cyn ac ar ôl yn unig. Oherwydd y diffyg ymchwil, gellir disgrifio'r dystiolaeth fel cyfyngedig ar gyfer y canlyniadau a aseswyd (**atgwmpedd** a **chanlyniadauiechyd meddwl**), ac mae angenymchwil fwy cadarn.

Llysoedd arbenigol

Trosolwg

Mae llys arbenigol sy'n gysylltiedig â VAWG yn system farnwrol sydd wedi'i chynllunio i ymdrin ag achosion VAWG trwy ddull cydweithredol, aml-ddisgyblaethol, gyda'r nod o wella diogelwch a chefnogaeth dioddefwyr tra'n dal cyflawnwyr i gyfrif. Mae'r llysoedd hyn yn amrywio yn eu modelau, gan gynnwys llysoedd dynodedig, achosion clystyredig, a rhoi ar y trywydd cyflym, a gallant fynd i'r afael â materion sifil neu droseddol, neu'r ddau.

Canfyddiadau'r adolygiad

Dim ond un adolygiad oedd yn cynnwys 5 astudiaeth ar lysoedd cam-drin domestig arbenigol a Llysoedd Troseddau Rhywiol. Graddiwyd y categori hwn fel un sydd â chadernid **anarbrofol** oherwydd bod y rhan fwyaf o astudiaethau yn defnyddio dyluniadau anarbrofol.

Mae pob un o'r canlyniadau isod yn seiliedig ar ganfyddiadau o un neu ddau bapur ac felly dylid eu dehongli yn ofalus. Nid oes llawer o gonsensws ynghylch pa fodel sy'n gwella diogelwch i ddioddefwyr ac atebolrwydd i gyflawnwyr, a briodolir i gyd-destunau lleol gwahanol.

Fe wnaeth un astudiaeth yn Ne Carolina²¹, werthuso llys cam-drin domestig arbenigol yn Lexicon County, gan gymharu **atgwmpedd** rhwng troseddwr wedi'u prosesu trwy'r llys arbenigol a'r llysoedd traddodiadol. Er bod yr awduron wedi canfod gwahaniaeth rhwng y mathau o lysoedd, mae ansawdd isel yr astudiaeth yn golygu ei bod yn anodd dod i gasgliadau o hyn, ac mae'n debygol nad yw'r cyd-destun yn debygol o fod yn debyg i'r DU.

Asesodd dau bapur **ganlyniadau achosion** gan ganfod canlyniadau addawol. Er enghraifft, dangosodd llys cam-drin domestig peilot yn Glasgow²² ganlyniadau achosion gwell o'i gymharu â llysoedd traddodiadol, gyda chyfraddau uwch o pledion euog, prosesu achosion yn gyflymach, cyfraddau euogfarnau uwch, a thrwy athreuliad achosion is. Fodd bynnag, mae'r fethodoleg nad yw'n gadarn a ddefnyddir eto yn golygu y dylid dehongli'r canlyniadau hyn yn ofalus. Ar y cyfan, mae'r dystiolaeth ar lysoedd arbenigol yn gyfyngedig.

Ymyriadau Derbyniad Myth Trais

Trosolwg

Derbyniad Myth Trais (RMA) yw'r gred mewn syniadau rhagfarnllyd, stereoteipiol neu ffug am dreisio, dioddefwyr, a chyflawnwyr sy'n gwasanaethu i wadu, bychanu, neu gyfiawnhau trais rhywiol. Gall RMA ddylanwadu ar agweddau ac ymddygiadau cymdeithasol, gan gyfrannu at feio dioddefwyr a pharhau trais rhywiol. Mae ymyriadau sydd wedi'u cynllunio i herio RMA yn cynnwys sgrinio rheithgor ac eithrio'r rhai sy'n credu mewn RMs o'r gwasanaeth, defnyddio treialon barnwr yn unig, cyflwyno tystion arbenigol yn rheolaidd, a darparu deunydd addysgol.

Canfyddiadau'r adolygiad

Cafwyd 2 adolygiad â ffocws ar ymyriadau RMA. Cafodd y rhain eu graddio fel rhai **eithaf cadarn**. Fodd bynnag, roedd y rhan fwyaf o astudiaethau yn defnyddio rheithgor ffug e.e., samplau myfyrwyr, a allai gyfyngu ar gyffredinolrwydd canfyddiadau.

Roedd y ddau adolygiad yn cynnwys canfyddiadau ar **RMA** fel canlyniad gan ganfod y gall yr ymyriadau hyn gael effaith tymor byr ar RMA unigolion. Er enghraifft, archwiliodd un adolygiad²³ ymchwil sy'n asesu ymyriadau RMA o fewn astudiaethau sefydliadol. Dangosodd canfyddiadau o 20 astudiaeth a gynhwyswyd y gall ymyriadau RMA gael effaith tymor byr ar RMA unigolion. Roedd mathau o ymyrraeth a oedd yn effeithiol wrth leihau RMA yn cynnwys y rhai a oedd yn cyflwyno gwybodaeth RM, a oedd yn cynnwys elfen empathi, a rhaglenni gwylwr. Canfuwyd mai ymyriadau byrrach a fformatau fideo yw'r dulliau mwyaf llwyddiannus o gyflwyno. Adroddodd yr un adolygiad welliannau cyfyngedig mewn **empathi** tuag at dioddefwyr mewn un astudiaeth yn unig.

Gorchmynion diogelu

Trosolwg

Mae gwahanol fathau o Orchmynion Diogelu (POs) a phrosesau ar gyfer cael POs yn bodoli ledled y byd. Fodd bynnag, yn fwyaf cyffredin maent yn cael eu cyhoeddi a'u plismona gan orfodi'r gyfraith a'r system gyfiawnder, gyda'r nod o atal cyflawnwyr rhag defnyddio trais domestig pellach, gorfodi, aflonyddu, a stelcio partner neu gyn-bartner.

Canfyddiadau'r adolygiad

Roedd dau adolygiad yn cynnwys tystiolaeth ar POs, un yn adolygiad â ffocws, ac un yn gyffredinol i ymyriadau VAWG, ond yn cynnwys POs. Graddwyd y dystiolaeth a gyflwynwyd fel **anarbrofol** oherwydd bod y rhan fwyaf o astudiaethau yn arsylwadol.

Roedd canfyddiadau ar effeithiolrwydd POs ar **dorri ac atgwmpedd** yn gymysg. Canfu un adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad o 25 astudiaeth²⁴ achos/arsylwadol nad oedd POs yn gyffredinol yn effeithiol wrth stopio neu atal y defnydd parhaus o drais a cham-drin yn llwyr. Roedd canfyddiadau'r adolygiad yn amrywio yn dibynnu ar y dyluniad gwerthuso a'r mesurau canlyniadau a ddefnyddiwyd. Er enghraifft, dangosodd astudiaethau sy'n defnyddio mesur cyn ac ar ôl ganlyniadau addawol ar atgwmpedd corfforol. Fodd bynnag, fe wnaeth astudiaethau yn cymharu'r rhai sy'n derbyn PO a'r rhai nad oeddent ganfod canlyniad nwl a hyd yn oed negyddol ar aildroseddu trais domestig.

Roedd rhai canfyddiadau addawol ar ganlyniadau dioddefwyr. Nododd yr un adolygiad²⁵ ganlyniadau addawol o 9 astudiaeth a ymchwiliodd i **effeithiolrwydd canfyddedig dioddefwr** a 4 a oedd yn mesur **teimladau o ddiogelwch**. Nid oedd yr astudiaethau hyn yn defnyddio grŵp cymharu, gan gyfyngu ar ein hyder yn y canfyddiadau.

Asesiadau risg VAWG

Trosolwg

Mae offer asesu risg yn gwerthuso'r risg o ail-ymosodiad a marwoldeb yn y dyfodol mewn achosion o drais yn erbyn menywod a merched (VAWG). Mae'r offer hyn yn helpu gweithwyr proffesiynol fel eiriolwyr, gorfodi'r gyfraith, nyrsys, gweithwyr cymdeithasol, ac ymatebwyr cyntaf i nodi unigolion sydd mewn perygl parhaus a dynladdiad. Mae enghreifftiau'n cynnwys y static-99 10 eitem ar gyfer troseddwy'r rhywiol a'r canllaw Asesu Risg Ymosodiad Priodasol (SARA).

Canfyddiadau'r adolygiad

Roedd pedwar adolygiad yn cynnwys tystiolaeth ar asesiadau risg VAWG. Nid oes sgôr cadernid ar gyfer asesiadau risg, gan eu bod yn cael eu gwerthuso'n wahanol i ymyriadau eraill.

Tabl 10 – Asesiadau risg VAWG (4 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
<i>Priodweddau seicometrig</i>	Dilysrwydd rhagfynegol (e.e., a yw'r offeryn yn 'rhagweld canlyniadau' yn y dyfodol gan gynnwys troseddu yn y dyfodol)	4	Cymysg

Mae'r adolygiadau a gynhwyswyd fel arfer yn asesu **dilysrwydd rhagfynegol** offer, sy'n mesur eu gallu i ragweld canlyniadau yn y dyfodol gan gynnwys atgwmpedd. Mae'r offer yn amrywio'n sylweddol, ac felly mae'r dystiolaeth arnynt hefyd yn amrywio. Felly, fe wnaethom raddio canlyniad dilysrwydd rhagfynegol fel cymysg.

Mae canfyddiadau o'r 4 adolygiad yn dangos bod sgoriau dilysrwydd a dibynadwyedd yr offerynnau hyn yn amrywio'n fawr. Nid oes consensws cyffredinol ar ba asesiad sydd fwyaf

prïodol, ac mae defnyddioldeb yn debygol o amrywio ar draws cyd-destunau. Er enghraifft, daeth un adolygiad²⁶ sy'n canolbwyntio ar yr Asesiad Risg Priodasol (SARA) i'r casgliad bod amrywiadau o ran canlyniadau ac ansawdd yr ymchwil wedi arwain yr awduron i argymhell bod ymchwil ddilysu pellach yn cael ei chynnal. Mewn adolygiad²⁷ arall o 33 astudiaeth ar asesiadau risg llofruddiaeth menywod ynghylch partner agos, graddwyd offerynnau fel canolig-uchel o ran cysondeb a chywirdeb ar gyfer amcangyfrif dynladdiad. Roedd rhai o'r offerynnau hyn yn cynnwys yr Asesiad Perygl, yr Asesiad Perygl-5, y Sgrin Marwoldeb, a'r H-Scale. Nododd adolygiad a meta-ddadansoddiad²⁸ ynghylch offer asesu risg trais domestig 39 o offer gwahanol, gan gynnwys yr Asesiad Risg Ymosodiad Priodasol (SARA) ac Asesiad Risg Ymosodiad Domestig Ontario (ODARA). Roedd y meta-ddadansoddiad yn cynnwys 205 maint effaith, a chanfuwyd bod gan yr offer cywirdeb rhagfynegol cymedrol.

Dulliau plismona

Trosolwg

Mae ein hadolygiad yn tynnu sylw at ymdrechion cynyddol i wella ymatebion yr heddlu i VAWG, gyda ffocws penodol ar sut mae'r heddlu'n ymgysylltu â chyflawnwyr. Mae gwahanol strategaethau plismona - megis cydweithio â gwasanaethau cymdeithasol, plismona cymunedol, gorfodi rhagweithiol, a chyfiawnder adferol - yn anelu at leihau erledigaeth ailadroddus a gwella diogelwch dioddefwyr. Er bod y dulliau hyn yn dangos addewid, mae eu heffeithiolrwydd yn amrywio, ac mae'n heriol gwahanu effaith plismona o'r system cyfiawnder troseddol ehangach.

Canfyddiadau'r adolygiad

Asesodd dau adolygiad dulliau plismona. Canolbwyntiodd un ar raglenni Ail Ymatebwyr ar gyfer cam-drin domestig, lle mae'r heddlu'n cydweithio â gweithwyr cymdeithasol neu eiriolwyr i gefnogi dioddefwyr yn fuan ar ôl digwyddiad, gan gynnig addysg, cynllunio diogelwch, ac atgyfeiriadau, tra hefyd yn rhybuddio cyflawnwyr. Ystyriwyd yr adolygiad hwn yn **gadarn** gan ei fod yn cynnwys nifer o RCTs. Edrychodd yr ail adolygiad ar wahanol strategaethau plismona ar gyfer cam-drin domestig a stelcian ond cafodd ei raddio fel **anarbrofol** oherwydd dyluniadau astudiaeth nad ydynt yn gadarn.

Roedd canfyddiadau ar effeithiolrwydd ymyriadau ar gyfer lleihau **atgwmpedd** yn gymysg. Ni chanfu'r adolygiad o raglenni Ail Ymatebwyr unrhyw ostyngiad cyffredinol mewn cam-drin teuluol ailadroddus. Fodd bynnag, wrth ganolbwyntio ar yr astudiaethau mwy cadarn, canfu gynnydd ystadegol arwyddocaol mewn digwyddiadau a adroddwyd gan yr heddlu. Mae'r awduron yn awgrymu y gallai hyn nodi mwy o barodrydd mewn dioddefwyr i rïortio troseddau, ond mae angen ymchwil fanylach i gadarnhau'r casgliad hwn. Roedd yr ymyriadau yn gysylltiedig â **mwy o ddefnydd o wasanaethau** dioddefwyr lle mesurwyd y canlyniad hwn, gan awgrymu gwell ymgysylltiad â systemau cymorth. Ychydig iawn o astudiaethau a asesodd atgwmpedd ar gyfer dulliau plismona amgen. Roedd y rhain yn cynnwys 'plismona cadarnhaol', plismona cymunedol a modelau Tasg a Chydlynu Aml-Asiantaeth (MATAC). Roedd y dystiolaeth yn gyfyngedig iawn ond awgrymodd effeithiau cadarnhaol posibl. Y mwyaf addawol oedd RCT yn yr Unol Daleithiau ar ymyrraeth cyfiawnder adferol, a ddaeth o hyd i lai o ail-arestiadau o'i gymharu â 'Rhaglen Ymyrraeth Curwr' safonol. Roedd canfyddiadau'r astudiaeth wedi'u cyfyngu gan gyfraddau uchel o gyfranogwyr a oedd yn gadael yr ysgol, ac mae'r adolygiad

yn nodi bod gan rai eiriolwyr dioddefwyr bryderon ynghylch defnyddio cyfiawnder adferol mewn achosion o VAWG.

2.2.3 Adolygiad 3: Cymorth

Mae'r adolygiad hwn yn canolbwyntio ar ymyriadau sydd â'r nod o gryfhau cefnogaeth i ddioddefwyr a goroeswyr. Mae'n cwmpasu ystod o ymyriadau ymarferol a therapiwtig i amddiffyn dioddefwyr rhag niwed ac i'w galluogi i ymdopi, adfer a byw bywydau diogel, annibynnol.

Ymyriadau seicotherapiwtig

Trosolwg

Mae therapïau seicolegol yn driniaethau seicolegol sy'n anelu at helpu i wella iechyd meddwl a chorfforol dioddefwyr VAWG, yn ogystal â chanlyniadau eraill. Maent yn cynnwys ystod eang o ymyriadau sy'n targedu gwybyddiaeth, cymhelliant ac ymddygiad ac sy'n anelu at leddfu trallod neu nam.

Canfyddiadau'r adolygiad

Fe wnaethom nodi 23 adolygiad sy'n canolbwyntio ar amrywiol ymyriadau seicotherapiwtig i gefnogi dioddefwyr VAWG. Cafodd y dystiolaeth ei chategoreiddio mor gadarn gan fod y rhan fwyaf o'r astudiaethau a gynhwyswyd naill ai'n RCTs neu'n QEDs.

Tabl 11 – Ymyriadau seicotherapiwtig (23 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
Priodweddau seicometrig	Llai o PTSD	20	Cymysg / Addawol
	Llai o orbryder	14	Addawol
	Llai o iselder	16	Addawol
	Mwy o hunan-barch	9	Cryf
Cymdeithasol	Mwy o addasiad cymdeithasol	4	Cryf
	Mwy o hunan-effeithiolrwydd	2	Cryf
Cyffredinrwydd niwed	Llai o ail-erledigaeth IPV	6	Cymysg

Cynhaliwyd yr ymyriadau a gwmpesir yn yr adolygiadau mewn lleoliadau amrywiol, gan gynnwys cyfleusterau gofal iechyd, canolfannau cymunedol, sefydliadau addysgol, llwyfannau ar-lein, a chanolfannau arbenigol. Roedd y cyfranogwyr yn amrywio o bobl

ifanc yn eu harddegau i oedolion hŷn, menywod yn bennaf, gydag amrywiaeth ethnig sylweddol. Roedd grwpiau penodol yn cynnwys menywod beichiog, mamau, unigolion â phroblemau camddefnyddio sylweddau, a'r rhai sydd mewn perygl o HIV.

O fewn y grŵp canlyniadau iechyd meddwl, gwelsom dystiolaeth addawol i awgrymu bod ymyriadau seicotherapiwtig yn effeithiol wrth leihau symptomau **PTSD** (20 adolygiad). Er enghraifft, roedd un adolygiad²⁹ yn cynnwys cyfanswm o 42 o astudiaethau, gan gynnwys 11 RCT, a nododd ostyngiadau sylweddol mewn symptomau PTSD a gwelliannau mewn gorbryder ac iselder o ganlyniad i ymyriadau seicotherapiwtig. Canfu'r adolygiad hefyd fod cyfuno gwahanol ddulliau therapiwtig, megis cyfuno myfyrdod ac ymarfer corff gydag ymarfer corff aerobig, yn aml yn arwain at ganlyniadau gwell.

Fe wnaethom hefyd ddod o hyd i dystiolaeth addawol a braidd yn gymysg o ostyngiadau mewn **iselder** ar draws 16 adolygiad. Mewn cyferbyniad, roedd y dystiolaeth ar gyfer gwelliannau mewn **hunan-barch** yn gryfach, gyda 9 adolygiad yn adrodd effaith gadarnhaol sylweddol o ymyriadau seicotherapiwtig.

Fel y dangosir yn Nhabl 11, roedd dystiolaeth gref i awgrymu bod ymyriadau seicotherapiwtig yn effeithiol wrth gynyddu **addasiad cymdeithasol** ymhlith dioddefwyr IPV ac ymosodiadau rhywiol (4 adolygiad), ac roedd y 2 adolygiad a archwiliodd **hunan-ffeithiolrwydd** yn darparu dystiolaeth gref yn cefnogi effeithiolrwydd yr ymyriadau hyn wrth wella canlyniadau cymdeithasol (gydag un yn awgrymu effaith gref ac un cymedrol).

Roedd adolygiadau hefyd yn archwilio pa mor **gyffredin yw niwed**, yn enwedig effeithiolrwydd ymyriadau wrth leihau **ail-erledigaeth IPV**. Ar draws 6 adolygiad yn archwilio effeithiolrwydd ymyriadau wrth atal ail-erledigaeth IPV, roedd y canfyddiadau yn gymysg. Adroddodd un adolygiad ostyngiad rhannol yn dibynnu ar y math o IPV a aseswyd, canfu 2 dystiolaeth o ostyngiad, tra bod y 3 arall yn dod i'r casgliad naill ai dim effaith sylweddol neu ganlyniadau ansicr. Mae'r anghysondebau hyn yn tynnu sylw at yr angen am dystiolaeth gadarn bellach yn y maes hwn.

Ymyriadau sy'n seiliedig ar eiriolaeth

Trosolwg

Nod ymyriadau eiriolaeth yw grymuso dioddefwyr trwy ddarparu cyngor, cymorth cynllunio diogelwch a helpu dioddefwyr i gael mynediad at y gwasanaethau angenrheidiol. Gallant fod yn annibynnol neu'n rhan o wasanaethau ac ymyriadau eraill, a gellir eu darparu o fewn gofal iechyd, cyfiawnder troseddol, cymdeithasol, llywodraeth, neu wasanaethau dioddefwyr arbenigol.

Canfyddiadau'r adolygiad

Nododd ein hadolygiad 10 adolygiad a oedd yn canolbwyntio ar ymyriadau sy'n seiliedig ar eiriolaeth i gefnogi dioddefwyr VAWG, yn aml yn canolbwyntio'n benodol ar ddiodefwyr IPV. Cafodd y rhain eu categorio fel rhai **eithaf cadarn**, gan eu bod yn cynnwys cymysgedd o RCTs a QEDs yn bennaf, yn ogystal â rhai dulliau cymysg ac astudiaethau hydredol. Cynhaliwyd ymyriadau mewn cyfleusterau gofal iechyd, canolfannau cymunedol, llochesi trais domestig, sefydliadau addysgol, llwyfannau ar-lein, a phlisma. Roedd canolfannau arbenigol, fel canolfannau argyfwng treisio a chlinigau ar gyfer cyn-filwyr,

weithiau'n gysylltiedig, ynghyd ag ymweliadau cartref ac ymyriadau mewn canolfannau cyn-filwyr milwrol, lleoliadau eglwysig, a charchardai.

Tabl 12 – Ymyriadau sy'n seiliedig ar eiriolaeth (10 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
<i>Iechyd meddwl</i>	Llai o iselder	5	Cryf
	Llai o PTSD	4	Addawol
	Llai o orbryder	2	Addawol
	Ansawdd bywyd uwch	2	Cymysg
	Mwy o hunan-barch	3	Addawol
<i>Cyffredinrwydd niwed</i>	Llai o ail-erledigaeth IPV	8	Cymysg
<i>Mwy o dderbyniad gwasanaethau sydd ar gael</i>	Mwy o ddefnydd o adnoddau/gwasanaethau	6	Addawol
	Gwell bwriad o gysylltu â'r heddlu yn y dyfodol	1	Addawol
<i>Ymddygiadau</i>	Mwy o ymddygiadau diogelwch	4	Addawol

Roedd y canlyniadau a aseswyd yn cynnwys gwelliannau iechyd meddwl, fel **PTSD** (4 adolygiad), a **gorbryder** (2 adolygiad), ac roedd y canlyniadau'n addawol yn gyffredinol. Edrychodd pum adolygiad ar **iselder**, gyda phob adolygiad yn gweld gostyngiad, ond mewn 2 o'r adolygiadau hyn, ni chynhaliwyd y gostyngiad hwn. **Aseswyd ansawdd bywyd** hefyd, gyda 2 adolygiad yn dangos effeithiolrwydd cymysg, yn ogystal â **hunan-barch** a ddangosodd effeithiolrwydd addawol. O ran **achosion niwed**, nododd 8 adolygiad ganlyniadau amrywiol o ran lleihau ail-erledigaeth IPV. Er enghraifft, canfu un adolygiad a ddadansoddodd y canlyniadau o 12 RCT a oedd yn cynnwys 2,666 o gyfranogwyr fod ymyriadau eiriolaeth wedi arwain at ostyngiadau sylweddol yn y nifer sy'n digwydd trais partner agos corfforol a seicolegol ar gyfer dioddefwyr benywaidd ond nid ydynt yn lleihau trais partner agos rhywiol.³⁰

Roedd canlyniadau derbyniad gwasanaethau yn addawol, gyda 5 adolygiad yn dangos **mwy o ddefnydd o adnoddau a gwasanaethau** ac un yn dangos dim effaith ar gael mynediad at adnoddau. Canfu un adolygiad ganlyniadau addawol ar gyfer mwy o **fwriad i gysylltu â'r heddlu** yn y dyfodol pe baent yn cael eu gwneud yn ddioddefwr eto.³¹

Canfu adolygiadau hefyd fwy o **ymddygiadau diogelwch** hunan-adroddedig, gyda 4 adolygiad yn dangos canlyniadau addawol. Mae ymddygiadau neu strategaethau

diogelwch, fel y'u trafodwyd gan Parker and Gielen (2014), yn cyfeirio at y gwahanol gamau gweithredu a chynlluniau y mae menywod sy'n profi trais partner agos (IPV) yn eu defnyddio i amddiffyn eu hunain a gwella eu diogelwch. Gall y strategaethau hyn gynnwys cuddio arian a dogfennau pwysig; ceisio help gan ffrindiau a theulu; newid arferion i osgoi cael ei olrhain neu ei ddilyn gan y camdriniwr, gan ddefnyddio mesurau cyfreithiol fel cael gorchmynion atal neu amddiffyniadau cyfreithiol eraill i atal cam-drin pellach.³²

Ymyriadau sy'n seiliedig ar dechnoleg i wella lles goroeswyr

Trosolwg

Mae ymyriadau sy'n seiliedig ar dechnoleg yn ymgorffori elfennau technolegol sy'n anelu at wella iechyd a lles goroeswyr. Mae'r ymyriadau hyn yn cynnwys therapïau sy'n seiliedig ar dechnoleg, arolygon cyfrifiadurol, cymwysiadau tabledi, fideos ar-lein, aseiniadau cartref wythnosol, e-byst, a holiaduron cyfrifiadurol. Mae ymyriadau addysgol er enghraifft yn cynnwys fideos seico-addysgol, therapi ymddygiad gwybyddol sy'n ystyriol o drawma sy'n sensitif yn ddiwylliannol, a therapi amlygiad. Mae gwasanaethau teleiechyd yn hwyluso rhyngweithio rhwng cleifion a chlinigwyr, gan gynnig gwasanaethau iechyd atgenhedlu, sgrinio, diagnosis a thriniaeth ar gyfer IPV a thrais domestig.

Canfyddiadau'r adolygiad

Nododd ein hadolygiad 8 adolygiad a oedd yn canolbwyntio ar ymyriadau sy'n seiliedig ar dechnoleg i gefnogi dioddefwyr IPV ac ymosodiadau rhywiol. Cafodd y rhain eu categoreiddio fel **cadarn** gan fod y rhan fwyaf o'r astudiaethau a gynhwyswyd yn yr adolygiadau yn RCTs. Gosodwyd ymyriadau mewn ysbytai, canolfannau cymunedol, llwyfannau ar-lein, a sefydliadau addysgol. Roedd y cyfranogwyr yn cynnwys dioddefwyr beichiog o IPV, defnyddwyr sylweddau, a goroeswyr ymosodiad rhywiol.

Tabl 13 – Ymyriadau sy'n seiliedig ar dechnoleg (8 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
<i>Iechyd meddwl</i>	Llai o iselder	7	Cymysg
	Llai o PTSD	7	Cymysg
	Llai o orbryder Ansawdd bywyd uwch Mwy o hunan-barch	5	Cryf
<i>Cyffredinrwydd niwed</i>	Llai o ail-erledigaeth IPV	3	Cyfyngedig
<i>Ymddygiadau</i>	Mwy o ddefnydd o adnoddau/gwasanaethau	2	Cymysg
	Gwell bwriad o gysylltu â'r heddlu yn y dyfodol	1	Cryf

Archwiliodd saith adolygiad **iselder** fel canlyniad, gyda chanlyniadau cymysg. Adroddodd tri adolygiad fod rhai ymyriadau sy'n seiliedig ar dechnoleg wedi cael effaith gadarnhaol gref ar symptomau iselder. Roedd y rhain yn cynnwys:

- Offer TGCh sydd â'r nod o wella cyfraddau sgrinio a datgelu ymhlith dioddefwyr IPV, ³³
- Ymyriadau fideo penodol wedi'u cynllunio ar gyfer archwiliadau meddygol o ddioddefwyr VAWG, ³⁴
- Gwefannau seicoaddysgol sy'n cynnig CBT. ³⁵

Fodd bynnag, roedd y buddion hyn yn aml yn fyrhoedlog. Tynnodd un adolygiad sylw, er bod therapiau amrywiol sy'n seiliedig ar dechnoleg - fel cymhorthion penderfynu ffôn a gwe, sgwrsfotiau, negeseuon testun, grwpiau cymorth ar-lein, a teleiechyd - wedi lleihau iselder yn sylweddol yn y tymor byr (0-3 mis), lleihaodd yr effeithiau o 3-9 mis ac ni chawsant eu cynnal y tu hwnt i 10 mis. Canfuwyd gostyngiad tymor byr tebyg ar gyfer **gorbryder**, er bod data hirdymor yn brin. ³⁶

Mewn cyferbyniad, ni chanfu adolygiadau lluosog unrhyw effaith sylweddol ar iselder (4 adolygiad), PTSD (7 adolygiad) a gorbryder (5 adolygiad). Roedd ymyriadau nad oeddent yn dangos unrhyw effaith sylweddol yn cynnwys:

- Rhai offer e-iechyd (e.e., cymhorthion penderfynu ³⁷diogelwch ar-lein/ap),
- Rhai ymyriadau fideo (e.e., y rhai a ddangosir i ddioddefwyr o fewn 72 awr i 7 diwrnod ar ôl yr ymosodiad), ³⁸
- Gwasanaethau teleiechyd sy'n cynnwys rhyngweithiadau clinigydd-claf wedi'u hintegreiddio i ofal clinigol. ³⁹

Mae'r canfyddiadau hyn yn awgrymu bod effeithiolrwydd ymyriadau iechyd meddwl wedi'u galluogi gan dechnoleg yn dibynnu'n fawr ar y cynnwys a'r dulliau cyflwyno.

O ran **achosion niwed**, daeth un adolygiad i'r casgliad bod ymyriadau sy'n seiliedig ar dechnoleg wedi cael effaith gadarnhaol ar ail-erledigaeth a **chyfraddau sgrinio a datgelu IPV** uwch, ⁴⁰ ond canfu 3 adolygiad ganlyniadau cyfyngedig mewn lleihau **ail-erledigaeth IPV**, gyda chanfyddiadau weithiau'n amrywio yn dibynnu ar y cam-drin dan sylw. Er enghraifft, roedd un meta-ddadansoddiad yn syntheseiddio canfyddiadau o 17 RCT yn cynnwys 4,590 o fenywod sy'n goroesi IPV. Dangosodd y canlyniadau fod ymyriadau sy'n seiliedig ar dechnoleg wedi arwain at ostyngiadau bach ond sylweddol mewn erledigaeth trais corfforol a seicolegol o fewn 6 mis. Fodd bynnag, nid oedd yr ymyriadau yn effeithio'n sylweddol ar erledigaeth trais rhywiol ar unrhyw adeg. ⁴¹

Roedd canlyniadau ymddygiadol yn cynnwys **defnyddio sylweddau**, gyda 2 adolygiad yn dangos canlyniadau cymysg. Er enghraifft, canfu un o'r adolygiadau ⁴² fod ymyriadau fideo byr, amhroffesiynol - yn enwedig y rhai a gyflwynwyd yn ystod neu yn fuan ar ôl arholiadau ffrensig - wedi cael effaith gadarnhaol tymor byr i ganolig ar ddefnyddio mariwana ymhlith goroeswyr ymosodiadau rhywiol. Roedd effeithiau ar y defnydd o alcohol yn fwy amrywiol ac yn ddibynnol ar gyd-destun, ac ni chanfuwyd unrhyw effeithiau sylweddol ar gyfer defnyddio cyffuriau caled.

Ymyriadau sy'n canolbwyntio ar rieni a theuluoedd

Trosolwg

Nod ymyriadau sy'n canolbwyntio ar rieni a theuluoedd yw cefnogi teuluoedd yr effeithir arnynt gan gam-drin domestig, gan ganolbwyntio ar wella lles rhieni a phlant. Mae ymyriadau yn cynnwys dulliau sy'n seiliedig ar therapi, ymyriadau aml-gydran, fel ymweliadau cartref, sy'n darparu cymorth cynhwysfawr yn ystod trawsnewidiadau critigol; rhaglenni grymuso, sy'n cryfhau rhwydweithiau cymorth mamau a sgiliau rhianta; a dulliau teuluol cyfan, a all gynnwys pob aelod, gan sicrhau cefnogaeth holistaidd.

Canfyddiadau'r adolygiad

Nododd ein hadolygiad 5 adolygiad, a gafodd eu graddio gennym fel **cadarn** gan fod y mwyafrif o'r astudiaethau a gynhwyswyd yn yr adolygiadau yn RCTs.

Tabl 14 – Ymyriadau sy'n canolbwyntio ar rieni a theuluoedd (5 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
<i>Iechyd meddwl plentyn</i>	Llai o PTSD	1	Addawol
	Llai o iselder	1	Addawol
<i>Iechyd meddwl rhiant</i>	Llai o iselder	4	Addawol
	Llai o PTSD	3	Addawol
<i>Ymddygiady plentyn</i>	Llai o ymddygiadau sy'n gysylltiedig â thrawma	1	Addawol
<i>Cyffredinrwydd niwed</i>	Llai o ail-erledigaeth IPV	3	Addawol

Gwelsom ganlyniadau addawol ar gyfer lleihau **iselder mewn plant** (un adolygiad) a **PTSD mewn plant** (un adolygiad).

Roedd canlyniadau addawol hefyd ar gyfer lleihau **iselder mewn rhieni** (4 adolygiad) a **PTSD mewn rhieni** (3 adolygiad). Ar gyfer iselder mewn rhieni, daeth 3 adolygiad i'r casgliad bod ymyriadau rhieni a theuluoedd yn arwain at leihau iselder mewn rhieni, tra bod un adolygiad yn nodi dim newid. Yn yr un modd, daeth 2 adolygiad i'r casgliad bod ymyriadau rhieni a theuluoedd yn arwain at lai o PTSD mewn rhieni, tra bod un adolygiad yn nodi dim newid.

Mae gan yr ymyriadau hefyd effeithiolrwydd addawol wrth leihau **ymddygiadau sy'n gysylltiedig â thrawma mewn plant** (un adolygiad), fel ymddygiad ymosodol, herio, a gorfywiogrwydd.⁴³

Gwelsom 3 adolygiad a ddangosodd ganlyniadau addawol o ran lleihau'r **ail-erledigaeth o IPV**. Un enghraifft o'r fath yw'r rhaglen Tadau dros Newid, a werthuswyd drwy astudiaeth RCT ac astudiaeth ar raddfa fawr heb fod ar hap. Mae'r ymyrraeth hon yn canolbwyntio ar wella rheoleiddio emosiynol, gweithredu myfyriol a sgiliau rhianta. Canfu'r astudiaethau fod cyfranogwyr wedi dangos gostyngiadau sylweddol mewn cyflawni IPV ac mewn amlygiad plant i wrthdaro rhieni. Mae'r canlyniadau hyn yn awgrymu y gall mynd i'r afael â galluoedd emosiynol a pherthnasol troseddwr - yn enwedig yng nghyd-destun tadolaeth - fod yn strategaeth effeithiol ar gyfer lleihau IPV a'i effeithiau rhwng cenedlaethau.⁴⁴

Ymyriadau sy'n canolbwyntio ar blant

Trosolwg

Nododd ein hadolygiad ymyriadau amrywiol ar gyfer plant sy'n agored i gam-drin domestig, gan gynnwys sesiynau therapi, gwersylloedd haf, a rhaglenni creadigol neu seiliedig ar weithgareddau.

Canfyddiadau'r adolygiad

Er mai dim ond 3 astudiaeth yn yr adolygiad oedd yn mynd i'r afael yn benodol ag ymyriadau ar gyfer plant, roeddent yn gyffredinol **yn eithaf cadarn**, gyda'r mwyafrif yn cyflogi QEDs. Cynhaliwyd yr ymyriadau hyn mewn lleoliadau fel llochesi, amgylcheddau clinigol, lleoliadau cymunedol, ysgolion a chartrefi.

Tabl 15 – Ymyriadau sy'n canolbwyntio ar blant (3 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
Iechyd meddwl	Llai o PTSD	3	Cryf
	Llai o orbryder	3	Cryf
	Llai o iselder	3	Cryf
Ymddygiad	Gwell problemau emosiynol	2	Cryf

Dangosodd yr ymyriadau, sy'n aml yn ymgorffori therapi ymddygiad gwybyddol sy'n canolbwyntio ar drawma (TF-CBT) a dulliau therapiwtig eraill, ganlyniadau cryf wrth leihau **PTSD** (3 adolygiad), **gorbryder** (3 adolygiad), **iselder** (3 adolygiad), a **phroblemau emosiynol** (2 adolygiad).

Er enghraifft, gwerthusodd un adolygiad ymyriadau yn yr ysgol ar gyfer dioddefwyr trais rhyngpersonol plant a phobl ifanc. Canfu'r awduron fod ymyriadau wedi arwain at ostyngiadau sylweddol mewn symptomau PTSD, gyda meintiau effaith yn nodi cymedrol i fawr. Gostyngodd lefelau gorbryder ac iselder hefyd yn sylweddol, gan ddangos meintiau effaith ganolig i fawr. Mae problemau emosiynol wedi gwella, gyda meintiau effaith gymedrol yn awgrymu y gall ymyriadau yn yr ysgol gefnogi iechyd meddwl a lles emosiynol plant a phobl ifanc sy'n agored i drais rhyngpersonol yn effeithiol.⁴⁵

Ymyriadau sy'n seiliedig ar dai

Trosolwg

Mae ymyriadau sy'n seiliedig ar dai wedi'u hanelu at gefnogi dioddefwyr trais partner agos (IPV). Mae'r ymyriadau hyn yn darparu tai diogel a sefydlog i gefnogi lles a diogelwch goroeswyr.⁴⁶ Mae ymyriadau yn cynnwys llochesi brys, tai trosiannol, ac atebion tai parhaol. Eu nod yw cynnig diogelwch ar unwaith, lleihau'r risg o drais pellach, a darparu amgylchedd sefydlog sy'n hwyluso mynediad at wasanaethau ac adnoddau cymorth ychwanegol.

Canfyddiadau'r adolygiad

Fe wnaethom raddio cadernid y canfyddiadau fel **eithaf cadarn** oherwydd y gwahanol ddyluniadau astudiaeth a gynhwyswyd fel RCTs, QEDs, ac astudiaethau carfan. Roedd lleoliadau ymyrraeth yn amrywio, ac yn cynnwys llochesi, tai trosiannol, a chartrefi goroeswyr eu hunain. Roedd cyfranogwyr yr astudiaeth yn bennaf yn fenywod (cisryweddol a thrawsryweddol) o wahanol oedrannau, ethnigrwydd, a chefnidiroedd economaidd-gymdeithasol, yn ogystal â theuluoedd, er bod un adolygiad yn cynnwys nifer fach o ddioddefwyr gwryw o gam-drin domestig.

Tabl 16 – Ymyriadau sy'n seiliedig ar dai (3 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
<i>lechyd meddwl</i>	Llai o iselder	1	Addawol
	Llai o PTSD	2	Addawol
	Trallod seicolegol	1	Addawol
<i>Cyffredinrwydd niwed</i>	Bwriad neu benderfyniad i adael partner camdriniol	2	Addawol
	Llai o ail-erledigaeth IPV	1	Cymysg
	Mwy o ddiogelwchcanfyddedig	1	Addawol
<i>Canlyniadau economaidd</i>	Gwell sefydlogrwydd tai	2	Addawol

Mae Tabl 16 yn crynhoi canfyddiadau 3 adolygiad ar ymyriadau sy'n seiliedig ar dai. Gwelsom fod yr adolygiadau yn dangos canlyniadau addawol wrth **leihau iselder, PTSD, trallod seicolegol, a chynyddu bwriad neu benderfyniad unigolion i adael partneriaid camdriniol.**

Fodd bynnag, roedd yr effeithiolrwydd wrth leihau **ail-erledigaeth** trais partner agos yn gymysg, ac roedd y canlyniadau'n amhendant. Gwelsom hefyd fod y dystiolaeth ar **sefydlogrwydd tai** yn addawol. Er enghraifft, nododd un astudiaeth nad yw'n gadarn a gynhwyswyd mewn un adolygiad⁴⁷ fod gwerthusiad hydredol o raglen ariannu hyblyg yn yr Unol Daleithiau wedi canfod bod yr ymyrraeth fer hon yn cynyddu sefydlogrwydd tai dros gyfnod o 6 mis.⁴⁸

Ymyriadau gofal sylfaenol

Trosolwg

Mae ymyriadau gofal sylfaenol yn strategaethau a weithredir o fewn lleoliadau gofal sylfaenol i gefnogi cleifion sy'n profi IPV. Mae'r ymyriadau hyn fel arfer yn cynnwys dulliau byr, nad ydynt yn cael eu harwain gan feddygon sy'n canolbwyntio ar rymuso, gwrando empathetig, trafod cylch trais a diogelwch, a chyfeirio cleifion at adnoddau cymunedol.

Canfyddiadau'r adolygiad

Roedd y 3 adolygiad a nodwyd yn cynnwysamrywiaeth o ddyluniadau astudiaeth fel RCTs, QEDs ac astudiaethau disgrifiadol, felly gwnaethom raddio'r categori hwn fel **eithaf cadarn**. Roedd yr ymyriadau yn amrywio'n fawr, gan gynnwys rhaglenni hyfforddiant perthynas iach ar gyfer pobl ifanc, ymyriadau IPV o amgylch beichiogrwydd, a rhaglenni ar gyfer menywod ag anabledau, ymhlith eraill.

Tabl 17 – Ymyriadau gofal sylfaenol (3 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
<i>Iechyd meddwl</i>	Llai o iselder	3	Addawol
	Llai o PTSD	1	Addawol
	Gwell hunan-barch	1	Cyfyngedig
	Gwell gorbryder	1	Cyfyngedig
<i>Canlyniadau iechyd corfforol</i>	Gwell pwysau geni	1	Addawol
	Llai o enedigaethau cynamserol	2	Addawol
	Llai o gamesgoriadau	1	Addawol
<i>Cyffredinrwydd niwed</i>	Llai o ail-erledigaeth	2	Cymysg
<i>Ymddygiadau</i>	Gwell ymddygiad diogelwch	1	Cyfyngedig

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
	Mwy o ddefnydd o adnoddau/gwasanaethau	2	Addawol

Canfu tri adolygiad fod ymyriadau yn dangos effeithiolrwydd addawol wrth wella **iselder**. Er enghraifft, canfu un adolygiad a oedd yn canolbwyntio ar ymyriadau ar gyfer IPV o amgylch beichiogrwydd welliannau mewn **iselder ôl-enedigol, gwell pwysaugeni, lleihau genedigaethau cynamserol a lleihau camesgoriadau**.⁴⁹

Roedd y canfyddiadau'n gymysg mewn perthynas â lleihau **ail-erledigaeth** ac yn gyfyngedig ar gyfer **ymddygiadau diogelwch**. Er enghraifft, nododd un adolygiad dystiolaeth gyfyngedig ac anghyson o ostyngiadau mewn ail-erledigaeth ar draws astudiaethau lluosog o ganlyniad i ymyriadau gofal sylfaenol, yn benodol y rhai sy'n cynnwys ymyriadau sy'n ceisio grymuso menywod.⁵⁰ Edrychodd adolygiad arall yn benodol ar ymyriadau sydd wedi'u hanelu at ddiodefwyr IPV ag anableddau, gan ddod o hyd i dystiolaeth gyfyngedig am eu heffaith ar **hunan-barch a gorbryder**.⁵¹

Ymyriadau cyfiawnder troseddol

Fe wnaethom nodi un adolygiad a edrychodd ar effeithiau ymyriadau cyfiawnder troseddol ar gefnogi diodefwyr, gan ganolbwyntio'n benodol ar raglenni ail ymatebwyr ar gyfer cam-drinteuluol.⁵² Mae'r rhaglenni hyn yn cynnwys ymweliadau dilynol gan arbenigwyr cam-drin teuluol, yn aml mewn cydweithrediad ag asiantaethau gorfodi'r gyfraith trefol, i gartrefi diodefwyr neu orsafoedd heddlu ar ôl digwyddiad o gam-drin domestig. Mae'r adolygiad hwn yn meta-ddadansoddiad ac yn cynnwys 15 QED ac fe'i categoreiddiwyd fel rhai **eithaf cadarn**. Dangosodd y canfyddiadau nad oedd ymyriadau ail ymatebwyr yn cynhyrchu effeithiau sylweddol ar **gam-drin teuluol ailadroddus** yn gyffredinol (mesur cyfansawdd sy'n cynnwys llawer o fetrig). Fodd bynnag, roeddent yn gysylltiedig â **digwyddiadau cam-drin teuluol ailadroddus a adroddir gan yr heddlu** a chynnydd yn y **defnydd o wasanaethau diodefwyr** ar gyfer grwpiau triniaeth o'i gymharu â grwpiau rheoli. Roedd hyd y gweithgareddau dilynol yn amrywio o sawl mis i sawl blwyddyn.

2.2.4 Adolygiad 4: Dull Cymdeithas Gyfan

Canolbwyntiodd yr adolygiad hwn ar ymyriadau a oedd yn y pen draw yn anelu at leihau ymddygiad problemus a chanlyniadau VAWG ar draws cymdeithas a sefydliadau.

Sgrinio gofal iechyd ar gyfer cam-drin domestig

Trosolwg

Mae sgrinio cam-drin domestig yn cynorthwyo gweithwyr gofal iechyd proffesiynol i ganfod arwyddion a symptomau erledigaeth. Y nod yw canfod yn gynnar, a all arwain at atgyfeirio cynharach i wasanaethau cymorth, gan wella canlyniadau o bosibl. Defnyddir sgrinio mewn amrywiaeth o leoliadau gofal iechyd, gan gynnwys adrannau brys, gwasanaethau

cynenedigol, clinigau iechyd rhywiol, a chlinigau erthyliad. Gall dulliau cwestiynu fod wyneb yn wyneb, dros y ffôn, neu'n electronig, a gellir cyfuno sgrinio â mathau eraill o ymyrraeth fel eiriolaeth.

Canfyddiadau'r adolygiad

Fe wnaethom nodi 6 adolygiad yn canolbwyntio ar ymyriadau sgrinio mewn lleoliadau gofal iechyd. Fe wnaethom neilltuo sgôr gadarn i'r categori hwn gan fod astudiaethau wedi'u cynnwys yn RCT yn bennaf.

Tabl 18 – Sgrinio gofal iechyd ar gyfer cam-drin domestig (6 adolygiad)

Canlyniad Grŵp	Canlyniad	Nifer o adolygiadau	Sgôreffeithiolrwydd
Adnabod	Mwy o adnaboddioddefwyr	2	Cryf
Atgyfeiriadau	Cynnydd mewn atgyfeiriadau at wasanaethau cymorth IPV (ar ôl adnabod)	1	Cyfyngedig
Erledigaeth	Lleihau amlygiad IPV (ar ôl adnabod)	2	Cyfyngedig

Archwiliodd dau adolygiad **adnabod dioddefwyr**, gyda'r ddau yn dod i'r casgliad bod sgrinio yn gwella canfod clinigol dioddefwyr-oroeswyr.^{53 54} Fodd bynnag, o'r 2 adolygiad sy'n mesur **amlygiad IPV** ar ôl adnabod, ni chanfu y naill na'r llall fod ymyriadau sgrinio yn lleihau IPV.^{55 56}

Mae'n bwysig nodi nad yw sgrinio yn ymyrraeth annibynnol; mae adnabod fel arfer yn cael ei ddilyn gan gyngor ac atgyfeiriadau at wasanaethau cymorth – ymyriadau y byddem yn disgwyl gweld effaith ar amlygiad IPV drwyddynt. Fodd bynnag, nid yw'r prosesau dilynol hyn wedi'u gwarantu. Canfu un o'n hadolygiadau a gynhwyswyd - meta-ddadansoddiad o 8 RCT – mai dim ond 2 werthusiad oedd yn mesur **atgyfeiriadau i wasanaethau** cymorth ar ôl eu hadnabod, ac nad oedd y naill na'r llall yn dangos tystiolaeth o effaith ar gyfraddau atgyfeirio.⁵⁷

Gall gweithwyr gofal iechyd proffesiynol weithredu ystod o ymyriadau yn dilyn canlyniad sgrinio cadarnhaol. Canfu un o'r adolygiadau y gall cyngor grymuso cynenedigol leihau cyfranogiad mewn perthnasoedd treisgar a gwella canlyniadau geni ymhlith menywod sy'n sgrinio'n bositif.⁵⁸ Fodd bynnag, adroddodd adolygiad arall dystiolaeth gymysg ar gyfer effeithiolrwydd ymyriadau fel ymweld â'r cartref a chwrsela ymddygiadol yn yr un boblogaeth.⁵⁹

Methodd tri o'n hadolygiadau a gynhwyswyd â dod i gasgliadau clir am effeithiolrwydd ymyrraeth, yn aml oherwydd canlyniadau heterogenaidd a gwahaniaethau mewn dyluniad ymyrraeth.^{60 61 62}

Hyfforddiant cam-drin domestig i ymarferwyr gofal iechyd

Trosolwg

Dull arall yw darparu hyfforddiant cam-drin domestig pwrpasol i weithwyr gofal iechyd proffesiynol. Mae'r dulliau cyflwyno yn cynnwys gweithdai wedi'u hwyluso, modiwlau ar-lein, a dysgu arbenigol. Y nod yw gwella gwybodaeth a sgiliau ymarferwyr wrth reoli cam-drin domestig, os bydd cleifion yn dangos arwyddion o erledigaeth.

Canfyddiadau'r adolygiad

Fe wnaethom nodi 3 adolygiad yn y categori hwn. Er bod llawer o astudiaethau a gynhwyswyd yn ddyluniadau cyn-ôl heb grŵp cymharu, arweiniodd presenoldeb 13 RCT i gategoreiddio'r dystiolaeth fel **eithaf cadarn**.

Archwiliodd adolygiad eang sut mae adrannau brys ysbytai yn ymateb i achosion o gam-drin domestig.⁶³ Edrychodd yr adolygiad hwn ar amrywiaeth o astudiaethau, gan gynnwys 3 a oedd yn gwerthuso'n benodol effeithiolrwydd rhaglenni hyfforddi staff. Mae'r dystiolaeth yn awgrymu y gall hyfforddiant wella **hyder gweithwyr gofal iechyd proffesiynol wrth nodi cam-drin domestig ac ymateb yn briodol** pan fydd datgeliadau yn cael eu gwneud. Fodd bynnag, nid yw'n glir a yw'r gwelliannau hyn mewn hyder staff yn trosi i gynnydd mesuradwy mewn **cyfraddau canfod neu atgyfeirio** yn lleoliad yr adran achosion brys.

Archwiliodd adolygiad arall o 9 astudiaeth gadarn hyfforddiant cam-drin domestig ar gyfer meddygon a meddygon dan hyfforddiant.⁶⁴ Canfu'r adolygiad hwn y gall rhaglenni hyfforddi fod yn effeithiol wrth wella **adnabod dioddefwyr ac atgyfeiriadau dioddefwyr**. Fodd bynnag, oherwydd amrywiaeth mewn ymyriadau a mesurau canlyniadau, roedd yn anodd penderfynu pa ddulliau – megis modiwlau ar-lein, gweithdai personol, neu strategaethau addysg system gyfan – oedd fwyaf effeithiol ar gyfer y gynulleidfa hon.

Mae'r trydydd adolygiad a'r adolygiad olaf yn archwilio ymyriadau hyfforddi sydd wedi'u cynllunio i gryfhau ymatebion gweithwyr proffesiynol i blant yr effeithir arnynt gan gam-drin domestig.⁶⁵ Roedd yr ymyriadau hyn yn targedu ystod eang o weithwyr proffesiynol, gan ymestyn y tu hwnt i'r sector gofal iechyd i gynnwys, er enghraifft, gweithwyr gwasanaethau amddiffyn plant a chynghorwyr cyfreithiol – er bod llawer ohonynt wedi'u gweithredu mewn lleoliadau meddygol. Canfu'r adolygiad fod rhaglenni hyfforddi wedi gwella **gwybodaeth, agweddau a chymhwysedd clinigol ymarferwyr ynghylch cam-drin domestig**, gyda chanfyddiadau cadarnhaol wedi'u gweld hyd at flwyddyn ar ôl cyflwyno. Fodd bynnag, roedd y canfyddiadau hyn yn deillio'n bennaf o astudiaethau cyn-ôl heb grwpiau cymharu, gan gyfyngu ar gryfder y dystiolaeth.

Hyfforddiant trais partner agos yn y gweithle

Trosolwg

Gan y gall dioddefwyr ymddiried mewn cydweithwyr i siarad am drais partner agos, mae rhai sefydliadau yn ymgorffori hyfforddiant ymwybyddiaeth IPV mewn polisi gweithle. Fe wnaethom nodi un adolygiad (o 6 astudiaeth) a oedd yn archwilio ymyriadau hyfforddi o'r math hwn.⁶⁶ Cyflwynwyd rhaglenni ar draws ystod o sectorau, gan gynnwys gofal iechyd, hedfan, gweithgynhyrchu, lletygarwch a gwasanaethau cymdeithasol.

Canfyddiadau'r adolygiad

Heblaw am un RCT, roedd astudiaethau cynhwysol yn defnyddio dyluniad cyn-ôl (heb grŵp cymharu), felly fe wnaethom gategoreiddio'r dystiolaeth fel **anarbrol**.

Yn gyffredinol, awgrymodd yr adolygiad fod manteision posibl i hyfforddiant IPV yn y gweithle. Canfu'r rhan fwyaf o astudiaethau fod hyfforddiant yn gwella **ymwybyddiaeth a gwybodaeth o'r mater**, gan gynnwys arwyddion IPV a sut i gyfeirio dioddefwyr at wybodaeth a chymorth. Adroddodd astudiaethau hefyd gynnydd mewn **parodrwydd** staff i **ymyrryd** os oeddent yn teimlo bod gweithiwr yn profi IPV. Fodd bynnag, daeth yr adolygiad i'r casgliad bod angen gwerthusiad pellach.

2.2.5 Chwiliadau wedi'u diweddarau ar draws pileri

Oherwydd yr amser sydd wedi mynd heibio ers i'r adolygiadau tystiolaeth wreiddiol gael eu cwblhau, gwnaethom gynnal chwiliadau ychwanegol i gwmpasu'r cyfnod hwn (Hydref 2024 – Tachwedd 2025). Arweiniodd chwiliadau o'r un cronfeydd data gan ddefnyddio'r un termau chwilio at gyfanswm o 271 o bapurau, a gafodd eu cyfyngu i 19 adolygiad sy'n bodloni ein meini prawf cynhwysiant. Oherwydd cyfyngiadau amser, nid yw wedi bod yn bosibl cynnwys yr adolygiadau yn ein synthesis. Fodd bynnag, rydym wedi rhestru'r papurau adolygu perthnasol yn Atodiad B.

3. Tystiolaeth Ychwanegol

Er bod yr adolygiadau a ddisgrifir uchod yn darparu synthesis systematig o'r sylfaen dystiolaeth gwerthuso ar yr hyn sy'n gweithio i leihau VAWG, oherwydd paramedrau'r adolygiad rydym yn cydnabod na fydd y dull hwn wedi cipio'r holl dystiolaeth. Yn yr adran hon rydym yn darparu detholiad nad yw'n gynhwysfawr o dystiolaeth, gan gynnwys gwybodaeth a rannwyd â ni gan randdeiliaid. Mae hyn yn cynnwys enghreifftiau o werthusiadau'r DU nad ydynt wedi'u dal yn yr Adolygiadau Tystiolaeth, dolenni i gyrrff tystiolaeth ddefnyddiol eraill a rhestr o ymyriadau perthnasol (Atodiad B). Mae hyn yn dangos y nifer enfawr o ddulliau addawol ac arloesol o fynd i'r afael â VAWG a'r angen i barhau i adeiladu'r sylfaen dystiolaeth ar yr hyn sy'n gweithio trwy wella a chynyddu gwerthuso.

3.1 Enghreifftiau o werthusiadau eraill

Mentrau plismona: Mae sawl enghraifft o ddulliau plismona addawol. Er enghraifft, Operation Soteria, rhaglen gydweithredol rhwng yr heddlu ac academyddion, sy'n anelu at wella arferion plismona wrth ymchwilio i achosion o dreisio a throeddau rhywiol difrifol,⁶⁷ ac Ymateb Fideo Cyflym lle mae gwerthusiad parhaus yn canfod amseroedd ymateb calonogol cyflymach i ddigwyddiadau cam-drin domestig a chynnydd mewn boddhad dioddefwyr.⁶⁸⁻⁶⁹ Mae Trefniadau Diogelu'r Cyhoedd Amlasiantaeth (MAPPAs) hefyd yn dangos arfer da addawol ar gyfer rheoli troeddau rhywiol.⁷⁰ Mae mentrau eraill fel Operation Balearic,⁷¹ ac Operation Provide,⁷² sy'n cynnwys Cynghorwyr Trais Domestig Annibynnol mewn ymatebion digwyddiadau'r heddlu i ddioddefwyr cam-drin domestig wedi dangos canlyniadau cadarnhaol ar gyfer diogelu ac ymgysylltu ag ymchwiliadau troeddol,

yn enwedig ar gyfer dioddefwyr ailadroddus. Mae yna hefyd rywfaint o dystiolaeth y gall rhaglenni monitro alcohol gyfrannu at leihau lefelau aildroseddu cam-drin domestig er bod y dystiolaeth hon yn dod yn bennaf o'r Unol Daleithiau.⁷³ Nid yw'r effeithiau hirdymor yn hysbys ac mae'n rhaid ystyried yr angen i fynd i'r afael â niwed penodol sy'n gysylltiedig â cham-drin domestig fel rhan o unrhyw ymyrraeth o'r math hwn. Nid yw'r dull wedi'i brofi'n llawn yng nghyd-destun y DU, yn rhannol oherwydd gwahaniaethau yn y system cyfiawnder troseddol. Fodd bynnag, mae treialon hyd yma wedi'u modelu o leiaf yn rhannol ar ddull sobrwydd 24/7 yr Unol Daleithiau wedi dangos canlyniadau cadarnhaol o ran cydymffurfiaeth.⁷⁴

Dulliau gofod cyhoeddus: Mae sawl menter mewn mannau cyhoeddus wedi'u nodi fel rhai sy'n dangos canlyniadau addawol, fodd bynnag, mae gan y mwyafrif dystiolaeth gyfyngedig. Mae dulliau gwarcheidiaeth wedi dangos potensial, lle mae dinasyddion cyffredin sy'n debygol o gael eu gweld mewn gofod lleol a dros dro (e.e. gywyr bysiau, wardeiniaid stryd) yn cael eu hyfforddi i adnabod a chynnig cymorth i ddioddefwyr posibl VAWG ac atal troseddwr.⁷⁵ Roedd rhywfaint o dystiolaeth o effeithiau cadarnhaol hyn yn yr economi nos (NTE), lle nodwyd gwelliannau mewn canfyddiadau o ddiogelwch i fenywod a merched sy'n cerdded ar eu pennau eu hunain gan rai grwpiau.⁷⁶ Mae mentrau eraill sy'n canolbwyntio ar wella rhwyddineb ac ymwybyddiaeth o adrodd yn cynnwys strategaeth Railway Guardian dan arweiniad Heddlu Trafnidiaeth Prydain, Transport for London a chyrrff heddlu eraill,⁷⁷ sydd wedi'i nodi fel arfer arloesol sy'n haeddu profion pellach gan y Coleg Plismona.⁷⁸ Enghraifft arall o ddull addawol yw Project Vigilant sy'n cynnwys swyddogion heddlu mewn mannau poeth NTE.⁷⁹ Mae gwerthusiad hyd yma, er ar raddfa fach, wedi canfod rhai gwahaniaethau arsylwadwy mewn troseddau rhywiol a gofnodwyd gan yr heddlu yn yr NTE, er nad yw'n bosibl dod i gasgliadau cyffredinol ar hyn o bryd ac mae gwerthusiad pellach yn parhau.⁸⁰

Rhaglenni troseddwr: Mae tystiolaeth dda y gall rhaglenni troseddwr DRIVE a CARA leihau aildroseddu. Mae DRIVE, sydd wedi'i dargedu at gyflawnwyr risg uchel a niwed uchel, yn ddull system gyfan sy'n canolbwyntio ar leihau risg a chynyddu diogelwch dioddefwyr trwy gyfuno ymyriadau aflonyddu, cymorth a newid ymddygiad ochr yn ochr â gwaith amddiffynnol gan wasanaethau dioddefwyr.⁸¹ Canfu gwerthusiad o DRIVE ei fod yn lleihau ymddygiadau camdriniol o'i gymharu â throeddwr nad ydynt wedi'u dyrannu i DRIVE, dros gyfnod o 12 mis.⁸² Mae Proiect CARA yn rhaglen codi ymwybyddiaeth sy'n hyrwyddo newid ymddygiad i unigolion sy'n droseddwr cam-drin domestig am y tro cyntaf.⁸³ Canfu gwerthusiadau o CARA fod gan droseddwr a neilltuwyd i CARA gyfraddau is o ail-arestio na throeddwr nad oeddent wedi'u neilltuo i'r rhaglen.⁸⁴⁻⁸⁵ Defnyddiodd Project Mirabal ddata o 11 rhaglen cyflawnwyr cam-drin domestig achrededig Respect i asesu eu heffeithiolrwydd gan ddefnyddio dulliau cymysg. Fe wnaethant ddod i'r casgliad bod gan y rhaglenni y potensial i wella bywydau cyflawnwyr, dioddefwyr a'u plant.⁸⁶

Gorchmynion diogelu: Yn gyffredinol, mae tystiolaeth gymysg ar effeithiolrwydd gorchmynion diogelu. Mae tystiolaeth bod Gorchmynion Diogelu Trais Domestig (DVPOs) wedi gwella ail-erledigaeth, teimladau o ddiogelwch, ac agweddau ar ddiogelwch y cyhoedd.⁸⁷ Mae'r gwerthusiad o'r Gorchmynion Diogelu Cam-drin Domestig newydd yn mynd rhagddo a dylai ddarparu tystiolaeth fwy cyfredol ar effeithiolrwydd gorchmynion cam-drin domestig. Mae Gorchmynion Diogelu Stelcian (SPOs) hefyd wedi dangos effeithiau addawol o safbwynt swyddogion heddlu a chynghorwyr cyfreithiol,⁸⁸ ond nid oes llawer o dystiolaeth i gefnogi ail-erledigaeth a throeddwr ailadroddus. Mae sawl achos o

ddefnyddio Gorchmynion Diogelu Priodas dan Orfod (FMPOs), wedi tynnu sylw at eu hwyluso llwyddiannus o ddychwelyd mewn achosion o fygythiad o briodas dan orfod, neu wedi'i gwblhau.⁸⁹

3.2 Dolenni i gyrrff tystiolaeth VAWG

Mae'r dolenni canlynol yn darparu mynediad at rai o'r nifer o ffynonellau tystiolaeth o ansawdd uchel ar VAWG, a gynhyrchwyd neu a gasglwyd gan sefydliadau allanol. Nid yw'r rhestr hon wedi'i fwriadu i fod yn gynhwysfawr.

Hybiau tystiolaeth a thudalennau ymchwil

- [Hwb Tystiolaeth y Swyddfa Tramor, y Gymanwlad a Datblygu](#)
- [Pecyn Cymorth Cronfa Gwaddol yr Ieuencid \[The Youth Endowment Fund Toolkit\]](#)
- [Pecyn cymorth lleihau troseddau y Coleg Plismona](#)
- [Ymchwil gan Gomisiynydd Cam-drin Domestig Cymru a Lloegr](#)
- [Ymchwil gan Sefydliadau – What Works Centre for Children and Families \[y Ganolfan Yr Hyn sy'n Gweithio ar gyfer Plant a Theuluoedd\]](#)
- [Ymchwil gan ANROWS: Sefydliad Ymchwil Cenedlaethol Awstralia ar gyfer Diogelwch Menywod](#)
- [Tystiolaeth sy'n sail i'r fframwaith menywod RESPECT – a ddatblygwyd gan UN Women a Sefydliad Iechyd y Byd](#)
- [Ymchwil gan Gwefan Sefydliad Our Watch – sefydliad dielw i helpu i atal trais yn erbyn menywod a phlant yn Awstralia](#)

Crynodebau tystiolaeth What Works

- ['Beth Sy'n Gweithio i Atal Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol \(VAWDASV\): Aseiad Tystiolaeth Systematig' – Uned Atal Trais \(Uned Atal Trais Cymru\) \[What Works to Prevent Violence against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence \(VAWDASV\): Systematic Evidence Assessment' – Uned Atal Trais \(Violence Prevention Unit Wales\)\]](#)
- ['Aseiad Tystiolaeth Gyflym: beth sy'n gweithio gyda chyflawnwyr cam-drin domestig?' – Llywodraeth Cymru](#)
- ['Atal trais yn erbyn menywod a merched – beth sy'n gweithio: crynodeb o'r dystiolaeth' – Llywodraeth yr Alban 'Preventing violence against women and girls – what works: evidence summary' – Scottish Government](#)
- ['Lleihau ac atal trais yn erbyn menywod: adolygiad tystiolaeth byd-eang' – Respect Victoria 'Reducing and prevention violence against women: global evidence review' – Respect Victoria](#)
- ['Mynd i'r afael â thrais yn erbyn menywod trwy amddiffyniad cymdeithasol: Adolygiad o'r dystiolaeth' – UN Women](#)
- ['Adolygiad tystiolaeth byd-eang trylwyr o ymyriadau i atal trais yn erbyn menywod a merched' – Rhaglen Fyd-eang Beth sy'n Gweithio i Atal Trais yn erbyn Menywod a Merched, Pretoria, De Affrica 'A rigorous global evidence review of interventions to prevent violence against women and girls' – What Works to Prevent Violence against Women and Girls Global Programme, Pretoria, South Africa](#)

3.3 Yr hyn sy'n gweithio: bylchau tystiolaeth

Mae'r bylchau tystiolaeth a nodwyd yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, tystiolaeth yr hyn sy'n gweithio ar: troseddau rhywiol di-gyswllt; stelcian ac aflonyddu; rheoleiddio llwyfannau ar-lein; ymateb a lleihau cynnwys misogynistaidd a niweidiol ar-lein; sbeicio; cefnogaeth i ddioddefwyr mudol VAWG; cam-drin ar sail anrhydedd; ymyriadau ar gyfer grwpiau dioddefwyr penodol (e.e. dioddefwyr gwryw, LHDTTC+) a rôl groestoriadedd; a gwerthusiad cadarn o ymyriadau ar gyfer plant sy'n dioddef cam-drin domestig. Ymhellach, mae bylchau mawr o hyd mewn tystiolaeth ac effaith ddilynol hirdymor.

Atodiadau

Atodiad A: Llyfryddiaeth Adolygiadau Tystiolaeth

Adolygiad 1: Atal

Allen, K., Melendez-Torres, G.J., Ford, T., Bonell, C., Finning, K., Fredlund, M., Gainsbury, A., a Berry, V. (2022). Ymyriadau sy'n canolbwyntio ar y teulu sy'n mynd i'r afael â thrais a cham-drin domestig rhieni, salwch meddwl, a chamddefnyddio sylweddau mewn cyfuniad: Adolygiad systematig. *PLoS UN*, 17(7), e0270894.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0270894>

Asmussen, K., Waddell, S., Molloy, D., a Moore, I. (2022). Beth sy'n gweithio i wella bywydau plant mwyaf agored i niwed Lloegr: Adolygiad o ymyriadau ar gyfer cynnig cymorth teuluol lleol. *Sefydliad Ymyrraeth Gynnar*. <https://www.eif.org.uk/report/what-works-to-improve-the-lives-of-englands-most-vulnerable-children-a-review-of-interventions-for-a-local-family-help-offer>

Baker, PR, Francis, DP, Hairi, N.N., Othman, S., a Choo, W.Y. (2016). Ymyriadau ar gyfer atal cam-drin ymhlith yr henoed. *Cronfa Ddata Cochrane o Adolygiadau Systematig*, (8), CD010321. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD010321.pub2>

De Koker, P., Mathews, C., Zuch, M., Bastien, S., a Mason-Jones, AJ. (2014). Adolygiad systematig o ymyriadau ar gyfer atal trais partner agos ymhlith y glasoed. *Journal of Adolescent Health*, 54(1), 3-13. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2013.08.008>

De La Rue, L., Polanin, JR, Espelage, DL, a Pigott, TD (2014). Ymyriadau seiliedig ar ysgolionileihau trais ar oedau a thrais rhywiol: Adolygiad systematig. *Adolygiadau Systematig Campbell*, 10(1), 1-110. <https://doi.org/10.4073/csr.2014.7>

DeGue, S., Valle, L., Holt, MK, Massetti, GM, Matjasko, JL, a Tharp, AT (2014). Adolygiad systematig o strategaethau atal sylfaenol ar gyfer cyflawni trais rhywiol. *Ymddygiad ymosodol ac ymddygiad treisgar*, 19(4), 346-362.

<https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.05.004>

Edwards, S.R., a Hinsz, V.B. (2014). Meta-dadansoddiad o raglenni atal trais ar oedau mewn ysgolion a brofwyd yn empirig. *SAGE Agored*, 4(2).

<https://doi.org/10.1177/2158244014535787>

Fergus L. (2024). *Adolygiad Tystiolaeth: Lleihau ac atal trais yn erbyn menywod: ffactorau sy'n effeithio ar effaith, gyda ffocws ar ddulliau aml-gydran, seiliedig ar le*. Respect Victoria. [Microsoft Word - Adolygiad o Dystiolaeth - lleihau ac atal trais yn erbyn women.docx](#)

Finnie, RK, Okasako-Schmucker, DL, Buchanan, L., Carty, D., Wethington, H., Mercer, SL, Basile, KC, DeGue, S., Niolon, PH, Bishop, J., a Titus, T. (2022). Atal trais rhywiol a thrais gan bartner agos ymhlith pobl ifanc: adolygiad systematig canllaw cymunedol. *American journal of preventive medicine*, 62(1), e45-e55.

<https://doi.org/10.1016/j.amepre.2021.06.021>

Fulu, E., Kerr-Wilson, A., Lang, J., Gibbs, A., Jacobson, J., a Jewkes, R. (2014). *Beth sy'n gweithio i atal trais yn erbyn menywod a merched. Tystiolaeth Adolygiad o ymyriadau i atal*

- trais yn erbyn menywod a merched*. Pretoria: Cyngor Ymchwil Feddygol, 1-51.
https://assets.publishing.service.gov.uk/media/57a089a8ed915d3cfd00037c/What_Works_Inception_Report_June_2014_AnnexF_WG23_paper_prevention_interventions.pdf
- Galende, N., Ozamiz-Etxebarria, N., Jaureguizar, J., a Redondo, I. (2020). Rhaglenni atal trais oedau seiber mewn poblogaethau cyffredinol: Adolygiad systematig. *Ymchwil seicoleg a rheoliymddygiad*, 13, 1089-1099. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S275414>
- Graham, LM, Embry, V., Young, BR, Macy, RJ, Moracco, KE, Reyes, HM, a Martin, SL (2021). Gwerthusiadau o Raglenni Atal ar gyfer Trais Rhywiol, Oedau a Phartner Agos ar gyfer Bechgyn a Dynion: Adolygiad Systematig. *Trawma, Trais a Cham-drin*, 22(3), 439-465. <https://doi.org/10.1177/1524838019851158>
- Heard, E., Mutch, A., a Fitzgerald, L. (2020). Defnyddio theatr gymhwysol mewn atal sylfaenol, eilaidd a thrydyddol o drais gan bartner agos: adolygiad systematig. *Trawma, Trais a Cham-drin*, 21 (1), 138-156. <https://doi.org/10.1177/1524838017750157>
- Jouriles, E.N., Krauss, A., Vu, NL, Banyard, VL, a McDonald, R. (2018). Rhaglenni gwyliwr sy'n mynd i'r afael â thrais rhywiol ar gampysau coleg: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad o ganlyniadau rhaglen a dulliau cyflwyno. *Journal of American college health*, 66(6), 457-466. <https://doi.org/10.1080/07448481.2018.1431906>
- Kettrey, H.H., a Marx, R.A. (2019). A yw'r ymagwedd rhywedd o raglenni gwyliwr yn bwysig wrth atal ymosodiadau rhywiol ymhlith pobl ifanc a myfyrwyr coleg? Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Archifau ymddygiad rhywiol*, 48, 2037-2053. <https://doi.org/10.1007/s10508-019-01503-1>
- Kettrey, H.H., a Marx, R.A. (2019). Effeithiau rhaglenni gwyliwr ar atal ymosodiadau rhywiol ar draws blynyddoedd y coleg: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Journal of youth and adolescence*, 48, 212-227. <https://doi.org/10.1007/s10964-018-0927-1>
- Kettrey, H.H., a Marx, R.A. (2021). Effeithiau rhaglenni atal ymosodiadau rhywiol gwyliwr ar hyrwyddo sgiliau ymyrraeth a brwydro yn erbyn effaith gwyliwr: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Journal of experimental criminology*, 17, 343-367. <https://doi.org/10.1007/s11292-020-09417-y>
- Kettrey, H.H., Marx, R.A., a Tanner-Smith, E.E. (2019). Effeithiau rhaglenni gwyliwr ar atal ymosodiadau rhywiol ymhlith pobl ifanc a myfyrwyr coleg: Adolygiad systematig. *Adolygiadau Systematig Campbell*, 15(1-2), e1013. <https://doi.org/10.4073/csr.2019.1>
- Kettrey, H, Thompson, MP, Marx, RA, a Davis, AJ (2023). Effeithiau rhaglenni atal ymosodiadau rhywiol campws ar agweddau ac ymddygiadau ymhlith myfyrwyr coleg America: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Cyfnodolyn Iechyd Glasoed*, 72(6), 831-844. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2023.02.022>
- Kettrey, H, Thompson, MP, Marx, RA, a Davis, AJ (2024). Pwy sy'n cael ei ystyried yn Ddiodefwr Posibl, Cyflawnwr, neu Wylwr? Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad o ymchwil sy'n gwerthuso Rhaglenni Atal Ymosodiadau Rhywiol Campws Penodol i Rywedd a weithredir yn yr Unol Daleithiau. *Trawma, Trais a Chamdriniaeth*, 25(5), 4245-4260. <https://doi.org/10.1177/15248380241271412>

Lee, C., Bouchard, J., a Wong, JS (2023). Dull poblogaidd, ond ydyn nhw'n gweithio? Adolygiad systematig o ymgyrchoedd marchnata cymdeithasol i atal trais rhywiol ar gampysau coleg. *Trais yn erbyn menywod*, 29(3-4), 495-526. <https://doi.org/10.1177/10778012221092476>

Mahoney, P., Gielen, AC, Bailey, MM, a Gabel, C. (2020). Cymhwyso'r Matrics Haddon i werthuso ymyriadau ymosodiadau rhywiol ar gampysau coleg. *Journal of American college health*, 68(6), 579-586. <https://doi.org/10.1080/07448481.2019.1583658>

Melendez-Torres, G.J., Orr, N., Farmer, C., Shaw, N., Chollet, A., Rizzo, AJ, Kiff, F., Rigby, E., Hagell, A., Priolo Filho, SR, a Taylor, B. (2024). Ymyriadau yn yr ysgol i atal trais ar oedau a mewn perthynas a thrais ar sail rhywedd: adolygiad systematig STOP-DRV-GBV. *Public Health Research*, 12(3). <https://doi.org/10.3310/KTWR6997>

Mujal, GN, Taylor, ME, Fry, JL, Gochez-Kerr, TH, a Weaver, NL (2021). Adolygiad systematig o ymyriadau gwyliwr ar gyfer atal trais rhywiol. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(2), 381-396. <https://doi.org/10.1177/1524838019849587>

Newlands, R., ac O'Donohue, W. (2016). Adolygiad beirniadol o atal trais rhywiol ar gampysau coleg. *Acta Psychopathologica*, 2(2). <https://doi.org/10.4172/2469-6676.100040>

Njue, C., Karumbi, J., Esho, T., Varol, N., a Dawson, A., (2019). Atal anffurfio organau cenhedlu benywod mewn gwledydd incwm uchel: adolygiad systematig o'r dystiolaeth. *Reproductive health*, 16(1), 1-20. <https://doi.org/10.1186/s12978-019-0774-x>

Park, S., a Kim, SH (2023). Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad o raglenni ymyrraeth gwyliwr ar gyfer trais partner agos ac ymosodiadau rhywiol. *Seicoleg trais*, 13(2), 93-106. <https://doi.org/10.1037/vio0000456>

Piolanti, A., a Foran, HM (2022). Effeithiolrwydd ymyriadau i atal trais corfforol a rhywiol ymhlith pobl ifanc yn eu harddegau: adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Pediatreg JAMA*, 176(2), 142-149. <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2021.4829>

Piolanti, A., a Foran, HM (2022). Trais seicolegol mewn perthnasoedd oedau ymhlith pobl ifanc: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad o raglenni atal. *Preventive medicine*, 159, 107053. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2022.107053>

Porat, R., Gantman, A., Green, SA, Pezzuto, JH, a Paluck, EL (2024). Atal trais rhywiol: Problem ymddygiadol heb ateb sy'n ystyriol o ymddygiad. *Gwyddoniaeth seicolegol er buddy cyhoedd: cyfnodolyn yr American Psychological Society*, 25(1), 4-29. <https://doi.org/10.1177/15291006231221978>

Quinones, C., a Navarro, A. (2022). Adolygiad systematig 10 mlynedd (2011-2021) o raglenni atal trais ar oedau ymhlith pobl ifanc yn eu harddegau. *Journal of injury and violence research*, 14(3), 209-224. <https://doi.org/10.5249/jivr.v14i3.1739>

Reyes, HM, Graham, LM, Chen, MS, Baron, D., Gibbs, A., Groves, AK, Kajula, L., Bowler, S., a Maman, S. (2021). Rhaglenni atal trais ar oedau ymhlith y glasoed: adolygiad systematig byd-eang o astudiaethau gwerthuso. *The Lancet Child & Adolescent Health*, 5(3), 223-232. [https://doi.org/10.1016/S2352-4642\(20\)30276-5](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(20)30276-5)

Rizzo, AJ, Orr, N., Shaw, N., Farmer, C., Chollet, A., Young, H., Berry, V., Rigby, E., Hagell, A., Bonell, C., a Melendez-Torres, G.J. (2023). Archwilio gweithgareddau a chynulleidfaoedd targed rhaglenni atal trais mewn ysgolion: adolygiad systematig a dadansoddiad cydrannau ymyrraeth. *Trauma, Violence, & Abuse*, 24(5), 3593-3614. <https://doi.org/10.1177/15248380221134294>

Russell, KN, Voith, LA, a Lee, H. (2021). Treialon rheoledig ar hap sy'n gwerthuso rhaglenni atal trais ar oedau ymhlith y glasoed gyda chanlyniad llai o gyflawni a / neu erledigaeth: Meta-ddadansoddiad. *Journal of Adolescence*, 87, 6-14. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2020.12.009>

Ruvalcaba, Y., Rodriguez, AL, Eaton, AA, Stephens, DP, a Madhivanan, P. (2022). Effeithiolrwydd ymyriadau ymosodiadau rhywiol yng ngholegau America mewn lleoliadau gwrywaidd iawn: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Ymddygiad ymosodol ac ymddygiad treisgar*, 65, 101760. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2022.101760>

Stanley, N., Ellis, J., Farrelly, N., Hollinghurst, S., a Downe, S. (2015). Atal cam-drin domestig i blant a phobl ifanc: Adolygiad o ymyriadau mewn ysgolion. *Adolygiad o wasanaethau plant ac ieuencid*, 59, 120-131. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2015.10.018>

Stewart, R., Wright, B., Smith, L., Roberts, S., a Russell, N. (2021). Stereoteipiau a normau rhywedd: Adolygiad systematig o ymyriadau sydd wedi'u cynllunio i newid agweddau ac ymddygiad. *Heliyon*, 7(4), e06660. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e06660>

Storer, HL, Casey, E., a Herrenkohl, T. (2016). Effeithiolrwydd rhaglenni gwylwr i atal cam-drin dyddio ymhlith ieuencid ac oedolion ifanc: Adolygiad o'r llenyddiaeth. *Trawma, Trais a Cham-drin*, 17(3), 256-269. <https://doi.org/10.1177/1524838015584361>

Wong, JS, Bouchard, J., a Lee, C. (2023). Effeithiolrwydd rhaglenni atal trais ar oedau mewn colegau: Meta-ddadansoddiad. *Trawma, trais a cham-drin*, 24(2), 684-701. <https://doi.org/10.1177/15248380211036058>

Wright, LA, Zounlome, NO, a Whiston, SC (2020). Effeithiolrwydd rhaglenni atal ymosodiadau rhywiol wedi'u targedu ar ddynion: Meta-ddadansoddiad. *Trawma, Trais a Cham-drin*, 21(5), 859-869. <https://doi.org/10.1177/1524838018801330>

Adolygiad 2: Diwygio

Allard, V., Higgs, T., a Slight, M. (2024). Priodweddau seicometrig yr Asesiad Risg Ymosodiadau Priodasol o samplau o bobl sydd wedi cyflawni trais partner agos. *Trawma, Trais a Cham-drin*, 25(5), 3777-3795. <https://doi.org/10.1177/15248380241262275>

Armenti, N. A., a Babcock, J. C. (2016). Triniaeth ar y cyd ar gyfer trais partner agos: Adolygiad systematig a goblygiadau. *Seicoleg Cyplau a Theuluoedd: Ymchwil ac Ymarfer*, 5(2), 109–123. <https://doi.org/10.1037/cfp0000060>

Babcock, J. C., Gallagher, M. W., Richardson, A., Godfrey, D. A., Reeves, V. E., a D'Souza, J. (2024). Pa ymyriadau sy'n gweithio? Adolygiad Meta-ddadansoddiadol wedi'i

ddiweddaru o ymchwil canlyniadau triniaeth trais partner agos. *Clinical psychology review*, 111, 102437. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2024.102437>

Brooks, O., Burman, M., Lombard, N., McIvor, G., Stevenson-Hastings, L., a Kyle, D. (2014). 'Trais yn erbyn menywod: ymyriadau ac arferion effeithiol gyda chyflawnwyr: adolygiad llenyddiaeth. *Canolfan Ymchwil Troseddau a Chyfiawnder yr Alban*.

<http://www.sccjr.ac.uk/publications/violence-against-women-effective-interventions-and-practices-with-perpetrators/>

Butters, R. P., Droubay, B. A., Seawright, J. L., Tollefson, D. R., Lundahl, B., a Whitaker, L. (2021). Triniaeth cyflawnwr trais partner agos: Teilwra ymyriadau i anghenion unigol. *Cyfnodolyn Clinical Social Work*, 49(3), 391-404. <https://doi.org/10.1007/s10615-020-00763-y>

Cordier, R., Chung, D., Wilkes-Gillan, S., a Speyer, R. (2021). Effeithiolrwydd Gorchmynion Diogelu wrth Leihau Atgwympedd mewn Trais Domestig: Adolygiad Systematig a Meta-Ddadansoddiad. *Trawma, trais a cham-drin*, 22(4), 804–828.

<https://doi.org/10.1177/1524838019882361>

Crane, C. A., ac Easton, C. J. (2017). Opsiynau triniaeth integredig ar gyfer cyflawnwyr gwryw o drais partner agos. *Adolygiad cyffuriau ac alcohol*, 36(1), 24–33.

<https://doi.org/10.1111/dar.12496>

Easton, C. J., a Crane, C. A. (2016). Ymyriadau i leihau trais partner agos ymhlith pobl ag anhwylderau defnyddio sylweddau. *Adolygiad rhyngwladol o seiciatreg*, 28(5), 533–543.

<https://doi.org/10.1080/09540261.2016.1227307>

Ellsberg, M., Arango, D. J., Morton, M., Gennari, F., Kiplesund, S., Contreras, M., a Watts, C. (2015). Atal trais yn erbyn menywod a merched: beth mae'r dystiolaeth yn ei ddweud?. *Y Lancet*, 385 (9977), 1555-1566. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(14\)61703-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)61703-7)

Gannon, T. A., Olver, M. E., Mallion, J. S., a James, M. (2019). A yw triniaeth seicolegol arbenigol ar gyfer troseddau yn lleihau atgwympedd? Meta-ddadansoddiad sy'n archwilio newidynnau staff a rhaglen fel rhagfynegwyr effeithiolrwydd triniaeth. *Adolygiad seicoleg glinigol*, 73, 101752. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2019.101752>

Garcia-Vergara, E., Almeda, N., Fernández-Navarro, F., a Becerra-Alonso, D. (2022). Offerynnau Asesu Risg ar gyfer Lladd menywod ymhlith Partneriaid Agos: Adolygiad Systematig. *Ffiniau mewn seicoleg*, 13, 896901.

<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.896901>

Hudspith, L. F., Wager, N., Willmott, D., a Gallagher, B. (2023). Deugain Mlynedd o Ymyriadau Derbyniad Mythau Treisio: Adolygiad Systematig o'r Hyn sy'n Gweithio mewn Lleoliadau Sefydliadol Naturiolaid a Sut y gellir Cymhwyso hyn i Ganllawiau Addysgol i Rheithwyr. *Trawma, Trais a Cham-drin*, 24(2), 981-1000.

<https://doi.org/10.1177/15248380211050575>

Karakurt, G., Koç, E., Çetinsaya, E. E., Ayluçtarhan, Z., a Bolen, S. (2019). Meta-ddadansoddiad ac adolygiad systematig ar gyfer trin cyflawnwyr trais partner agos.

Adolygiadau niwrowyddoniaeth a bioymddygiadol, 105, 220–230.

<https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2019.08.006>

Mackay, E., Beecham, D., Lam, H., a Gibson, A. (2015). Ymyriadau cyflawnwyr yn Awstralia: adolygiad llenyddiaeth. Papur Cyflwr gwybodaeth (rhan un). *Tirweddau ANROWS*. <https://anrows-2019.s3.ap-southeast-2.amazonaws.com/wp-content/uploads/2019/02/19024727/Landscapes-Perpetrators-Part-ONE.pdf>

Nesset, M. B., Lara-Cabrera, M. L., Dalsbø, T. K., Pedersen, S. A., Bjørngaard, J. H., a Palmstierna, T. (2019). Therapi grŵp ymddygiadol gwybyddol ar gyfer cyflawnwyr gwryw o drais partner agos: adolygiad systematig. *Seiciatreg BMC*, 19(1), 11.

<https://doi.org/10.1186/s12888-019-2010-1>

Petersen, K., Davis, R. C., Weisburd, D., a Taylor, B. (2022). Effeithiau rhaglenni ail ymatebwyr ar achosion ailadroddus o gam-drin teuluol: Adolygiad systematig wedi'i ddiweddarau a meta-ddadansoddiad. *Adolygiadau systematig Campbell*, 18(1), e1217.

<https://doi.org/10.1002/cl2.1217>

Pinto e Silva, Teresa & Cunha, Olga a Caridade, Sónia. (2022). Llawysgrifau Adolygiad Technegau Cyfweiliad Ysgogol ac Effeithiolrwydd Rhaglenni Ymyrraeth gyda chyflawnwyr Trais Partner Agos: adolygiad systematig. *Trawma, trais a cham-drin*, 24(4), 2691-2710.

<https://doi.org/10.1177/15248380221111472>

Rocha, I. C. O., a Valença, A. M. (2023). Effeithiolrwydd ymyriadau sy'n seiliedig ar CBT i droseddwy rhywiol: Adolygiad systematig o lenyddiaeth y degawd diwethaf. *International journal of law and psychiatry*, 87, 101856. <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2022.101856>

Santirso, F. A., Gilchrist, G., Lila, M., a Gracia, E. (2020). Strategaethau ysgogol mewn ymyriadau ar gyfer troseddwy trais partner agos: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad o dreialon rheoledig ar hap. *Ymyrraeth Seicogymdeithasol*, 29(3), 175–190.

<https://doi.org/10.5093/pi2020a13>

Satyen, L., Hansen, A., Green, J. L., a Zark, L. (2022). Effeithiolrwydd Rhaglenni Ymyrraeth Troseddwy Trais Domestig Gwryw Diwylliannol Benodol ar Newidiadau Ymddygiad ac Iechyd Meddwl: Adolygiad Systematig. *Cyfnodolyn rhyngwladol ymchwil amgylcheddol ac iechyd y cyhoedd*, 19(22), 15180.

<https://doi.org/10.3390/ijerph192215180>

Schmucker, M., a Lösel, F. (2017). Triniaeth troseddwy rhyw ar gyfer lleihau atgwmpedd ymhlith troseddwy rhyw a gafwyd yn euog: adolygiad systematig a meta-dadansoddiad. *Adolygiad Systematig Campbell*. 2017; 13(1), 1–75.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.4073/csr.2017.8?msocid=3ab19574e20961ff319981dbe3e960e8>

Sneddon, H., Gojkovic Grimshaw, D., Livingstone, N., a Macdonald, G. (2020). Ymyriadau therapi gwybyddol-ymddygiadol (CBT) ar gyfer pobl ifanc rhwng 10 a 18 oed ag ymddygiad rhywiol niweidiol. *Cronfa ddata Cochrane o adolygiadau systematig*, 6(6), CD009829. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD009829.pub2>

Stephens-Lewis, D., Johnson, A., Huntley, A., Gilchrist, E., McMurran, M., Henderson, J., Feder, G., Howard, L. M., a Gilchrist, G. (2021). Ymyriadau i Leihau Trais Partner Agos

gan Ddynion sy'n Defnyddio Sylweddau: Adolygiad Systematig a Meta-ddadansoddiad o Effeithiolrwydd. *Trawma, trais a cham-drin*, 22(5), 1262–1278.
<https://doi.org/10.1177/15248380198>

Stith, S. M., Topham, G. L., Spencer, C., Jones, B., Coburn, K., Kelly, L., a Langston, Z. (2022). Defnyddio ymyriadau systemig i leihau trais partner agos neu gamdriniaeth plant: Adolygiad systematig o gyhoeddiadau rhwng 2010 a 2019. *Journal of Marital and Family Therapy*, 48, 231–250. <https://doi.org/10.1111/jmft.12566>

Tarzia, L., Forsdike, K., Feder, G., a Hegarty, K. (2017). Ymyriadau mewn Lleoliadau lechyd ar gyfer Cyflawnwyr Gwryw neu Ddiodefwrwr Trais Partner Agos. *Trawma, trais a chamdriniaeth*. Cyhoeddiad ar-lein ymlaen llaw.
<https://doi.org/10.1177/1524838017744772>

Travaini, G., Flutti, E., Moretti, G., Carabellese, F., Catanesi, R., Mandarelli, G., Buongiorno, L., Carabellese, F., Ferracuti, S., a Parmigiani, G. (2024). Effeithiolrwydd dulliau triniaeth ar gyfer troseddwr stelcian: adolygiad systematig. *Adolygiad rhyngwladol o seiciatreg*, 36(7), 812–825. <https://doi.org/10.1080/09540261.2024.2368796>

Travers, Á., McDonagh, T., Cunningham, T., Armour, C., a Hansen, M. (2021). Effeithiolrwydd ymyriadau i atal atgwmpedd mewn cyflawnwyr trais partner agos: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Clinical Psychology Review*, 84, 101974.
<https://doi.org/10.1016/j.cpr.2021.101974>

van der Put, C. E., Gubbels, J., ac Assink, M. (2019). Rhagfynegi trais domestig: Meta-ddadansoddiad ar ddilysrwydd rhagfynegol offer asesu risg. *Ymddygiad Ymosodol ac Ymddygiad Treisgar*, 47, 100-116. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2019.03.008>

Willmott, Dominic a Hudspith, Lara. (2024). Treialon Rheithgor a Rhagfarn Myth Treisio: Archwilio'r Dystiolaeth Ymchwil, Safbwyntiau Rhanddeiliaid ac Atebion Effeithiol. In N. Monaghan (gol.). *Heriau Cyfoes yn y System Rheithgor: Persbectif Cymharol*. Llundain: Routledge.

Wilson, D. B., Feder, L., ac Olaghere, A. (2021). Ymyriadau a orfodir gan y llys ar gyfer unigolion a gafwyd yn euog o drais domestig: Adolygiad systematig Campbell wedi'i ddiweddarau. *Adolygiadau systematig Campbell*, 17(1), e1151.
<https://doi.org/10.1002/cl2.1151>

Wright, M. M. M., Kankkunen, P. M., a Jokiniemi, K. S. (2023). Ymyriadau atal ar gyfer trais rhyngpersonol sy'n digwydd o dan ddylanwad alcohol: Adolygiad systematig dull cymysg. *Journal of advanced nursing*, 79(4), 1247–1266. <https://doi.org/10.1111/jan.15335>

Wynter, K., Francis, L. M., Borgkvist, A., Dixon, B., D'Souza, L., Duursma, E., May, C., Sher, L., a George, J. S. (2025). Effeithiolrwydd Ymyriadau sy'n Canolbwyntio ar Dadau i Atal neu Leihau Trais Partner Agos Yn Ystod Beichiogrwydd a Rhianta Cynnar: Adolygiad Systematig. *Trawma, trais a cham-drin*, 26(1), 167-182.
<https://doi.org/10.1177/15248380241277270>

Adolygiad 3: Cymorth

Adelufosi, A., Edet, B., Arikpo, D., Aquaisua, E., a Meremikwu, MM (2017). Therapi ymddygiadol gwybyddol ar gyfer anhwylder straen ôl-drawmatig, iselder, neu anhwylderau gorbryder mewn menywod a merched sy'n byw gydag anffurfio organau cenhedlu benywod: Adolygiad systematig. *Cyfnodolyn rhyngwladol gynaeoleg ac obstetreg: organ swyddogol Ffederasiwn Rhyngwladol Gynaeoleg ac Obstetreg*, 136, 56-59. <https://doi.org/10.1002/ijgo.12043>

Arroyo, K., Lundahl, B., Butters, R., Vanderloo, M., a Wood, DS. (2015). Ymyriadau Tymor Byr ar gyfer Goroewyr Trais Partner Agos: Adolygiad Systematig a Meta-Dadansoddiad. *Trawma, trais a cham-drin*, 18(2), 155–171. <https://doi.org/10.1177/1524838015602736>

Asmussen, K., Waddell, S., Molloy, D., a Moore, I. (2022). Beth sy'n gweithio i wella bywydau plant mwyaf agored i niwed Lloegr: Adolygiad o ymyriadau ar gyfer cynnig cymorth teuluol lleol. *Sefydliad Ymyrraeth Gynnar*. <https://www.eif.org.uk/report/what-works-to-improve-the-lives-of-englands-most-vulnerable-children-a-review-of-interventions-for-a-local-family-help-offer>

Austin, A. E., Shanahan, ME, Barrios, YV, a Macy, RJ (2019). Adolygiad Systematig o Ymyriadau ar gyfer Rhianta gan Fenywod yng Nghyd-destun Trais Partner Agos. *Trawma, trais a cham-drin*, 20(4), 498-519. <https://doi.org/10.1177/1524838017719233>

Bair-Merritt, M.H., Lewis-O'Connor, A., Goel, S., Amato, P., Ismailji, T., Jelley, M., Lenahan, P., a Cronholm, P. (2014) Ymyriadau sy'n seiliedig ar ofal sylfaenol ar gyfer trais partner agos: adolygiad systematig. *American Journal of Preventative Medicine*, 46(2), 188-194. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2013.10.001>

Barlow, J., McMillan, A. S., a Bowen, E. (2023). Gwella canlyniadau i blant sydd â phryderon ynghylch diogelu plant. *Foundations*, 1-196. <https://foundations.org.uk/wp-content/uploads/2024/02/improving-outcomes-for-children-with-child.pdf>

Brown, SJ, Carter, GJ, Halliwell, G., Brown, K., Caswell, R., Howarth, E., Feder, G., ac O'Doherty, L. (2022). Profiadau goroewyr, teuluoedd a gweithwyr proffesiynol o ymyriadau seicosymdeithasol ar gyfer cam-drin rhywiol a thrais: synthesis tystiolaeth ansoddol. *Cronfa Ddata Cochrane o Adolygiadau Systematig*, 10(10), CD013648. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD013648.pub2>

Cantor, AG, Nelson, HD, Pappas, M., Atchison, C., Hatch, B., Huguet, N., Flynn, B., a McDonagh, M. (2023). Teleiechyd ar gyfer Gwasanaethau Ataliol Menywod ar gyfer lechyd Atgenhedlu a Thrais Partner Agos: Adolygiad Effeithiolrwydd Cymharol. *Journal of general internal medicine*, 38(7), 1735–1743. <https://doi.org/10.1007/s11606-023-08033-6>

Chu, YC, Wang, HH, Chou, FH, Hsu, YF, a Liao, KL (2024). Canlyniadau gofal sy'n ystyriol o drawma ar ieuchyd seicolegol menywod sy'n profi trais partner agos: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 31(2), 203-214. <https://doi.org/10.1111/jpm.12976>

- Craven, L. C., Fields, A. M., Carlson, R. G., Combs, E. M., a Howe, E. S. (2023). Ymyriadau cwnsela ar gyfer dioddefwyr trais partner agos: Adolygiad systematig. *Journal of Counseling & Development*, 101(3), 346–358. <https://doi.org/10.1002/jcad.12478>
- Dworkin, ER, a Schumacher, JA (2018). Atal straen ôl-drawmatig sy'n Gysylltiedig ag Ymosodiad Rhywiol Trwy Ymyrraeth gynnar: Adolygiad Systematig. *Trawma, trais a cham-drin*, 19(4), 459–472. <https://doi.org/10.1177/1524838016669518>
- El Morr, C., a Laya, M. (2020). Effeithiolrwydd ymyriadau trais partner agos sy'n seiliedig ar TGCh: adolygiad systematig. *BMC Iechyd Cyhoeddus*, 20, 1372. <https://doi.org/10.1186/s12889-020-09408-8>
- Emezue, C., Chase, JD, Udmuangpia, T., a Bloom, TL (2022). Ymyriadau seiliedig ar dechnoleg a digidol ar gyfer trais partner agos: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Adolygiadau systematig Campbell*, 18(3), e1271. <https://doi.org/10.1002/cl2.1271>
- Geraets, A. F.J., a Van der Velden, PG (2020). Ymyriadau amhroffesiynol cost isel ar gyfer dioddefwyr trais rhywiol: Adolygiad systematig. *Ymddygiad Ymosodol ac Ymddygiad Treisgar*, 53, 101425. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2020.101425>.
- Hameed, M., O'Doherty, L., Gilchrist, G., Tirado-Muñoz, J., Taft, A., Chondros, P., Feder, G., Tan, M., a Hegarty, K. (2020). Therapiau seicolegol ar gyfer menywod sy'n profi trais partner agos. *Cronfa Ddata Cochrane ar gyfer Adolygiadau Systematig*, 7(7), CD013017. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD013017.pub2>
- Han, HR, Miller, HN, Nkimbeng, M., Budhathoki, C., Mikhael, T., Rivers, E., Gray, J., Trimble, K., Chow, S., a Wilson, P. (2021). Ymyriadau sy'n ystyriol o drawma: Adolygiad systematig. *PLOS ONE*, 16(6), e0252747. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0252747>
- Heard, E., a Walsh, D. (2023). Therapi grŵp ar gyfer goroeswyr ymosodiad rhywiol ymhlith oedolion: Adolygiad cwmpasu, *Trais a cham-drin trawma trawma*, 24(2), 886-898. <https://doi.org/10.1177/15248380211043828>
- Karakurt, G., Koç, E., Katta, P., Jones, N., a Bolen, SD (2022). Triniaethau ar gyfer Dioddefwyr Benyw Trais Partner Agos: Adolygiad Systematig a Meta-Ddadansoddiad. *Frontiers in psychology*, 13, 793021. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.793021>
- Kim, G. U., a Kim, M. Y. (2020). Effeithiolrwydd ymyriadau seicolegol ar gyfer menywod sydd wedi'u trawmateiddio gan gam-drin rhywiol: adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Issues in Mental Health Nursing*, 41(5), 385–394. <https://doi.org/10.1080/01612840.2019.1677830>
- Klein, L. B., Chesworth, B. R., Howland-Myers, J. R., Rizo, C. F., & Macy, R. J. (2021). Ymyriadau Tai ar gyfer Goroeswyr Trais Partner Agos: Adolygiad Systematig. *Trauma, violence & abuse*, 22(2), 249–264. <https://doi.org/10.1177/1524838019836284>
- Konya, J., Perôt, C., Pitt, K., Johnson, E., Gregory, A., Brown, E., Feder, G., a Campbell J. (2020). Grwpiau a arweinir gan gymheiriaid ar gyfer goroeswyr cam-drin ac ymosodiad rhywiol: adolygiad systematig. *Journal of Mental Health*, 1-13. <https://doi.org/10.1080/09638237.2020.1770206>

Linde, D. S., Bakiewicz, A., Normann, A. K., Hansen, N. B., Lundh, A., a Rasch, V. (2020). Trais Partner Agos ac Ymyriadau Iechyd Electronig: Adolygiad Systematig a Meta-Dadansoddiad o Hap-dreialon. *Journal of Medical Internet Research*, 22(12), e22361. <https://doi.org/10.2196/22361>

Lomax, J., a Meyrick, J. (2020). Adolygiad Systematig: Effeithiolrwydd ymyriadau seicogymdeithasol ar ganlyniadau lles ar gyfer dioddefwyr / goroeswyr yn eu harddegau neu oedolion o dreisio neu ymosodiad rhywiol diweddar. *Journal of health psychology*, 27(2), 305–331. <https://doi.org/10.1177/1359105320950799>

Menon, B., Stoklosa, H., Van Dommelen, K., Awerbuch, A., Caddell, L., Roberts, K., a Potter, J. (2020). Llywio Gofal Clinigol Masnachu Pobl Trwy Ddau Adolygiad Systematig ar Ymosodiad Rhywiol a Thrais Partner Agos. *Trauma, violence, & abuse*, 21(5), 932-945. <https://doi.org/10.1177/1524838018809729>

Micklitz, H. M., Glass, C. M., Bengel, J., a Sander, L. B. (2024). Effeithiolrwydd Ymyriadau Seicogymdeithasol ar gyfer Goroeswyr Trais Partner Agos: Adolygiad Systematig a Meta-Dadansoddiad. *Trauma violence & abuse*, 25(2), 1000-10017. <https://doi.org/10.1177/15248380231169481>

Miles, L. W., Valentine, J. L., Mabey, L. J., Hopkins, E. S., Stodtmeister, P. J., Rockwood, R. B., & Moxley, A. N. H. (2024). Adolygiad Systematig o driniaethau sy'n seiliedig ar dystiolaeth ar gyfer dioddefwyr ymosodiadau rhywiol yn eu harddegau ac oedolion. *Journal of the American Psychiatric Nurses Association*, 30(3), 480-502. <https://doi.org/10.1177/10783903231216138>

O'Doherty, L., Whelan, M., Carter, G.J., Brown, K., Tarzia, L., Hegarty, K., Feder, G., a Brown, S.J. (2023). Ymyriadau seicogymdeithasol ar gyfer goroeswyr treisio ac ymosodiadau rhywiol a brofwyd yn ystod byd oedolion. Cronfa Ddata Cochrane o Adolygiadau Systematig, 10(10), CD013456. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD013456.pub2>

Ogbe, E., Harmon, S., Van den Bergh, R., a Degomme, O. (2020). Adolygiad systematig o ymyriadau trais partner agos yn canolbwyntio ar wella cymorth cymdeithasol a / canlyniadau iechyd meddwl goroeswyr. *PloS Un*, 15(6), e0235177. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0235177>

Oosterbaan, V., Covers, M.L.V., Bicanic, I.A.E., Huntjens, R.J.C., a De Jongh, A. (2019). A yw ymyriadau cynnar yn atal PTSD? Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad o ddiogelwch ac effeithiolrwydd ymyriadau cynnar ar ôl ymosodiad rhywiol. *European Journal of Psychotraumatology*, 10(1), 1682932. <https://doi.org/10.1080/20008198.2019.1682932>

Parcesepe, A. M., Martin, S. L., Pollock McLean, D., a Garcia-Moreno, C. (2015). Effeithiolrwydd ymyriadau iechyd meddwl ar gyfer oedolion benyw sy'n goroesi ymosodiad rhywiol: Adolygiad systematig, *Ymddygiad Ymosodol ac Ymddygiad Treisgar*, 25(a), 15-25. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2015.06.004>.

Parker, EM, a Gielen, AC (2014). Trais partner agos a defnyddio strategaeth diogelwch: amllder y defnydd ac effeithiolrwydd canfyddedig. *Materion Iechyd Menywod: cyhoeddiad*

swyddogol *Sefydliad Iechyd Menywod Jacobs*, 24(6), 584-593.

<https://doi.org/10.1016/j.whi.2014.08.001>

Pastor-Moreno, G., Saletti-Cuesta, L., Henares-Montiel, J., Escudero-Carretero, MJ, Higuera-Callejón, C., a Ruiz-Pérez, I. (2024). Adolygiad systematig o ymyriadau gofal iechyd ar gyfer lleihau effaith trais ar sail rhywedd ar iechyd meddwl menywod ag anableddau. *Ysgoloriaeth Journal of Nursing*, 56(5), 638-652.

<https://doi.org/10.1111/jnu.12985>

Petersen, K., Davis, RC, Weisburd. D., a Taylor, B. (2022). Effeithiau rhaglenni ail ymatebwyr ar achosion ailadroddus o gam-drin teuluol: Adolygiad systematig wedi'i ddiweddarau a meta-ddadansoddiad. *Adolygiadau Systematig Campbell*, 18(1), e1217.

<https://doi.org/10.1002/cl2.1217>

Ragavan, M. I., Thomas, K., Medzhitova, J., Brewer, N., Goodman, L. A., a Bair-Merritt, M. (2019). Adolygiad systematig o ymyriadau ymchwil cymunedol ar gyfer goroeswyr trais domestig. *Psychology of Violence*, 9(2), 139–155. <https://doi.org/10.1037/vio0000183>

Rivas, C., Ramsay, J., Sadowski, L., Davidson, LL, Dunne, D., Eldridge, S., Hegarty, K., Taft, A., a Feder, G. (2015). Ymyriadau eiriolaeth i leihau neu ddileu trais a hyrwyddo lles corfforol a seicogymdeithasol menywod sy'n profi cam-drin partner agos. *Cronfa Ddata Cochrane o Adolygiadau Systematig*, 2015(12), CD005043.

<https://doi.org/10.1002/14651858.CD005043.pub3>

Rivas, C., Vigurs, C., Camero, J., a Yeo, L. (2019). Adolygiad realistig o ba ymyriadau eiriolaeth sy'n gweithio ar gyfer pa fenywod sy'n cael eu cam-drin o dan ba amgylchiadau. *Cronfa Ddata Cochrane o Adolygiadau Systematig*, 6(6), CD013135.

<https://doi.org/10.1002/14651858.CD013135.pub2>

Romano, E., Weegar, K., Gallitto, E., Zak, S., a Saini, M. (2021). Meta-ddadansoddiad ar ymyriadau ar gyfer plant sy'n agored i drais partner agos. *Trauma, violence, & abuse*, 22(4), 728-738. <https://doi.org/10.1177/1524838019881737>

Sabri, B., Tharmarajah, S., Njie-Carr, VPS, Messing, JT, Loerzel, E., Arscott, J., a Campbell JC (2022). Cynllunio Diogelwch gyda Goroeswyr Ymylol Trais Partner Agos: Heriau Cynnal Ymchwil Ymyrraeth Cynllunio Diogelwch gyda Menywod Ymylol. *Trauma, violence, & abuse*, 23(5), 1728-1751. <https://doi.org/10.1177/15248380211013136>

Scott Tilley, D., Young, C. C., Richmond, M., a Humphrey, J. (2023). Ymyriadau sy'n seiliedig ar ymwybyddiaeth ofalgar ar gyfer oedolion sy'n goroesi ymosodiad rhywiol: adolygiad cwmpasu. *Journal of Sexual Aggression*, 30(3), 275–291.

<https://doi.org/10.1080/13552600.2023.2187471>

Stefanidou, T., Hughes, E., Kester, K., Edmondson, A., Majeed-Ariss, R., Smith, C., Ariss S, Brooker, C., Gilchrist, G., Kendal, S., Lucock, M., Maxted, F., Perot, C., Shallcross, R., Trevillion, K., a Lloyd-Evans, B. (2020). Nodi a thrin problemau iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau mewn gwasanaethau ymosodiadau rhywiol: Adolygiad systematig. *PLOS UN*, 15(4), e0231260. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0231260>

Tirado-Muñoz, J., Gilchrist, G., Farré, M., Hegarty, K., a Torrens, M. (2014). Effeithiolrwydd therapi ymddygiad gwybyddol ac ymyriadau eiriolaeth ar gyfer menywod

sydd wedi profi trais partner agos: adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad, *Annals of Medicine*, 46(8), 567–586. <https://doi.org/10.3109/07853890.2014.941918>

Trabold, N., McMahon, J., Alsobrooks, S., Whitney, S., a Mittal, M. (2020). Adolygiad Systematig o Ymyriadau Trais Partner Agos: Cyflwr y Maes a Goblygiadau i Ymarferwyr. *Trauma, violence, and abuse*, 21(2), 311-325. <https://doi.org/10.1177/1524838018767934>

Van Parys, AS, Verhamme, A., Temmerman, M., a Verstraelen, H. (2014). Trais partner agos a beichiogrwydd: adolygiad systematig o ymyriadau. *PLOS Un*, 17(9), e85084. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0085084>

Wegrzyn, A., Tull, P., Greeson, MR, Pierre-Louis, C., Patton, E., a Shaw J. (2023). Eiriolaeth Dioddefwyr Argyfwng Treisio: Adolygiad Systematig. *Trauma, violence, & abuse*, 24(3), 1966-1985. <https://doi.org/10.1177/15248380221082089>

Wichmann, M.L., Pawils, S., Richters, J., Metzner, F. (2023). Ymyriadau yn yr Ysgol ar gyfer Dioddefwyr Trais Rhyngbersonol i Blant a Phobl Ifanc. *Trauma, violence, & abuse*, 24(3), 1743-1762. <https://doi.org/10.1177/15248380221078892>

Yakubovich, AR, Bartsch, A., Metheny, N., Gesink, D., ac O'Campo, P. (2022). Ymyriadau tai ar gyfer menywod sy'n profi trais partner agos: adolygiad systematig. *The Lancet lechyd Cyhoeddus*, 7(1), e23-35. [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(21\)00234-6](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(21)00234-6)

Adolygiad 4: Dull Cymdeithas Gyfan

Adhia, A., Gelaye, B., Friedman, L. E., Marlow, L. Y., Mercy, J. A., a Williams, M. A. (2019). Ymyriadau yn y gweithle ar gyfer trais partner agos: Adolygiad systematig. *Journal of workplace behavioral health*, 34(3), 10.1080/15555240.2019.1609361. <https://doi.org/10.1080/15555240.2019.1609361>

Anderson, E. J., Krause, K. C., Meyer Krause, C., Welter, A., McClelland, D. J., Garcia, D. O., Ernst, K., Lopez, E. C., a Koss, M. P. (2021). Ymyriadau ar y we ac mHealth ar gyfer Atal Erledigaeth Trais Partner Agos: Adolygiad Systematig. *Trauma, violence & abuse*, 22(4), 870–884. <https://doi.org/10.1177/1524838019888889>

Asmussen, K., Waddell, S., Molloy, D., a Moore, I. (2022). Beth sy'n gweithio i wella bywydau plant mwyaf agored i niwed Lloegr: Adolygiad o ymyriadau ar gyfer cynnig cymorth teuluol lleol. *Sefydliad Ymyrraeth Gynnar*. <https://www.eif.org.uk/report/what-works-to-improve-the-lives-of-englands-most-vulnerable-children-a-review-of-interventions-for-a-local-family-help-offer>

Cleaver, K., Maras, P., Oram, C., a McCallum, KE (2019). Adolygiad o ddulliau aml-asiantaeth yn y DU o ymyrraeth gynnar mewn cam-drin domestig: Gwersi i'w dysgu o astudiaethau gwerthuso presennol. *Ymddygiad Ymosodol ac Ymddygiad Treisgar*, 46(1), 140-155. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2019.02.005>

Feltner, C., Wallace, I., Berkman, N., Kistler, C. E., Middleton, J. C., Barclay, C., Higginbotham, L., Green, J. T., a Jonas, D. E. (2018). Sgrinio ar gyfer Trais Partner Agos, Cam-drin yr Henoed, a Cham-drin Oedolion Bregus: Adroddiad Tystiolaeth ac Adolygiad

Systematig ar gyfer Tasglu Gwasanaethau Ataliol yr Unol Daleithiau. *JAMA*, 320(16), 1688–1701. <https://doi.org/10.1001/jama.2018.13212>

Hinsliff-Smith, K., a McGarr, J. (2017) Deall rheolaeth a chefnogaeth ar gyfer trais domestig a cham-drin o fewn adrannau brys: Adolygiad llenyddiaeth systematig o 2000–2015. *Journal of clinical nursing*, 26(23-24), 4013–4027. <https://doi.org/10.1111/jocn.13849>

O'Doherty, L., Hegarty, K., Ramsay, J., Davidson, L. L., Feder, G., a Taft, A. (2015). Sgrinio menywod am drais partner agos mewn lleoliadau gofal iechyd. *Cronfa ddata Cochrane o adolygiadau systematig*, 2015(7), CD007007. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD007007.pub3>

Sabloak, T., Ryan, I., Nahi, S., Eucalitto, P., Simon, M. A., a Premkumar, A. (2024). Trais Partner Agos a ganfuwyd Yn Ystod Ymweliadau sy'n Gysylltiedig ag Erthylid: Adolygiad Systematig o Sgrinio ac Ymyriadau. *American journal of perinatology*, 41(12), 1697–1705. <https://doi.org/10.1055/s-0044-1779746>

Turner, W., Hester, M., Broad, J., Szilassy, E., Feder, G., Drinkwater, J., Firth, A., a Stanley, N. (2017). Ymyriadau i Wella Ymateb Gweithwyr Proffesiynol i Blant sy'n Agored i Drais a Cham-drin Domestig: Adolygiad Systematig. *Adolygiad o gam-drin plant*, 26(1), 19–39. <https://doi.org/10.1002/car.2385>

Zaher, E., Keogh, K., a Ratnapalan, S. (2014). Effaith hyfforddiant trais domestig: adolygiad systematig o dreialon rheoledig ar hap. *Meddyg teulu Canadaidd Medecin de famille canadien*, 60(7), 618–e347. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4096259/>

Atodiad B: Chwiliadau ychwanegol (Hydref 2024 – Tachwedd 2025)

Atal ac Ymyrraeth Gynnar

Bouchard, J., Wong, J. S., a Lee, C. (2024). Meithrin cyfrifoldeb myfyrwyr coleg fel gwylwyr progymdeithasol i atal trais rhywiol: Meta-ddadansoddiad o'r rhaglen Bringing in the Bystander. *Journal of American college health : J of ACH*, 72(9), 3410–3422. <https://doi.org/10.1080/07448481.2022.2162825>

Cardenas, I., Fraga Rizo, C., Ward, M., a Jiwatram-Negrón, T. (2024). Adolygiad Systematig o Ymyriadau Trais Partner Agos ar gyfer Latinas yn yr Unol Daleithiau Trauma, violence & abuse, 25(5), 3473–3487. <https://doi.org/10.1177/15248380241253037>

Johnson, A. M., a Cole, B. S. (2025). Hyfforddiant Hunan-Amddiffyn i Leihau Trais yn erbyn Menywod a Merched: Adolygiad Integreiddiol. *Journal of the American Psychiatric Nurses Association*, 31(1), 23–45. <https://doi.org/10.1177/10783903241254308>

Kettrey, H. H., Thompson, M. P., Marx, R. A., & Davis, A. J. (2024). Pwy sy'n cael ei ystyried yn Ddiodefwr Posibl, Cyflawnwr, neu Wylwr? Adolygiad Systematig a Meta-ddadansoddiad o Ymchwil sy'n Gwerthuso Rhaglenni Atal Ymosodiadau Rhywiol Campws Penodol i Rywedd a Weithredwyd yn yr Unol Daleithiau. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(5), 4245-4260. <https://doi.org/10.1177/15248380241271412>

Malherbe, I., Kacenenbogen, N., a Briganti, G. (2025). ATAL TRAIS MEWN OEDAU YN YR ARDDEGAU: TROSOLWG. *Psychiatria Danubina*, 37(Suppl 1), 91–98.

Erlid Cyflawnwyr yn ddi-baid

Mora-Pelegrín, M., Aranda, M., a Montes-Berges, B. (2025). Sgiliau emosiynol ac asesiad iechyd mewn ymyriadau ar gyfer cyflawnwyr trais partner agos: Adolygiad systematig o dreialon rheoledig ar hap. *PLoS one*, 20(7), e0328034. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0328034>

Ryland, H., Burghart, M., Zhong, S., Fazel, S., a Yu, R. (2025). Offer asesu risg a ddefnyddir yn y cam plismona ar gyfer canlyniadau iechyd a throsteddu: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Gwyddoniaeth gymdeithasol a meddygaeth (1982)*, 383, 118457. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2025.118457>

Sousa, M., Andrade, J., de Castro Rodrigues, A., Caridade, S., a Cunha, O. (2024). Effeithiolrwydd Rhaglenni Ymyrraeth ar gyfer Cyflawnwyr Trais Partner Agos gyda Chamddefnyddio Sylweddau a / neu Anhwylderau Meddwl: Adolygiad Systematig. *Trauma, violence & abuse*, 25(5), 4188–4203. <https://doi.org/10.1177/15248380241270063>

Travaini, G., Flutti, E., Moretti, G., Carabellese, F., Catanesi, R., Mandarelli, G., Buongiorno, L., Carabellese, F., Ferracuti, S., a Parmigiani, G. (2024). Effeithiolrwydd dulliau triniaeth ar gyfer trosteddwy'r stelcian: adolygiad systematig. *Adolygiad rhyngwladol*

o seiciatreg (Abingdon, Lloegr), 36(7), 812–825.
<https://doi.org/10.1080/09540261.2024.2368796>

Cymorth

Burdeu, Renee ac Allchin, Becca a Harding, Katherine. (2025). Effeithiolrwydd Ymyriadau Byr ar gyfer Goroeswyr Ymosodiadau Rhywiol: Adolygiad Systematig a Meta-Ddadansoddiad. *Trauma, violence & abuse*. 15248380251325215. 10.1177/15248380251325215.

Carlisle, S., Bunce, A., Prina, M., McManus, S., Barbosa, E., Feder, G., a Lewis, N. V. (2025). Effeithiolrwydd ymyriadau a gwasanaethau cymorth yn y DU sydd wedi'u targedu at oedolion sydd wedi profi neu wedi defnyddio trais a cham-drin domestig a rhywiol: adolygiad systematig a meta-dadansoddiad. *lechyd cyhoeddus BMC*, 25(1), 1003.
<https://doi.org/10.1186/s12889-025-21891-5>

Dull Cymdeithas Gyfan

Baukaite, E., Walker, K., a Sleath, E. (2025). Torri'r Tawelwch: Mynd i'r Afael â Cham-drin Domestig mewn Lleoliadau Iechyd Meddwl - Nodi, Sgrinio ac Ymateb. *Trauma, violence & abuse*, 26(3), 436–450. <https://doi.org/10.1177/15248380241280092>

Camacho Soto, J. N., Exner-Cortens, D., McMorris, C., a Madigan, S. (2024). Atal Eilaidd a Thrydyddol ar gyfer Trais ar Oedau Ymhlith y Glasoed: Adolygiad Systematig. *Trauma, violence & abuse*, 25(5), 3938–3950. <https://doi.org/10.1177/15248380241265384>

Fernández-Collantes, A., Martín-Vázquez, C., a Martínez-Fernández, M. C. (2024). Boddhad Cleifion a Darparwyr Gofal Iechyd ag Archwilwyr Nyrsys Ymosodiadau Rhywiol (SANEs): Adolygiad Systematig. *Gofal Iechyd (Basel, y Swistir)*, 12(23), 2399.
<https://doi.org/10.3390/healthcare12232399>

McClenaghan, M., Gillespie, K. M., Baird, K., a Branjerdporn, G. (2025). Canfyddiadau Menywod o Ymatebion Gofal Mamolaeth i Drais a Cham-drin Domestig a Theuluol: Adolygiad Systematig a Meta-Synthesis o Astudiaethau Ansoddol. *Trauma, violence & abuse*, 15248380251362166. Cyhoeddiad ar-lein ymlaen llaw.
<https://doi.org/10.1177/15248380251362166>

Silverstein, M., Wong, J. B., Davis, E. M., Chelmow, D., Coker, T. R., Fernandez, A., Gibson, E., Jaén, C. R., Krousel-Wood, M., Lee, S., Nicholson, W. K., Rao, G., Ruiz, J. M., Stevermer, J., Tsevat, J., Underwood, S. M., a Wiehe, S. (2025). Sgrinio ar gyfer Trais Partner Agos a Cham-drin Gofalwyr Oedolion Hŷn neu Agored i Niwed: Datganiad Argymhelliad Tasglu Gwasanaethau Ataliol yr Unol Daleithiau. *JAMA*, 334(4), 329–338.
<https://doi.org/10.1001/jama.2025.9009>

Tomsett, B., Álvarez-Rodríguez, J., Sherriff, N., Edelman, N., a Gatuguta, A. (2025). Offer ar gyfer nodi dioddefwyr cam-drin domestig a chaethwasiaeth fodern mewn gwasanaethau o bell: Adolygiad systematig. *Journal of health services research & policy*, 30(1), 63–76.
<https://doi.org/10.1177/13558196241257864>

Konya, J., Perôt, C., Pitt, K., Johnson, E., Gregory, A., Brown, E., Feder, G., a Campbell, J. (2025). Grwpiau a arweinir gan gymheiriaid ar gyfer goroeswyr cam-drin ac ymosodiad rhywiol: adolygiad systematig. *Journal of mental health* (Abingdon, Lloegr), 34(2), 128–140. <https://doi.org/10.1080/09638237.2020.1770206>

Kurbatfinski, Stefan a Maurer, Katherine a Whitehead, Jessica a Ulicki, Noah a Hodge, Lee a Morris, Martin a Peltekian, Rene a Henry, Richard a Marshall, Zack. (2025). Cymorth Iechyd Meddwl i Leiafrifoedd Rhywiol a Rhywedd sy'n Profi Trais a Cham-drin gan Bartner Agos: Adolygiad Systematig o Lenyddiaeth Gogledd America. *Trauma, violence & abuse*. 15248380251355918. 10.1177/15248380251355918.

Atodiad C: Ymyriadau Addawol

Mae'r ymyriadau a ddangosir yn y tabl isod yn cael eu cyflwyno yn nhrefn y 4 adolygiad tystiolaeth. Mae'n bwysig nodi bod llawer yn debygol o gyfrannu at fwy nag un piler ac efallai y bydd rhywfaint o groesi ag ymyriadau a nodwyd yn yr adolygiadau tystiolaeth.

Tabl A - Ymyriadau Atal

Enw	Categori	Piler
#SafeToSay	Ymgyrchoedd cyfathrebu i wella dealltwriaeth o VAWG, ei holl fathau o droseddau	Atal
Cymunedau Gwylwr Gweithredol (ABC)	Ymyriadau gwylwr a chanllawiau adrodd mewn ysgolion, prifysgolion a'r gweithle	Atal
Prosiect Gofyn i Fi	Ymgysylltu â'r gymuned gan rannu gwybodaeth am bob math o droseddau VAWG (gan gynnwys HBA), a ffocws arbennig ar rianta a VAWG ar-lein	Atal (Traws-biler)
Y Tu Hwnt i Gydraddoldeb	Addasu amgylcheddau a hyrwyddo normau cymdeithasol teg rhwng y rhywiau trwy ymyriadau wedi'u targedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion	Atal
Newid sy'n para Ymateb Cyflawnwr Cynnar (CLEAR)	Addasu amgylcheddau a hyrwyddo normau cymdeithasol teg rhwng y rhywiau trwy ymyriadau wedi'u targedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Atal (Traws-biler)
RhaglenDARSI	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Addysg i fydwagedd	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Atal (Traws-biler)
Ymgyrch Digon	Ymgyrchoedd cyfathrebu i wella dealltwriaeth o VAWG, ei holl fathau o droseddau	Atal
Ymyriadau amgylcheddol	Diogelwch trwy gynllunio mewn trafndiaeth gyhoeddus ac ar drafnidiaeth gyhoeddus	Atal

Beth sy'n gweithio i leihau trais yn erbyn menywod a merched
Crynodeb o'r dystiolaeth

Enw	Categori	Piler
(teledu cylch cyfyng a goleuadau stryd)		
Dianc o'r Trap	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Disgwyl Parch	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Partneriaeth Nyrsys Teulu (FNP)	Mentrau sy'n seiliedig ar ofal iechyd Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddiodefswyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Atal (Traws-biler)
Y Rhaglen Rhyddid	Rhaglen 12 wythnos sy'n helpu menywod a merched i ddeall mwy am sut mae tactegau, ymddygiadau a rheolau yn cael eu defnyddio i ennill rheolaeth mewn perthnasoedd	Atal
Er Mwyn y Babi	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddiodefswyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Atal (Traws-biler)
Ymgyrch Noson Dda Allan	Ymgyrchoedd cyfathrebu i wella dealltwriaeth o VAWG, ei holl fathau o droseddau	Atal
Green Dot	Ymyriadau gwylwr a chanllawiau adrodd mewn ysgolion, prifysgolion a'r gweithle	Atal
Sgwrs Dynion	Addasu amgylcheddau a hyrwyddo normau cymdeithasol teg rhwng y rhywiau trwy ymyriadau wedi'u targedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion	Atal
Draenogod	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Hyfforddi Bechgyn i fod yn Ddynion	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn	Atal

Enw	Categori	Piler
	ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	
Our Watch – Cydraddoldeb a Parch mewn Chwaraeon yn Awstralia	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Let Toys be Toys/ Let Books be Books	Addasu amgylcheddau a hyrwyddo normau cymdeithasol teg rhwng y rhywiau trwy ymyriadau wedi'u targedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion	Atal
Lifting Limits	Addasu amgylcheddau a hyrwyddo normau cymdeithasol teg rhwng y rhywiau trwy ymyriadau wedi'u targedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion	Atal
Fy Mywyd Fy Dewis	Ymyriadau sy'n seiliedig ar rymuso, gan gynnwys hunan-amddiffyn	Atal (Traws-biler)
Y tu allan i'r Bocs	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Rhaglenni a amlinellir gan uned atal Trais Cymru: Academi Cyfryngau Cymru, YMCA Caerdydd ac Abertawe yn Gwneud Gwahaniaeth	Addasu amgylcheddau a hyrwyddo normau cymdeithasol teg rhwng y rhywiau trwy ymyriadau wedi'u targedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion	Atal
Project Guardian (yn cynnwys Report it to stop it a Railway Guardian)	Diogelwch trwy gynllunio mewn trafndiaeth gyhoeddus ac ar drafnidiaeth gyhoeddus Creu technoleg ar-lein i wneud i'r cyhoedd deimlo'n ddiogel	Atal (Traws-biler)
Prosiect Vigilant	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Atal (Traws-biler)

Enw	Categori	Piler
Caniatâd Go lawn	Addasu amgylcheddau a hyrwyddo normau cymdeithasol teg rhwng y rhywiau trwy ymyriadau wedi'u targedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion	Atal
Safe Dates	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Cymru Fwy Diogel	Mentrau i gefnogi dynion sydd wedi mynd i mewn i'r system cyfiawnder troseddol	Atal (Traws-biler)
Rhaglenni hunan-amddiffyn	Ymyriadau sy'n seiliedig ar rymuso, gan gynnwys hunan-amddiffyn	Atal
Newid Ffiniau	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Sound	Ymgyrchoedd cyfathrebu i wella dealltwriaeth o VAWG, ei holl fathau o droseddau	Atal
Rhaglen Speak Out, Stay Safe (SOSS)	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Arhoswch yn Ddiogel - Rhaglen Atal Cam-drin Plant (CAPP)	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Stepping Stones	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Streetsafe	Creu technoleg ar-lein i wneud i'r cyhoedd deimlo'n ddiogel	Atal (Traws-biler)
The Fourth R	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal

Enw	Categori	Piler
Y Fenter Ymyrraeth	Ymyriadau gwylwr a chanllawiau adrodd mewn ysgolion, prifysgolion a'r gweithle	Atal
Y Fenter Gwrywdod Cadarnhaol	Addasu amgylcheddau a hyrwyddo normau cymdeithasol teg rhwng y rhywiau trwy ymyriadau wedi'u targedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion	Atal
Addysg seiliedig ar Theatr	Hyfforddiant perthynas barchus, cydsyniad rhywiol a sgiliau cymdeithasol ehangach mewn ysgolion, prifysgolion, y gymuned leol, a gweithgareddau allgyrsiol fel chwaraeon	Atal
Ymgyrch 'This is Abuse'	Ymgyrchoedd cyfathrebu i wella dealltwriaeth o VAWG, ei holl fathau o droseddau	Atal

Tabl B - Ymyriadau Erlid Troseddwyr yn Ddi-baid

Enw	Categori	Piler
CARA	Rhaglenni troseddwyr / mentrau rheoli troseddwyr	Ymateb
Caring Dads	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Ymateb (croes-biler)
domestic abuse Matters	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Ymateb
Galluoedd digidol mewn achosion sy'n gysylltiedig â stelcio (Ymgyrch Atlas)	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Hyfforddiant Arfer Gorau Cam-drin Domestig ar gyfer staff y llys	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Ymateb
Llawlyfr cam-drin domestig (yr Heddlu)	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Ymateb

Enw	Categori	Piler
Gorchmynion Diogelu Trais Domestig, Gorchmynion Diogelu Priodas dan Orfod, Gorchmynion Diogelu FGM a Gorchmynion Diogelu Stelcio	Tirwedd gorchymyn diogelu	Ymateb
DRIVE	Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb
Ymyrraeth Stelcio Ymwybyddiaeth Gynnar (EASI)	Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb
Addysg i fydwragedd	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Ymateb (croes-biler)
Rhestr wirio erlyniad dan arweiniad tystiolaeth ar gyfer achosion cam-drin domestig	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Marcio fforensig	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Uned lleihau niwed ar gyfer stelcio	Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb
Health Pathfinder	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer dioddefwyr a throeddwy, a mwy o ymuniad ar eu traws	Ymateb (croes-biler)
Ap Hollie Guard	Creu technoleg ar-lein i wneud i'r cyhoedd deimlo'n ddiogel	Ymateb
Cymorth Eiriolwr Trais Rhywiol Annibynnol	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer dioddefwyr a throeddwy, a mwy o ymuniad ar eu traws	Ymateb (croes-biler)
Rhaglen Cyflawnwyr Cam-drin Domestig Ysbrydoli i Newid	Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb
Rhaglen Cam-drin Domestig Integredig (IDAP) a Rhaglen	Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb

Enw	Categori	Piler
Trais Domestig Cymunedol (CDVP)		
Rheoli Troseddwy'r Integredig (IOM) ar gyfer cyflawnwyr cam-drin domestig	Rhaglenni troseddwy'r / mentrau rheoli troseddwy'r	Ymateb
Make a Change	Rhaglenni troseddwy'r / mentrau rheoli troseddwy'r	Ymateb (croes-biler)
Tasgau a Chydlynu Aml-Asiantaeth (MATAC)	Rhaglenni troseddwy'r / mentrau rheoli troseddwy'r	Ymateb
Ymgyrch Balearic	Cynyddu'r defnydd o IDVA ar gyfer ymchwiliadau'r heddlu	Ymateb (croes-biler)
Ymgyrch Encompass	System orfodol i gofnodi a nodi ymddygiad pryderus mewn ysgolion	Ymateb (croes-biler)
Ymgyrch Nightingale – gwella ansawdd tystiolaeth mewn achosion cam-drin domestig	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Ymgyrch Odyssey – defnyddio technoleg echdynnu data mewn ymchwiliadau VAWG	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Ymgyrch Provide – Cwnstabiliaeth Swydd Gaerhirfryn	Cynyddu'r defnydd o IDVA ar gyfer ymchwiliadau'r heddlu	Ymateb
Ymgyrch Redeemer – atal troseddau rhywiol pan ddefnyddir cerbydau i gynorthwyo troseddu	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Ymgyrch Yeomanry – nodi, atal ac amharu ar bobl sydd dan amheuaeth dro ar ôl tro o droseddau treisio a rhywiol	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Larymau panig i ddiodefwy'r cam-drin domestig	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer diodefwy'r a throseddwy'r, a mwy o ymuniad ar eu traws	Ymateb

Enw	Categori	Piler
Prosiect Shield – gwell mynediad at fanylion gorchmynion peidio ag ymyrryd	Casglu a rhannu gwybodaeth gan blismona ac asiantaethau perthnasol eraill	Ymateb
Ymateb fideo cyflym (RVR) ar gyfer cam-drin domestig ac ymateb Fideo yn Gyntaf (VFR)	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb (croes-biler)
Respect	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer dioddefwyr a chyflawnwyr, a mwy o ymuniad ar eu traws	Ymateb (croes-biler)
Restart	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb (croes-biler)
Algorithmau rhagfynegi risg	Rhagfynegwyr risg wedi'u galluogi gan dechnoleg	Ymateb (croes-biler)
Cynllun Road to Rescue	Cymorth ymarferol cludiant i ddioddefwyr cam-drin domestig	Ymateb
Rhaglen Caledonian Men yr Alban	Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb
Rhaglenni Triniaeth Troseddwy Rhyw (SOTPs)	Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb
Uwch swyddogion goruchwyllo – Cwnstabiliaeth Hampshire ac Ynys Wyth	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Canolfannau Atgyfeirio Ymosodiadau Rhywiol	SARCs	Ymateb
Signa – cynyddu ymwybyddiaeth a chofnodi aflonyddu rhywiol, rhywiaeth a misogynedd	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Ymateb

Enw	Categori	Piler
Cynlluniau Sobrwydd (gan gynnwys Gofyniad Monitro Ymatal Alcohol)	Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb
Stopio cyswllt carcharorion diangen â dioddefwyr cam-drin domestig	Rhaglenni troseddwy / mentrau rheoli troseddwy	Ymateb
Targedu troseddwy rhywiol ailadroddus trwy Ymgyrch Ratify	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Yr hyb stelcio	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer dioddefwyr a throeddwy, a mwy o ymuniad ar eu traws	Ymateb
Biwro Nodi Gweledol	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymateb
Chi a fi, Mam	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Ymateb (croes-biler)

Tabl C – Ymyriadau Cymorth

Enw	Categori	Piler
Prosiect Gofyn i Fi	Ymgysylltu â'r gymuned gan rannu gwybodaeth am bob math o droseddau VAWG (gan gynnwys HBA), a ffocws arbennig ar rianta a VAWG ar-lein	Cymorth (croes-biler)
Caring Dads	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Cymorth (croes-biler)
Changing Futures	Mae Changing Futures yn rhaglen 5 mlynedd sy'n anelu at wella canlyniadau i oedolion sy'n profi anfantais lluosog – gan gynnwys cyfuniadau o ddigartrefedd,	Cymorth

Beth sy'n gweithio i leihau trais yn erbyn menywod a merched
Crynodeb o'r dystiolaeth

Enw	Categori	Piler
	camddefnyddio sylweddau, problemau iechyd meddwl, cam-drin domestig a chyswllt â'r system cyfiawnder troseddol	
Prosiect Compass	Darparu cymorth ariannol uniongyrchol	Cymorth
Uned Gofal Tystion Dioddefwyr Amddiffyn (VWCU)	Yn darparu cymorth ac arweiniad i ddioddefwyr a thystion yn ystod eu taith drwy'r System Cyfiawnder Gwasanaeth	Cymorth
Cam-drin domestig, yn gwella gyda'n gilydd (DART)	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Cymorth
Strategaeth Ilety diogel cam-drin domestig 2024-27	Mentrau cymorth tai	Cymorth
Prosiect cam-drin domestig ac economaidd (DEAP)	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Cymorth
Prosiect Cyfiawnder Economaidd	Darparu cymorth ariannol uniongyrchol	Cymorth
Addysg i fydwagedd	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Cymorth (croes-biler)
Partneriaeth Nyrsys Teulu (FNP)	Mentrau sy'n seiliedig ar ofal iechyd Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Cymorth (croes-biler)
Er Mwyn y Babi	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Cymorth (croes-biler)
Llinell Gymorth Galop	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer dioddefwyr a throseddwyr, a mwy o ymuniad ar eu traws	Cymorth
Health Pathfinder	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer	Cymorth (croes-biler)

Beth sy'n gweithio i leihau trais yn erbyn menywod a merched
Crynodeb o'r dystiolaeth

Enw	Categori	Piler
	dioddefwyr a throreddwyr, a mwy o ymuniad ar eu traws	
Cymorth Eiriolwr Trais Rhywiol Annibynnol	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer dioddefwyr a throreddwyr, a mwy o ymuniad ar eu traws	Cymorth (croes-biler)
Llinell Gymorth Karma Nirvana	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer dioddefwyr a throreddwyr, a mwy o ymuniad ar eu traws	Cymorth
Cynllun peilot tocyn bws consesiynol Manceinion	Cymorth ymarferol cludiant i ddioddefwyr cam-drin domestig	Cymorth
Fy Mywyd Fy Dewis	Ymyriadau sy'n seiliedig ar rymuso, gan gynnwys hunan-amddiffyn	Cymorth (croes-biler)
Llinell Gymorth Cam-drin Domestig Genedlaethol	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer dioddefwyr a throreddwyr, a mwy o ymuniad ar eu traws	Cymorth
Ymgyrch Balearic	Cynyddu'r defnydd o IDVA ar gyfer ymchwiliadau'r heddlu	Cymorth (croes-biler)
Ymgyrch Encompass	System orfodol i gofnodi a nodi ymddygiad pryderus mewn ysgolion	Cymorth (croes-biler)
PATH: Eiriolaeth seicolegol tuag at iachâd	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer dioddefwyr a throreddwyr, a mwy o ymuniad ar eu traws	Cymorth
Ymateb fideo cyflym (RVR) ar gyfer cam-drin domestig Ymateb Fideo yn Gyntaf (VFR)	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Cymorth (croes-biler)
Lloches	Mentrau cymorth tai	Cymorth
Respect	Gweithgareddau a ddarperir gan wasanaethau rheng flaen ar gyfer	Cymorth (croes-biler)

Beth sy'n gweithio i leihau trais yn erbyn menywod a merched
Crynodeb o'r dystiolaeth

Enw	Categori	Piler
	dioddefwyr a throeddwyr, a mwy o ymuniad ar eu traws	
Restart	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig Rhaglenni troseddwr / mentrau rheoli troseddwr	Cymorth (croes-biler)
Cynllun Road to Rescue	Cymorth ymarferol cludiant i ddioddefwyr cam-drin domestig	Cymorth (croes-biler)
Parthau Diogel - IDAS	Mentrau cymorth tai	Cymorth
Cymorth Cynllun Noddfa	Mentrau cymorth tai	Cymorth
Canolfannau Atgyfeirio Ymosodiadau Rhywiol	SARCs	Cymorth (croes-biler)
Cronfeydd Arbennig ar gyfer y Sector Gwirfoddol a Chymunedol Trais Rhywiol	Darparu cymorth ariannol uniongyrchol	Cymorth
Cymorth i Ddioddefwyr Mudol (SMV)	Darparu cymorth ariannol uniongyrchol	Cymorth
Model Hyfforddiant Diogel a Gyda'n Gilydd ar gyfer gweithwyr rheng flaen	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Cymorth
Prosiect Tai yn Gyntaf VAWG Westminster	Mentrau cymorth tai	Cymorth
Chi a fi, Mam	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Cymorth (croes-biler)

Tabl D – Ymyriadau Dull Cymdeithas Gyfan

Enw	Categori	Piler
Gofyn a Gweithredu	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Caring Dads	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Newid sy'n Para, Ymateb Troseddwr Cynnar (CLEAR)	Addasu amgylcheddau a hyrwyddo normau cymdeithasol teg rhwng y rhywiau trwy ymyriadau wedi'u targedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio ag ymyriadau cyflawnwyr wedi'i dargedu at ddiwydiant, cwmnïau ac ysgolion	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Addysg i Fydwragedd	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Partneriaeth Nyrsys Teulu (FNP)	Mentrau sy'n seiliedig ar ofal iechyd Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Hyfforddiant rhaglen Nodi ac Atgyfeirio i Wella Diogelwch (IRIS)	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Fy Mywyd Fy Dewis	Ymyriadau sy'n seiliedig ar rymuso, gan gynnwys hunan-amddiffyn	Ymyrraeth gynnar
Project Guardian (yn cynnwys Report it to stop it a Railway Guardian)	Diogelwch trwy gynllunio yn gyhoeddus ac ar drafndiaeth gyhoeddus Creu technoleg ar-lein i wneud i'r cyhoedd deimlo'n ddiogel	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Prosiect Vigilant	Mwy o blismona a mesurau CJS ehangach i gefnogi gydag ymchwiliadau	Ymyrraeth gynnar

Beth sy'n gweithio i leihau trais yn erbyn menywod a merched
Crynodeb o'r dystiolaeth

Enw	Categori	Piler
Restart	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig Rhaglenni troseddwr / mentrau rheoli troseddwr	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Algorithmau rhagfynegi risg	Rhagfynegwyr risg wedi'u galluogi gan dechnoleg	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Cymru Fwy Diogel	Mentrau i gefnogi dynion sydd wedi mynd i mewn i'r system cyfiawnder troseddol	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Streetsafe	Creu technoleg ar-lein i wneud i'r cyhoedd deimlo'n ddiogel	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
Gweithiwr Proffesiynol Dibynadwy	Hyfforddiant staff rheng flaen i gefnogi dioddefwyr yn well a delio â chyflawnwyr	Ymyrraeth gynnar (traws-biler)
DWP – Lleihau Gwrthdaro Rhieni	Gweithgareddau teuluol, yn enwedig yn ystod beichiogrwydd, i atal ac ymateb i ddioddefwyr a chyflawnwyr cam-drin domestig	Ymyrraeth gynnar

Ôl-nodiadau

- ¹ Pollock, M., Fernandes, R. M., Becker, L. A., Pieper, D., a Hartling, L. (2020). Pennod V: trosolwg o adolygiadau. *Llawlyfr Cochrane ar gyfer fersiwn adolygiadau systematig o ymyriadau*, 6.
- ² Edwards, S. R., a Hinsz, V. B. (2014). Meta-dadansoddiad o raglenni atal trais ar oedau mewn ysgolion a brofwyd yn empirig. *Sage open*, 4(2), 2158244014535787.
- ³ Rizzo, A. J., Orr, N., Shaw, N., Farmer, C., Chollet, A., Young, H., ... a Melendez-Torres, G. J. (2023). Archwilio gweithgareddau a chynulleidfaoedd targed rhaglenni atal trais mewn ysgolion: adolygiad systematig a dadansoddiad cydrannau ymyrraeth. *Trauma, Violence, & Abuse*, 24(5), 3593-3614.
- ⁴ Reyes, H. L. M., Graham, L. M., Chen, M. S., Baron, D., Gibbs, A., Groves, A. K., ... a Maman, S. (2021). Rhaglenni atal trais ar oedau ymhlith y glasoed: adolygiad systematig byd-eang o astudiaethau gwerthuso. *The Lancet Child & Adolescent Health*, 5(3), 223-232.
- ⁵ Newlands, R., ac O'Donohue, W. (2016). Adolygiad beirniadol o atal trais rhywiol ar gampysau coleg. *Acta Psychopathologica*, 2(2), 14.
- ⁶ Kettrey, H. H., Marx, R. A., a Tanner-Smith, E. E. (2019). Effeithiau rhaglenni gwyliwr ar atal ymosodiadau rhywiol ymhlith pobl ifanc a myfyrwyr coleg: Adolygiad systematig. *Adolygiadau Systematig Campbell*, 15(1-2), e1013.
- ⁷ Jouriles, E. N., Krauss, A., Vu, N. L., Banyard, V. L., a McDonald, R. (2018). Rhaglenni gwyliwr sy'n mynd i'r afael â thrais rhywiol ar gampysau coleg: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad o ganlyniadau rhaglen a dulliau cyflwyno. *Journal of American college health*, 66(6), 457-466.
- ⁸ DeGue, S., Valle, L. A., Holt, M. K., Massetti, G. M., Matjasko, J. L., a Tharp, A. T. (2014). Adolygiad systematig o strategaethau atal sylfaenol ar gyfer cyflawni trais rhywiol. *Ymddygiad ymosodol ac ymddygiad treisgar*, 19(4), 346-362.
- ⁹ Mahoney, P., Gielen, A. C., Bailey, M. M., a Gabel, C. (2020). Cymhwyso'r Matrics Haddon i werthuso ymyriadau ymosodiadau rhywiol ar gampysau coleg. *Journal of American college health*, 68(6), 579-586.
- ¹⁰ Lee, C., Bouchard, J., a Wong, J. S. (2023). Dull poblogaidd, ond ydyn nhw'n gweithio? Adolygiad systematig o ymgyrchoedd marchnata cymdeithasol i atal trais rhywiol ar gampysau coleg. *Trais yn erbyn menywod*, 29(3-4), 495-526.
- ¹¹ Allen, K., Melendez-Torres, G. J., Ford, T., Bonell, C., Finning, K., Fredlund, M., ... a Berry, V. (2022). Ymyriadau sy'n canolbwyntio ar y teulu sy'n mynd i'r afael â thrais a cham-drin domestig rhieni, salwch meddwl, a chamddefnyddio sylweddau mewn cyfuniad: Adolygiad systematig. *PLoS one*, 17(7), e0270894.
- ¹² Asmussen, K., Waddell, S., Molloy, D., a Moore, I. (2022). Beth sy'n gweithio i wella bywydau plant mwyaf agored i niwed Lloegr: Adolygiad o ymyriadau ar gyfer cynnig cymorth teuluol lleol. *Llundain: Sefydliad Ymyrraeth Gynnar*.

- 13 Rocha, I. C. O., a Valença, A. M. (2023). Effeithiolrwydd ymyriadau sy'n seiliedig ar CBT i droseddwr rhywiol: Adolygiad systematig o lenyddiaeth y degawd diwethaf. *International journal of law and psychiatry*, 87, 101856. <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2022.101856>
- 14 Travers, Á., McDonagh, T., Cunningham, T., Armour, C., a Hansen, M. (2021). Effeithiolrwydd ymyriadau i atal atgwmpedd mewn cyflawnwyr trais partner agos: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Clinical Psychology Review*, 84, Erthygl 101974. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2021.101974>
- 15 Babcock, J. C., Gallagher, M. W., Richardson, A., Godfrey, D. A., Reeves, V. E., a D'Souza, J. (2024). Pa ymyriadau sy'n gweithio? Adolygiad Meta-ddadansoddol wedi'i ddiweddarau o ymchwil canlyniadau triniaeth trais partner agos. *Clinical psychology review*, 111, 102437. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2024.102437>
- 16 Tarzia, L., Forsdike, K., Feder, G., a Hegarty, K. (2017). Ymyriadau mewn Lleoliadau lechyd ar gyfer Cyflawnwyr Gwryw neu Ddiodefwyr Trais Partner Agos. *Trauma, Violence, and Abuse*. Cyhoeddiad ar-lein ymlaen llaw. <https://doi.org/10.1177/1524838017744772>
- 17 Sneddon, H., Gojkovic Grimshaw, D., Livingstone, N., a Macdonald, G. (2020). Ymyriadau therapi gwybyddol-ymddygiadol (CBT) ar gyfer pobl ifanc rhwng 10 a 18 oed ag ymddygiad rhywiol niweidiol. *Cronfa ddata Cochrane o adolygiadau systematig*, 6(6), CD009829. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD009829.pub2>
- 18 Karakurt, G., Koç, E., Çetinsaya, E. E., Ayluçtarhan, Z., a Bolen, S. (2019). Meta-ddadansoddiad ac adolygiad systematig ar gyfer trin cyflawnwyr trais partner agos. *Adolygiadau niwrowyddoniaeth a bioymddygiadol*, 105, 220–230. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2019.08.006>
- 19 Armenti, N. A., a Babcock, J. C. (2016). Triniaeth ar y cyd ar gyfer trais partner agos: Adolygiad systematig a goblygiadau. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 5(2), 109–123. <https://doi.org/10.1037/cfp0000060>
- 20 Gannon, T. A., Olver, M. E., Mallion, J. S., a James, M. (2019). A yw triniaeth seicolegol arbenigol ar gyfer troseddu yn lleihau atgwmpedd? Meta-ddadansoddiad sy'n archwilio newidynnau staff a rhaglen fel rhagfynegwyr effeithiolrwydd triniaeth. *Clinical psychology review*, 73, 101752. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2019.101752>
- 21 Gover, A. R., MacDonald, J. M., ac Alpert, G. A. (2003) Brwydro yn erbyn trais domestig yng nghefn gwlad America: Canfyddiadau o werthusiad o lys trais domestig lleol. *Criminology and Public Policy*, 3: 109-132
- 22 Reid Howie Associates (2007) *Gwerthusiad o'r Llys Cam-drin Domestig Peilot*. Caeredin: Adran Gyfiawnder Gweithredol yr Alban
- 23 Hudspith, L. F., Wager, N., Willmott, D., a Gallagher, B. (2023). Deugain Mlynedd o Ymyriadau Derbyniad Mythau Treisio: Adolygiad Systematig o'r Hyn sy'n Gweithio mewn Lleoliadau Sefydliadol Naturiolaidd a Sut y gellir Cymhwyso hyn i Ganllawiau Addysgol i Rheithwyr. *Trauma, Violence, & Abuse*, 24(2), 981-1000. HYPERLINK "https://doi.org/10.1177/15248380211050575"<https://doi.org/10.1177/15248380211050575>
- 24 Cordier, R., Chung, D., Wilkes-Gillan, S., a Speyer, R. (2021). Effeithiolrwydd Gorchmynion Diogelu wrth Leihau Atgwmpedd mewn Trais Domestig: Adolygiad Systematig a Meta-Ddadansoddiad. *Trauma, violence & abuse*, 22(4), 804–828. <https://doi.org/10.1177/1524838019882361>

- 25 Cordier, R., Chung, D., Wilkes-Gillan, S., a Speyer, R. (2021). Effeithiolrwydd Gorchmynion Diogelu wrth Leihau Atgwmpedd mewn Trais Domestig: Adolygiad Systematig a Meta-Ddadansoddiad. *Trauma, violence & abuse*, 22(4), 804–828. <https://doi.org/10.1177/1524838019882361>
- 26 Allard, V., Higgs, T., a Slight, M. (2024). Priodweddau seicometrig yr Asesiad Risg Ymosodiadau Priodasol o samplau o bobl sydd wedi cyflawni trais partner agos. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(5), 3777-3795. <https://doi.org/10.1177/15248380241262275>
- 27 Garcia-Vergara, E., Almeda, N., Fernández-Navarro, F., a Becerra-Alonso, D. (2022). Offerynnau Asesu Risg ar gyfer Lladd menywod ymhlith Partneriaid Agos: Adolygiad Systematig. *Frontiers in psychology*, 13, 896901. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.896901>
- 28 Van der Put, C. E., Gubbels, J., ac Assink, M. (2019). Rhagfynegi trais domestig: Meta-ddadansoddiad ar ddilysrwydd rhagfynegol offer asesu risg. *Aggression and Violent Behavior*, 47, 100-116. HYPERGYSWLLT "https://doi.org/10.1016/j.avb.2019.03.008"<https://doi.org/10.1016/j.avb.2019.03.008>
- 29 Miles LW, Valentine JL, Mabey LJ, et al. Adolygiad Systematig o driniaethau sy'n seiliedig ar dystiolaeth ar gyfer dioddefwyr ymosodiadau rhywiol yn eu harddegau ac oedolion. *Journal of the American Psychiatric Nurses Association*. 2023; 30(3):480-502. doi:10.1177/10783903231216138
- 30 Tirado-Muñoz, J., Gilchrist, G., Farré, M., Hegarty, K., a Torrens, M. (2014). Effeithiolrwydd therapi ymddygiad gwybyddol ac ymyriadau eiriolaeth ar gyfer menywod sydd wedi profi trais partner agos: adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad, *Annals of Medicine*, 46(8): 567–586
- 31 Rivas, C., Vigurs, C., Camero, J., a Yeo, L. (2019). Adolygiad realistig o ba ymyriadau eiriolaeth sy'n gweithio ar gyfer pa fenywod sy'n cael eu cam-drin o dan ba amgylchiadau. *Cronfa Ddata Cochrane o Adolygiadau Systematig 2019*, 6.
- 32 Parker, EM, a Gielen, AC (2014). Trais partner agos a defnyddio strategaeth diogelwch: amllder y defnydd ac effeithiolrwydd canfyddedig. *Womens Health Issues*, 24(6): 584-593.
- 33 El Morr, C. a Laya, M. (2020). Effeithiolrwydd ymyriadau trais partner agos sy'n seiliedig ar TGCh: adolygiad systematig. *Iechyd Cyhoeddus BMC*, 20(1372).
- 34 Geraets, A. FJ, Van der Velden, PG (2020) Ymyriadau amhroffesiynol cost isel ar gyfer dioddefwyr trais rhywiol: Adolygiad systematig. *Aggression and Violent Behaviour*, 53: 101425.
- 35 Geraets, A. FJ, Van der Velden, PG (2020) Ymyriadau amhroffesiynol cost isel ar gyfer dioddefwyr trais rhywiol: Adolygiad systematig. *Aggression and Violent Behaviour*, 53: 101425.
- 36 Emezue, .C., Chase, JD, Udmuangpia, T., a Bloom, TL (2022). Ymyriadau seiliedig ar dechnoleg a digidol ar gyfer trais partner agos: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Adolygiadau systematig Campbell*, 18(3): e1271.
- 37 Linde, D. S., Bakiewicz, A., Normann, A. K., Hansen, N. B., Lundh, A., a Rasch, V. (2020). Trais Partner Agos ac Ymyriadau Iechyd Electronig: Adolygiad Systematig a Meta-Dadansoddiad o Hap-dreialon. *Journal of Medical Internet Research*, 22(12):e22361.
- 38 Lomax, J., a Meyrick, J. (2020). Adolygiad Systematig: Effeithiolrwydd ymyriadau seicogymdeithasol ar ganlyniadau lles ar gyfer dioddefwyr / goroeswyr yn eu harddegau neu oedolion o dreisio neu ymosodiad rhywiol diweddar. *Journal of health psychology*, 27(2): 305–331.

- 39 Cantor, AG, Nelson, HD, Pappas, M., Atchison, C., Hatch, B., Huguet, N., Flynn, B., a McDonagh, M. (2023). Teleiechyd ar gyfer Gwasanaethau Ataliol Menywod ar gyfer Iechyd Atgenhedlu a Thrais Partner Agos: Adolygiad Effeithiolrwydd Cymharol. *Journal of general internal medicine*, 38(7): 1735–1743.
- 40 El Morr, C. a Laya, M. (2020). Effeithiolrwydd ymyriadau trais partner agos sy'n seiliedig ar TGCh: adolygiad systematig. *Iechyd Cyhoeddus BMC*, 20(1372).
- 41 Emezue, .C., Chase, JD, Udmuangpia, T., a Bloom, TL (2022). Ymyriadau seiliedig ar dechnoleg a digidol ar gyfer trais partner agos: Adolygiad systematig a meta-ddadansoddiad. *Adolygiadau systematig Campbell*, 18(3): e1271.
- 42 Geraets, A. FJ, Van der Velden, PG (2020) Ymyriadau amhroffesiynol cost isel ar gyfer dioddefwyr trais rhywiol: Adolygiad systematig. *Aggression and Violent Behaviour*, 53: 101425.
- 43 Barlow, J., McMillan, A. S., a Bowen, E. (2023). Gwella canlyniadau i blant sydd â phryderon ynghylch diogelu plant. *Foundations*: 1-196.
- 44 Barlow, J., McMillan, A. S., a Bowen, E. (2023). Gwella canlyniadau i blant sydd â phryderon ynghylch diogelu plant. *Foundations*: 1-196.
- 45 Wichmann, M.L., Pawils, S., Richters, J., Metzner, F. (2023). Ymyriadau yn yr Ysgol ar gyfer Dioddefwyr Trais Rhyngpersonol i Blant a Phobl Ifanc. *Trauma, violence, and abuse*, 24(3): 1743-1762.
- 46 Yakubovich, AR, Bartsch, A., Metheny, N., Gesink, D., ac O'Campo, P. (2022). Ymyriadau tai ar gyfer menywod sy'n profi trais partner agos: adolygiad systematig. *Iechyd Cyhoeddus y Lancet*, 7(1): e23-35.
- 47 Ragavan, M., Thomas, K., Medzhitova, J., Brewer, N., Goodman, L. a Bair-Merritt, M. (2019). Adolygiad Systematig o Ymyriadau Ymchwil Cymunedol ar gyfer Goroeswyr Trais Domestig
- 48 Sullivan, C. M., Bomsta, H. D., a HacsKaylo, M. A. (2016). Cyllid hyblyg fel strategaeth addawol i atal digartrefedd i oroeswyr trais partner agos. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(14), 3017-3033. <https://doi.org/10.1177/0886260516664318> (Gwaith gwreiddiol wedi'i gyhoeddi yn 2019)
- 49 Van Parys, AS, Verhamme, A., Temmerman, M., a Verstraelen, H. (2014). Trais partner agos a beichiogrwydd: adolygiad systematig o ymyriadau. *PLOS One*, 17(9): e85084.
- 50 Bair-Merritt, MH, Lewis-O'Connor, A., Goel, S., Amato, P., Ismailji, T., Jelley, M., Lenahan, P., a Cronholm, P. (2014). Ymyriadau sy'n seiliedig ar ofal sylfaenol ar gyfer trais partner agos: adolygiad systematig. *American Journal of Preventative Medicine*, 46(2): 188-194.
- 51 Pastor-Moreno, G., Saletti-Cuesta, L., Henares-Montiel, J., Escudero-Carretero, MJ, Higuera-Callejón, C., Ruiz-Pérez, I. (2024). Adolygiad systematig o ymyriadau gofal iechyd ar gyfer lleihau effaith trais ar sail rhywedd ar iechyd meddwl menywod ag anabledau. *Journal of Nursing Scholarship*, 56: 638-652.
- 52 O'Doherty, L., Hegarty, K., Ramsay, J., Davidson, L. L., Feder, G., a Taft, A. (2015). Sgrinio menywod am drais partner agos mewn lleoliadau gofal iechyd. *Cronfa ddata Cochrane o adolygiadau systematig*, (7).
- 53 Asmussen, K., Waddell, S., Molloy, D., a Moore, I. (2022). Beth sy'n gweithio i wella bywydau plant mwyaf agored i niwed Lloegr: Adolygiad o ymyriadau ar gyfer cynnig cymorth teuluol lleol. *Llundain: Sefydliad Ymyrraeth Gynnar*;
- 54 O'Doherty, L., Hegarty, K., Ramsay, J., Davidson, L. L., Feder, G., a Taft, A. (2015). Sgrinio menywod am drais partner agos mewn lleoliadau gofal iechyd. *Cronfa ddata Cochrane o adolygiadau systematig*, (7).

- 55 O'Doherty, L., Hegarty, K., Ramsay, J., Davidson, L. L., Feder, G., a Taft, A. (2015). Sgrinio menywod am drais partner agos mewn lleoliadau gofal iechyd. *Cronfa ddata Cochrane o adolygiadau systematig*, (7).
- 56 Feltner, C., Wallace, I., Berkman, N., Kistler, C. E., Middleton, J. C., Barclay, C., ... & Jonas, D. E. (2018). Sgrinio am drais gan bartner agos, cam-drin yr henoed, a cham-drin oedolion agored i niwed: adroddiad tystiolaeth ac adolygiad systematig ar gyfer Tasglu Gwasanaethau Ataliol yr Unol Daleithiau. *Jama*, 320(16), 1688-1701.
- 57 O'Doherty, L., Hegarty, K., Ramsay, J., Davidson, L. L., Feder, G., & Taft, A. (2015). Sgrinio menywod am drais gan bartner agos mewn lleoliadau gofal iechyd. *Cronfa ddata Cochrane o adolygiadau systematig*, (7).
- 58 Asmussen, K., Waddell, S., Molloy, D., & Moore, I. (2022). What works to improve the lives of England's most vulnerable children: A review of interventions for a local family help offer. *Llundain: Early Intervention Foundation*;
- 59 Feltner, C., Wallace, I., Berkman, N., Kistler, C. E., Middleton, J. C., Barclay, C., ... & Jonas, D. E. (2018). Sgrinio am drais gan bartner agos, cam-drin yr henoed, a cham-drin oedolion agored i niwed: adroddiad tystiolaeth ac adolygiad systematig ar gyfer Tasglu Gwasanaethau Ataliol yr Unol Daleithiau. *Jama*, 320(16), 1688-1701.
- 60 Hinsliff-Smith, K., & McGarry, J. (2017). Deall rheolaeth a chefnogaeth ar gyfer trais a cham-drin domestig mewn adrannau brys: Adolygiad llenyddiaeth systematig o 2000–2015. *Journal of clinical nursing*, 26(23-24), 4013-4027.
- 61 Sabloak, T., Ryan, I., Nahi, S., Eucalitto, P., Simon, M. A., & Premkumar, A. (2024). Trais gan bartner agos a ganfuwyd yn ystod ymweliadau sy'n gysylltiedig ag erthyliad: adolygiad systematig o sgrinio ac ymyriadau. *American journal of perinatology*, 41(12), 1697-1705.
- 62 Anderson, E. J., Krause, K. C., Meyer Krause, C., Welter, A., McClelland, D. J., Garcia, D. O., Ernst, K., Lopez, E. C., & Koss, M. P. (2021). Ymyriadau ar y We ac lechyd symudol ar gyfer Atal Dioddefwyr Trais gan Bartner Agos: Adolygiad Systematig. *Trawma, trais a cham-drin*, 22(4), 870–884. <https://doi.org/10.1177/1524838019888889>
- 63 Hinsliff-Smith, Kathryn, a Julie McGarry. " Deall rheolaeth a chefnogaeth ar gyfer trais a cham-drin domestig mewn adrannau brys: Adolygiad llenyddiaeth systematig o 2000–2015." *Journal of clinical nursing* 26.23-24 (2017): 4013-4027.
- 64 Zaher, E., Keogh, K., & Ratnapalan, S. (2014). Effaith hyfforddiant trais domestig: adolygiad systematig o dreialon rheoledig ar hap. *Canadian family physician*, 60(7), 618-624.
- 65 Turner, W., Hester, M., Broad, J., Szilassy, E., Feder, G., Drinkwater, J., ... & Stanley, N. (2017). Ymyriadau i wella ymateb gweithwyr proffesiynol i blant sy'n agored i drais a cham-drin domestig: adolygiad systematig. *Child abuse review*, 26(1), 19-39.
- 66 Adhia, A., Gelaye, B., Friedman, L. E., Marlow, L. Y., Mercy, J. A., & Williams, M. A. (2019). Ymyriadau yn y gweithle ar gyfer trais gan bartner agos: Adolygiad systematig. *Journal of workplace behavioral health*, 34(3), 10.
- 67 Home Office. (2022). Operation Soteria Bluestone Adroddiad Blwyddyn 1 2021-2022. GOV.UK, Y Swyddfa Gartref.
- 68 College of Policing. (2025). Gwerthusiad o ymateb cyntaf fideo (VFR) i alwadau am wasanaeth cam-drin domestig nad ydynt yn rhai brys. College of Policing.
- 69 College of Policing. (2024). Ymateb fideo cyflym (RVR) ar gyfer cam-drin domestig. College of Policing.
- 70 Y Swyddfa Gartref. (2023). Adolygiad annibynnol o reoli troseddwy rhyw dan arweiniad yr heddlu. GOV.UK, Y Swyddfa Gartref.

- 71 Avon and Somerset Police. (2025). Gwella cefnogaeth i ddioddefwyr cam-drin domestig drwy ymateb mewn partneriaeth. Avon and Somerset Police.
- 72 College of Policing. (2022). Ymgyrch Provide – Lancashire Constabulary. College of Policing.
- 73 Kilmer, Beau, a Greg Midgette. (2020). Atal troseddol: Tystiolaeth o ddadansoddiad ar lefel unigol o Sobrwydd 24/7. *Journal of Policy Analysis and Management* 39(3), 801-834.
- 74 Roberts, E., Turley, C., Piggott, H., Lynch-Huggins, S., Wishart, R. a Kerr, J. (2019). Gwerthusiad o beilot tagio AAMR: canfyddiadau gwerthuso proses Blwyddyn 2. NatCen.
- 75 Y Swyddfa Gartref., 2024. Gwerthusiad o rownd 3 Cronfa Strydoedd Diogelach, blwyddyn yn dod i ben ym mis Mawrth 2022. GOV.UK, Y Swyddfa Gartref.
- 76 Y Swyddfa Gartref. (2024). Gwerthusiad Cronfa Diogelwch Menywod yn y Nos. GOV.UK, Y Swyddfa Gartref.
- 77 College of Policing. (2023). Railway Guardian –Heddlu Trafnidiaeth Prydeinig. College of Policing.
- 78 College of Policing. (2023). Ynglŷn ag ymarfer mwy craff. College of Policing.
- 79 College of Policing. (2024). Ymgyrch Vigilant –atal trais rhywiol. College of Policing.
- 80 Magill, C., Harvard, T., a Flood, C. (2023). Ymgyrch Vigilant: Adroddiad Gwerthuso. Prifysgol Brighton.
- 81 Hester, M., Eisenstadt, N., Ortega-Avila, A., Morgan, K., Walker, S-J. a Bell, J. (2019) Gwerthusiad o Brosiect Drive – Cynllun Peilot Tair Blynedd i Fynd i'r Afael â Throseddwyr Cam-drin Domestig Risg Uchel, Niwed Uchel. Prifysgol Bryste.
- 82 Ibid.
- 83 Karavias Y., Bandyopadhyay S., Christie C., Bradbury-Jones C., Taylor J., Kane E. a Flowe, H.D. (2023). Gwerthusiad effaith a dadansoddiad budd economaidd ymyrraeth heddlu yn y DU ar drais a cham-drin domestig. *Front. Psychol.* 14:1063701. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1063701>
- 84 Strang, H., Sherman, L., Ariel, B., Chilton, S., Broddock, R., Rowlinson, T., Cornelius, N., Jarman, R. a Weinborn, C. (2017). Lleihau Niwed Trais gan Bartner Agos: Treial Rheoledig Ar Hap o Arbrawf CARA Heddlu Hampshire. *Camb J Evid Based Polic* 1, 160–173.
- 85 Christie, C., Karavias, I., Bandyopadhyay, S., Bradbury-Jones, C., Taylor, J., Kane, E., a Flowe, H.D. (2022). Adroddiad astudiaeth Damcaniaeth Gwasanaeth CARA (Rhybuddio a Cham-drin Perthynas) ar newid, gwerthuso effaith ac astudiaeth buddion economaidd. Prifysgol Birmingham. <https://doi.org/10.31234/osf.io/jw9uy>
- 86 [Rhaglenni Cyflawnwyr Trais Domestig: Camau Tuag at Newid. Adroddiad Terfynol Prosiect Mirabal. | Respect](#)
- 87 Kelly, L., Adler, J., Horvath, M., Lovett, J., Coulson, M., Kernohan, D. a Gray, M. (2013). Gwerthusiad o'r Peilot ar Orchmynion Amddiffyn rhag Trais Domestig. GOV.UK, Y Swyddfa Gartref.
- 88 Y Swyddfa Gartref. (2023). Adolygiad o Orchmynion Diogelu rhag Stelcio. GOV.UK, Y Swyddfa Gartref.
- 89 Anitha, S., Gill, A. a Lundberg, K. (2023). Deall Ymatebion Diogelu ac Atal i Briodas Orfodol yng Nghymru a Lloegr. Prifysgol Lincoln a Phrifysgol Bryste.